

ERMENİ TERÖRÜ VE TÜRK KAMUOYU

SÜHEYLÂ SAVCI

YÜKSEK LİSANS TEZİ
TEZ DANIŞMANI
PROF.Dr. ALİM ŞERİF ONARAN

MARMARA ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ 1985

İ Ç İ N D E K İ L E R

G İ R İ Ő

I. BÖLÜM

A) TARİH BOYUNCA ERMENİLER	3
1- ERMENİ İRKİ	4
2- ERMENİLERİN DİN VE DİL ÖZELLİKLERİ	4
3- ERMENİ TARİHİNİN ERMENİ MESELESİNİN ORTAYA ÇIKIŞINA KADAR KISACA DEĞERLENDİRİLMESİ	6
B) OSMANLI DEVLETİ İÇİNDE ERMENİLERİN YERİ	7
1- ERMENİLERİN TÜRKİYEDEKİ SOSYAL DURUMLARI	7
2- OSMANLI DEVLETİ HİZMETİNDEKİ ERMENİLER	8
3- TÜRKİYE'DEKİ ERMENİ NÜFUSU	11

II. BÖLÜM

A) ERMENİ MESELESİNİN ORTAYA ÇIKIŞI	15
B) ERMENİ CEMİYET VE KOMİTELERİ	19
1- ERMENİ CEMİYETLERİ	19
2- ERMENİ KOMİTELERİ	22
C) ERMENİLERİN SON YILLARDAKİ FAALİYETLERİNİN TEMEL NEDENLERİ, İCRA TARZLARI VE İCAATLARI	25
D) DIŞ ÜLKELERİN ERMENİ TERÖR HAREKETLERİNE KARŞI TUTUMLARI	50
E) TÜRK HÜKÜMETİNİN ERMENİ TERÖR HAREKETLERİNE KARŞI TUTUMU	68

SONUÇLAR

→ Bakan dımarı
gerekli

Yardımcı olarak kullanılmamış 80.
Sayfada
var.

Ö N S Ö Z

Çeşitli ülkelerde yıllardan beri görülen Ermeni terör olayları son zamanlarda hızlı bir tırmanışla "Uluslararası Terörizme" dönüştürülmüş ve dünya kamuoyunda endişe ile izlenen sonuçlara ulaşmıştır.

Uluslararası terörizmin hedef aldığı ülkelerin başında Türkiye Cumhuriyeti ^{parçeli} gelmektedir. Ermeni Cemaatinin temsilcileri olduklarını ileri süren Ermeni terör örgütleri, Türkiye'yi Batı dünyasından koparmak ve parçalanak için eylemlerini sürdürmektedirler. Dünyanın diğer yeraltı kuruluşları ile sıkı işbirliği içinde bulunan bu örgütler, yalan ve yanlış beyanlarla dünya kamuoyunu Türkiye aleyhine çevirmek istemektedirler.

Özellikle son yıllarda üzerinde çok durulan Türk ve dünya kamuoyunu oldukça meşgul eden Ermeni Meselesinin ortaya çıkış nedenlerini, Ermeni terörünün mahiyetini, terörün hangi kaynaklarca desteklendiğini ve tarihi gerçeklerin nasıl saptırıldığının araştırılması amacıyla bu çalışma ele alınmıştır.

Bu çalışmanın hazırlanmasında teşvik ve yardımlarını esirgemiyen değerli fikirlerinden yararlandığım hocamız, Sayın Alim Şerif Onaran'a teşekkürü borç bilirim.

Süheylâ SAVCI

G İ R İ Ő

Yüzyıllı aşkın bir süredir var olan "Ermeni Meselesi" son onbeş yıldır Türk kamuoyunda yeni beliren meselelerden biri olarak görünmüştür. Çünkü bir kısım tarihçinin ve bu konu ile ilgili çalışma yapan bilim adamlarının dışında, Türkiye Cumhuriyeti Devletinin ve Türk Milletinin böyle bir meseleyle yeniden karşılaşabileceği tahmin edilemezdi. Zira devletlerde ve milletlerde "tarihi devamlılık" denilen bir faktörün bulunduğu unutuluyordu. Nitekim, aradan 50 yıl bile geçmeden Osmanlı Devletinin son zamanlarında varolan birçok mesele tekrar gündeme getirilmiş, Dış devletlerin Türk Devletini yıpratmaya yönelik müdahaleleri yine görölmeye başlamıştır. Ermeni faaliyetleri Türkiye Cumhuriyetinin kuruluşuyla bitmemiştir. Sadece propagandalar silâhsız olarak sürdürdüğü için, şimdiye kadar güncel değildir. Dış ülkelerde Türk düşmanlığı ve Hıristiyan taassubundan kaynaklanan Ermeni propagandası halen sürmektedir. Ermeni hareketleri Cumhuriyet devrinde silâhsız silâsice yürütülen prppagandadan, silâhlı propagandaya dönüşmüştür. Ermeniler yaptıkları insanlık dışı eylemlerle, Türk diplomatlarını öldürmek, çeşitli yerleri bombalamak suretiyle dünya kamuoyunun dikkatini bu konu üzerine çekmeye çalışmaktadırlar.

Bu aşamadan sonra, Ermeni propagandalarının ne denli yalan ve iftiraya dayalı olduğunun anlatılma ihtiyacı ortaya çıkınca, birçok yerli ve yabancı bilim adamı bu konu üzerine eğilmiş, uluslararası sempozyumlar düzenlenmiş, kitaplar yazılmış, arşivlerin incelenmesi sağlanmıştır.

Bu çalışmada Ermeni Meselesi tarihi gelişim sürecinden başlayarak, oldukça genel bir plan içinde izlenmiş, İstanbul kütüphanelerinde konu ile ilgili iç ve dış kaynaklar incelenmiş, gazete ve dergiler taranarak konu araştırılmıştır.

Çalışma, iki bölüm ve sonuçlar kısmından ibarettir.

I. Bölümde Ermeniler ve Ermenilerin Osmanlı Devleti içindeki yeri, ırk, din, dil özellikleri incelenerek, özellikle dünya kamuoyuna yanlış aktettirilen Osmanlı Devleti içindeki Ermeni nüfus sayımlarıyla ilgili Osmanlı istatistikleri, yerli ve yabancı yazarların Ermeni nüfusunu değerlendirmeleri, Ermeni nüfusu ile ilgili kıyaslamalar yapılarak, Ermenilerin Osmanlı sınırları içinde hiç bir bölgede çoğunluğu oluşturmadığı gösterilmiştir.

II. Bölümde, Ermeni Meselesinin ortaya çıkışı, nedenleri ele alınmış, bu meselede Ermeni toplumundan nasıl yararlandığı ifade edilerek, Ermeni terörünün ana kaynakları olan, iki ünlü Ermeni komitesinin ortaya çıkışı, çalışmaları ve icraatları anlatılmıştır. Yine bu bölümde, özellikle

son yıllarda büyük bir tırmanış gösteren Ermeni terörünün görmüş olduğu dış destekler, finansman kaynakları, Türkiye'ye yönelen silâhlı eylemler ve kit-
le haberleşme araçları ile gerçekleştirilen propagandalar üzerinde durulmuş-
tur. Ermeni terör hareketleri karşısında dış ülkelerin takındığı tavır ve
buna karşılık Türk hükûmetinin tutumları incelenerek, bir sonuca ulaşılmıştır.

ERMENİ TERÖRÜ VE TÜRK KAMUOYU

I. BÖLÜM

nereden çıktı?

A- TARİH BOYUNCA ERMENİLER

Ermenilerin tarihi hakkında bilgiveren, ırkı ve antropolojik durumunu inceleyen pekçok değişik görüş ve kaynak vardır. Bu konuda Ermenilere, Ermeni olmayan yabancılara ve Türklere ait olmak üzere, yazılmış eserler mevcuttur.

Ermeni tarihi üzerine, Ermeni olmayan kimseler tarafından Yunanca ve Asürice yazılmış, çok değişik görüşleri yansıtan ve birbirlerinin doğruluklarını kabul etmeyen eski eserler mevcuttur. Sonraları kaleme alınan daha çok Ermeniler tarafından yazılan eserlerde, bu eski eserlerin etkisi görülür. Eski eserlerde vesikalardan ziyade, mitolojik yön ağır basar. Bu etkinin Ermeni tarihçilerin eserlerine de yansıdığı görülmüştür.

XIX ve XX. Yüzyılda yabancı yazarlar tarafından da Ermeni tarihi incelenmiştir. Ama bu inceleme, gerçeklerden ziyade, devlet politikalarını ifade eden propaganda kitaplardır.

Ermeniler, tarih boyunca kuzeyde Karadeniz ve Gürcistan; güneyde İran, Elcezire ve Suriye; doğuda Hazar denizi; batıda küçük Asya ile çevrili olan bölgede gayet dağınık olarak yaşamışlardır. Fakat bu saha içinde hiçbir zaman hakim unsur ve belli hudutları olan bir Ermeni mevcudiyeti görülmemiştir (X)

Ermeni coğrafyacıları Ermenistan'ı kuzeyden Karadeniz ve Gürcistan, güneyden İran, Elcezire, Suriye ve Akdeniz, doğudan İran ve Hazar denizi, batıda küçük Asya ve Akdenizle kuşatılmış olarak belirtirler. Bu arazi Mezopotamya'dan başlayarak Kur nehrine kadar yükselir. (X)

Ermenilere göre, Fırat, Dicle, Mezamor çayı, Aras, Kur çayı, Kars çayı, Murat çayı, Seyhan, Ceyhan, Kızılırmak, Yeşilirmak ve Çoruh nehirleri varsaydıkları Ermenistan sınırları içindedir. Büyük Ermenistan'ı 15, Küçük Ermenistan'ı 3 vilâyet halinde ayırmışlardır. Kilikya denilen Güney Anadolu bölgesi ise sahil kilikyası, dağlık kilikya olmak üzere iki kısımdır. (X)

ARMENIA İSMİ : Armenia coğrafi bir isimdir. Yabancıların Armen dedikleri Ermeniler bu ismi benimsemeyip kendilerine "Hay" diye isimlendirirler. Dede-Korkut Oğuznamelerinde, Ermeniler hakkında geniş bilgi verildiği halde Ermeni kelimesi hiç kullanılmaz. Bizde ilk defa Fransızcadan tercüme edilerek Ahmet Cevdet Paşa tarafından Ermeni kelimesi kullanılmıştır. (X)

Or not gerekli nereden çıktı yazın?

1- ERMENİ İRKİ

Ermenilerin kökenleri hakkında çeşitli fikirler mevcuttur. Fakat bütün bu fikirlerin ilmî bakımdan bir değeri mevcut değildir. Zira vesikaya dayanmaktadır. Faraziyelerden ve mitolojik hikâyelerden ibaret kalmışlardır. Ermeni tarihinin başlangıcı ve gelişimi hakkında gerek batılı yazarlar, gerekse Ermeni yazarları arasında dahi fikir birliği yoktur.

Ermeni tarihini yazanların çoğu ruhben sınıfına mensup kişilerdi. Ermeniler hakkında yazılmış eserlerin müşterek vasfı bir efsane yığını olmalarıdır.

J. De Morgan: "Hepsi papaz olan bu memleket tarihçilerinin, milletlerin aslını Kitabul-Mukaddes an'anelerine bağlamak için çok uğraşmış, Hayk neslini bunlara yaklaştırmak maksadiyle eski rivayet ve an'aneleri pek çok tahrif etmiş olduklarını görüyoruz. Bu hareket yalnız tarihi vak'alar hakkında değil, hükümdar aileleri için de böyledir." diyor.⁽¹⁾

Bazı Ermeni tarihçileri, Ermenilerin menşei Hazreti Nuh'un oğlu Yasef'e kadar çıkarırlar. Bunlara göre: Hazreti Nuh'un gemisi Tufan dinip, sular çekildikten sonra, "Arafat Dağı" üzerinde, karaya oturmuştur. Bu sahaya yerleşmiş olan Hazreti Nuh'un evlâdı ve torunları zamanla çoğalmışlardır. Bu çoğalma had bir safhaya varınca, Yasef'in torunlarından bir kısmı Mezopotamya'ya göç etmişlerdir. Ermenilerin cedit olduğu iddia edilen "HAYK" da bunlarla berabermiş... (X)

Bu ermeni tarihçilerine göre Hayk, Hazreti Nuh'un torununun torunudur. "Babil kulesinin" inşaatında bulunmuş, kulenin yıkılması üzerine oğulları ve torunları ile birlikte Ermenistan denilen bölgeye gelip yerleşmiştir. İşte Ermeni kavmi, burada, O'nun neslinden çoğalıp teşekkül etmiştir.

Ermeni tarihi hakkında ileri sürülen ikinci teze göre; Ermeniler buldukları bölgeye M.E.VII yüzyılda gelip yerleşmiş olan FRİKYA'lıların bir koludur. Bu tezler efsanevî mahiyettedir. Hiç bir belgeye dayanmamaktadır. Bazı tarihçiler Ermeni tarihini, onların Frikyalılarla birlikte buldukları yerlere geldikleri zaman olarak bildikleri MÖ VII ve VI. asırlardan başlatırlar.

Ermenilerin kökeni hakkındaki diğer bütün tezler ve görüşler tarih sayılmak için gerekli kanıt ve kesinlikten uzak birbirini tutmaz rivayetleri aksettirdiğinden bu görüşlerden bahsetmek lüzumunu hissetmiyoruz.

2- ERMENİLERİN DİN ve DİL ÖZELLİKLERİ

Ermeniler ilk devirlerde Güneş, Ay, Ateş ve toprak gibi çeşitli maddi varlıklara taparlar ve ibadetlerini açıkça yaparlardı. Güneş'e dağ tepelerinde

(1) Esat Uras, Tarihte Ermeniler ve Ermeni meselesi, sayfa 12.den naklen 'Histoire' de Peuple Armenien sh.128 Paris 1919.

Ay'a umumiyetle Sebih dağı üzerinde tapılırdı. Ermenilerin âyinlerinde doğuya dönerek dua etmeleri ve Güneş'e ait ilâhiler okumaları bu eski zaman inançlarından kalmadır.

Ermeniler arasına Hıristiyanlık ilk defa 4. asır başlarında girmiştir. Sonradan Kirkor Lusarvoriç'in ortaya çıkışına kadar yine eski dine dönülmüş ve onlar arasında asıl Hıristiyanlık bu zatın ortaya çıkışı ile başlamıştır. Kirkor Kayseri'ye giderek Hıristiyanlığın ruhani reisi olan Leons'un eliyle Ermeni toplumunun dini resisi olarak kabul ve takdis edilmiştir.

Ermeniler, devlet dini olarak Hıristiyanlığı kabul eden ilk millet sayılırlar. Bu toplum Hıristiyanlığın daha ilk zamanlarında ortaya çıkan itilâflarından dolayı ayrı bir kilise teşkil etmişlerdir. Bu suretle diğer Hıristiyan mezheplerinden ayrılmışlardır.

Ermeni Kilisesinin iddia ve inanışlarına göre, Hz. İsa Ecmiyazin'e inmiş, "Ermeni Kilisesi"ni tesis etmiş ve o kiliseyi, Şark ve Garbdaki patriklerden mustakil olarak belli başlı bir teşekkül halinde meydana çıkarmıştır. Ermeniler Roma'nın ruhani hâkimiyetini kabul etmezler ve Papa'nın İncil'i tefsirini reddederler. Araf'a inanmazlar ve Papa'nın günah çıkartmaktaki selâhiyetini kabul etmezler.

Ermeniler Hıristiyanlığı kabul ettikten sonra uzun müddet İran'ın tazyikine maruz kalmışlardır. Bu yüzden Ermenilerin dinî inançları hâlâ Zerdüstlük ve putperestliğin bir takım izlerini taşımaktadır.

Ermeni kilisesi ile diğer kiliseler arasında pekçok birleşme teşebbüsleri olmuştur. Fakat bütün girişimler neticesiz kalmıştır. Ermenilerde Latin kısım Ermeniler de vardır. Katolikler daha sonra kendi aralarında ayrılarak Şarklı katolikler, Romanistler ve Anti-Hasunistler gibi gruplara ayrılmışlardır. Protestanlık ise, 1828 den sonra Amerika'daki misyonerlerin, daha sonra İngilizlerin gayretiyle Ermeniler arasına girmeye başlamıştır.

Ermenilerin büyük kısmı Gregoriyen mezhebine mensuptur. Osmanlı Devletindeki din ve mezhep hürriyetinden faydalanan bir kısım protestan misyonerler ve katolikler zaman zaman Türkiye Ermenilerini kendi mezheplerine çekmeye çalıştılar. Ama Gregoriyenlerin çoğunluğu mezhep değiştirmemişlerdir.

Ermenilerin dilinin aslını teşkil eden esaslar hakkında emin bilgiler yoktur. Bu dil son derece karışık bir dildir.

De Morgan : " Bu dilde Asûrî; İbrani, Med, Gürcü, Mingrel, Laz, Uraltu, Nâiri, İskit, Grek, Arap, Türk, Moğol, Latin, Rus kelimeleri vardır. Hıristiyanlıktan evvel yazı olmadığı için, Ermenilerin eski dilini bildiren hiç bir eser yoktur." demektedir.⁽²⁾

(2) Esat Uras, a.g.e. sh.110 den naklen J. de Morgan, Histoire de Peuple Arménien, Paris 1919.

Ermeniler, İranlılarla uzun müddet beraber yaşamışlar ve hiç şüphesiz onların dil, din ve örf âdetlerinin tesirinde kalmışlardır. Bilhassa asılzâde-ler uzun zaman Farsça ve Rumca konuşmuşlardır. Ermenice daha ziyade avam lisanı olarak kalmıştır. Ermenice bir yazı ve edebiyat dili olma hüviyetini İncil'in tercümesinden sonra kazanmıştır. İncil'in Ermeniceye tercümesi esnasında da Rumca, Asurca ve diğer dillerden pekçok kelime karışmıştır. Ermeni edebiyatında dini mahiyet arzeden eserler pekçoktur. Alfabeleri 11 harfli olup, Göktürk alfabesine benzer.

3- ERMENİ TARİHİNİN ERMENİ MESELESİNİN ORTAYA ÇIKIŞINA KADAR KISACA DEĞERLENDİRİLMESİ

Ermenilerin tarih boyunca oturmuş oldukları bölgeler bir geçit ve çarpışma sahası olmuştur. Bu sebeple devamlı ve homojen bir Ermeni varlığı hiç bir zaman mevcut olmamıştır. Bunun sebeplerinden bir diğeri de Ermenilerin gayet dağınık bir şekilde yaşamaları ve yerleştikleri bölgelerde nüfus ekseriyetini teşkil ettikleri bir bölgenin mevcut olmamasıdır.

Ermeni tarihi hakkındaki araştırmaların neticesini ana hatları ile şöyle değerlendirebiliriz.⁽³⁾

- 1- Hayk sülâlesi hakkındaki iddialar tamamen efsanevi bir görünüm arz eder.
- 2- Ermenistan denilen bölge, Büyük İskender'e kadar Perslerin bir vilâyeti idi. Persler tarafından tayin edilen vâliler tarafından idare olunurdu.
- 3- Bu bölge, Makedonyalıların işgali devresinde de yabancı vâlilerin idaresi altında kalmıştır.
- 4- Part'ların idaresinde, başlarında tamamıyla Part sülalesine mensup vâliler vardı.
- 5- M.Ö. 50 Yılında Ermenistan denilen bölge Romalılar tarafından zaptolundu ve iki asır Romalıların tayin ettikleri vâlilerle idare edildi.
- 6- 440 Yılında, bu bölgenin batısı Romalılara, doğusu ise İranlılara geçti. İranlılar bu kısmı yine vâlilerle idare ettiler.
- 7- Bu bölge, sekizinci asırda Araplar, Bizanslılar ve İranlılar arasındaki savaflara sahne olmuştur. 9. Asırda Ermenistan, Bizanslılar ve Müslüman Araplar arasında taksim edilmiştir. Nihayet batı kısmı Bizanslıların, doğu kısmı ise Arapların hissesine düşmüştür.

(3) Sadi Koçuş - Tarih boyunca Ermeniler ve Selçuklulardan beri Türk-Ermeni İlişkileri. (sh.39)

8- Kilikya Krallığı iddiası ise, Selçukluların önünden kaçarak Toros dağlarına sığınan ve Bizanslıların güneyde hudut bekçiliğini yapan, haçlı seferleri esnasında onlarla birleşen, fakat her defasında Bizans, Mısır Memlukleri ve Konya Selçuklularından ağır darbeler yiyen ve anarşi içinde yüzen bir derebeylik görüntüsünden başka birşey değildir.

Sonuç olarak şöyle diyebiliriz.

Ermeniler asırlarca çeşitli devletlerin idaresinde ve tesirinde kalmışlardır. Ermenistan denilen ülke her zaman büyük devletlerin çarpışma sahası olmuştur. Bu şartlar altında Ermenistan denilen bölgede daimi ve bağımsız bir Ermeni mevcudiyetinin var olduğunu iddia etmek mümkün değildir.

B- OSMANLI DEVLETİ İÇİNDE ERMENİLERİN YERİ

1- ERMENİLERİN TÜRKİYE'DEKİ SOSYAL DURUMLARI

Ermeniler, Osmanlı Devletinin kuruluşu sırasında Ramazanoğulları, Karmanoğulları beylikleriyle, Fatih ve Yavuz zamanına kadar Akkoyunlu ve Karakoyunlu devletlerinin idaresinde azınlık halinde ve bunlara tâbi bir halde yaşamışlardır.

Osmanlılarla ilk münasebetleri, Ermenilerin çok azınlıkta buldukları batı bölgesinde başlamıştır. Bursa'nın Osmanlı Devletinin merkezi olmasıyla birlikte Kütahya ve Eskişehir çevresindeki Ermeniler Bursa'ya yerleştiler. Bu Ermenilerin içinde Kilikye Ermenileri de vardı.

Fatih Sultan Mehmed'in İstanbul'u fetih etmesi Ermeniler arasında dönüm noktasıdır. Fatih'ten bir müddet sonra Ermenilerin, Bursa'daki ruhani reisleri Ovakim, Fatih tarafından İstanbul'a getirtilerek "Ermeni Patrikhanesi"nin kurulmasına müsaade edilmiştir. Ovakim'e "Bütün Türkiye Ermenilerinin Patriği" ünvanı verildi. Bu patriklik sonradan siyasi meselelerde pek mühim roller oynayacaktır. Gerçekten Türkiye'e bir "Ermeni Meselesi"nin çıkışında başlıca etken bu patrikliğin faaliyetleri olmuştur.

Fatih, Ermenilerin sadakat ve bağlılıklarına güvenerek onları İstanbul'un en mühim yerlerine yerleştirdi. Kumkapı, Yenikapı, Balat, Edirnekapı civarında iskân edildiler. Fatih Sultan Mehmet fethettiği zaman buraya Kilikya'dan gelmiş olan Ermenileri İstanbul'a gönderdi.

Osmanlı Devleti Ermenileri hiç bir Hıristiyan Devlette bulamadıkları hak ve hürriyetlerle donatarak onların zenginleşmesine ve güçlenmesine yardım ederek mükemmel bir maddi ve manevi ortam sağlamıştır.

Osmanlı Sultanları, Hıristiyanların ve bu arada Ermenilerin dini ve dünyevi işlerine en küçük bir müdahalede bulunmuyorlardı. Ticaret ve sanatla

uğraşıyorlar, askerlikten muaf tutuluyorlardı. Askerlikten muaf olmaları nüfuslarının artmasına ve gün geçtikçe zenginleşmelerine neden olmuştur.

Ermeniler Osmanlılar tarafından kendilerine gösterilen bu büyük ilgiyi takdir ettiklerinden, Yavuz Sultan Selim, Kanuni Sultan Süleyman devirlerinde de İstanbul'a büyük bir senatkâr ve tüccar akını olmuştur. Osmanlı idaresindeki Ermeniler ne siyasi ne toplumsal bir teşkilât kuramamakla beraber, İslamın hoşgörü, din ve vicdan hürriyetlerinden en iyi şekilde yararlanarak milli kültür ve tüm varlıklarını koruyabilmişlerdir. Osmanlıların müslüman olmayan ahaliye karşı takındıkları iyiniyet ve hoşgörü tavrı, Osmanlılardan tarihte olarak bahsedilmesini sağlamıştır. Tarihin hiçbir devrinde, hiçbir ırk ve dinin, hiçbir ülkede görmediği toleransı Ermeniler ve diğer gayrimüslim tab'ası Osmanlı idaresinde bulmuş ve yaşamıştır.

Dini bakımdan Türklerle hiçbir sürtüşmesi söz konusu olmayan Ermeniler, zaman zaman kendi aralarında mezhep kavgalarına düşmüşlerdir.

Öte yandan askerlikten muaf tutulmaları Ermenilere zenginliğin kapılarını açtı. Türkler cephede ölürlen, onlar daha da zenginleşiyorlardı. Ama bu muafiyeti bir kısıtlama olarak göstermek istediler. Askerlik yapma hakkına kavuşunca da, devletin silâhı ile devlete başkaldırmışlardır.

19. Asırda Ermeniler, devlet işlerinde de kullanılmaya başlanmıştır. Örnek olarak Artin Dadya Paşa, Kapriyel Noradunkyan Paşa ve Sakız Ohannes Paşa'yı hatırlayabiliriz.

Osmanlı devlet erkânı arasında söz sahibi olmuş bu gibi ermeni asıllı kimselerin gayret ve yardımlarıyla mektepler, kütüphaneler, matbaalar kuruldu. Ermeni gençleri tahsil için Avrupa'ya gönderilmeye başlandı. Halbuki Rusya Ermenileri aynı dinden oldukları halde bu haklardan yoksundu. Osmanlı Devleti tarafından Ermenilere lütfedilen bu imkânlar, sonradan hainane bir biçimde her türlü nimetlerinden istifade ettikleri memleketimiz aleyhinde kullanılmıştır. Paris'te kurulan "Mihitaryan-Muradyan Mektebi"nde müstakbel Ermeni harekâtını idare edecek gençler yetiştirilmeye başlanmıştır. Bu teşkilât Ermeni isyan ve ihtilalleri için bir başlangıç olmuştur.

2- OSMANLI DEVLETİ HİZMETİNDEKİ ERMENİLER

Osmanlı Devleti, dünyadaki birçok devletlerin aksine azınlıkların eniyi muamele gördüğü bir ülke idi. Günümüz Türkiyesinde de durum değişmemiştir. Bugün en medeni ülkelerde dahi azınlıklara bu kadar hak ve imkân tanıyan kaç ülke gösterebiliriz. Türk dün de bugün de asaletini ve adaletini bozmamıştır. Dış ve iç kaynaklı kışkırtıcıların tahrik edici davranış ve eylemlerinin temelinde yatan gerek bence; Türkün himayesindeki insana zarar vermeyeceğini yüzyılların deneyimi ile iyi bilmeleridir.

Ermenilerin devlet adamlarına ilk nüfuzları 17. asırda Köprülü Fazıl Mustafa paşanın beziğânbaşı Abro Çelebi ile başlar. İstanbul'da Ermeniler en çok sarraflık içinde ilerleme gösterdiler. Sonradan saray sarraflığını ele geçireler darphaneyi ellerine aldılar.

Devletin harp sarayı demek olan baruthane III. Selim zamanında Ermeni Dadyan ailesinden Arakel'in idaresine verildi.⁽⁴⁾

Osmanlı Devleti içinde her alanda hizmet vermiş ve çeşitli kademelere yükselmiş çok Ermeni vardır; bunların hepsini açıklamak çok uzun tutacağı için en önemli mevkilerde bulunanları belirtmekle yetineceğiz.

NAZIRLAR (BAKANLAR)

Agop Kazazyan Paşa	Maliye ⁽⁵⁾ Bakanı
Garabet Artin Davut Paşa ..	P.T.T. Bakanı - Bayındırlık Bakanı
Andon Tıngır Yaver Paşa ..	P.T.T. Bakanı
Oşkan Mardikyan	P.T.T. Bakanı
Avukat Krikor Siparyan ...	Bayındırlık Bakanı
Krikor Agoton	Bayındırlık Bakanı
Gabriel Noradunkyan	Bayındırlık, Dışişleri, Ticaret Bakanı

ÂYAN ÂZALARI (SENATÖRLER)

Ohannes Kuyumcuyan Paşa
Abraham Eranya Paşa
Manuk Azaryan
Gabriel Noradunkyan

Hükümdarın şahsî itimadı olan kişilere verilen bir makam olan Hazineyi Hassa nazırı olarak 3 Ermeni hizmet vermişti: Agop Kazazyan Paşa, Mikael Portakalyan Paşa, Sakız Ohannes Paşa. Bunlara ismini saymadığımız birçok milletvekilleri ve memurları ekleyebiliriz.

Osmanlı Devletinde yüksek makamlar işgal ederek devlet politikasına yön vermeye çalışan Ermenilerin bazıları:

a- Tanzimatın ileri gelen ismi Raşit Paşa'nın yardımcısı Agop Gircikyan,⁽⁶⁾

(4) Alper Gazigiray - Ermeni Terörünün kaynakları

(5) Sadi Koçuş - Tarih Boyunca Ermeniler ve Selçuklulardan Beri Türk-Ermeni İlişkileri, sh.94

(6) Y. Garc - Türk Devleti Hizmetinde Ermeniler - 1953

b- Ali Paşa'nın zamanında Dışişleri Bakanlığı Genel Sekreteri ve Şurâ'yı Devlet Hukuk şubesinin üyesi Sahak Abro,

c- Meşrutiyeti hazırlayan Mithat Paşa'nın akıl hocası Kirkor Odyan,

d- Mahmut Şevket Paşa Kabinesinde P.T.T. Bakanı olan Osgan Mardikyan'dır.

Ermeniler sadece Osmanlı Millet Meclisinde bulunmakla kalmadılar. Vilâyetlerin idare meclislerine de üye olup Mahalli idarelerde söz sahibi oldular ve Ermeni nüfusu bulunan şehirlerde belediye üyeliklerine seçildiler. Bunlardan bazıları sonradan I.Dünya savaşında Ermeni çetelerine reislik ettiler.

ERMENİ SANATÇILAR

Osmanlı Devleti içindeki azınlıklardan Türk örf ve adetlerine en çok yakınlığı olan azınlık Ermenilerdir. Rum ve Yahudilerde bu derece Türk Kültürünün benimsendiği görülmemiştir.

1867 Yılında "Osmanlı Tiyatrosu"nun temelini "Güllü Agop" adıyla ün salan Agop Vartovyan atmıştır.

Ermenilerle Türkler sanatta birbirlerine ençok Klasik Türk Müziğinde yaklaşmışlardır. Birçok ünlü Ermeni bestekâr yetişmiştir. İsmail Dede efendiden ders alan ve teşvik gören Hamparsum Limoncuyan da bunlardan biridir. III. Selim'den teşvik görmüş, ve meşhur nota'sını icad etmiştir. Bu nota batı notasının yerleşmesine kadar çok tutulmuştur.

1910 da Nikoğos Ağa Osmanlı Musikisi adlı bir musiki dergisi yayınlamış ve Enderun-ı Hümâyûn'a girmiştir. Nikogos Ağa 1873 de Rusya'ya Ermeni Patriği IV Kevork tarafından davet edildi. Dönüşünde Kumkapı Meryem Ana Kilisesine baş şarkı söyleyen (Muganni) olmuş; bir de dinî musikiyle ilgili kitap yazmıştır.

Kanunî Tatyos Efendi de Türk Musikisinin en değerli bestekârlarındandır. 1943 de ölen Bimeş Şen de yine değerli Ermeni bestekâridir. Mustafa Kemal Paşa sesini dinlemek için Ankara'ya çağırmıştır. Şehzadelere, sultanlara ve ileri gelenlere musiki dersi veren bir başka Ermeni bestekâr da Levon Hancıyan'dır. Sofya konservatuarında Türk musikisi dersleri vermiştir. Diğer ünlü sanatçılar arasında Orkestra Şefi Garo Mafyan, Astik Efendi, Udi Hırant Emre, Arşak Çömlekçiyen, Afet Mısırlıyan gibi ünlü isimler de sayılabilir.

Öte yandan Arusyak, Yeramuk, Verkine, Nisvart, Araksi, Mardiros, Papazyan, Tosbatyan, Fasulyacıyan, Şahinyan gibi sahne Ermeni sanatçıları mevcuttur.

Ayrıca bazı şark musikisi sanatçılarından da bahsedebiliriz. Kemani Tatyos, Asdikzade, Bimen Dergazaryan, Boğos Efendi gibi.

3- TÜRKİYE'DEKİ ERMENİ NÜFUSU

Türkiye'deki Ermeni nüfusu hakkında sağlıklı bilgi toplayabilmek için çeşitli kaynakları araştırmak ve bunların bir mukayesesini yapmak lâzımdır. Nüfus çok önemli bir faktördür. Bu sebeple emperyalist devletler Türkiye'deki Ermeni nüfusunu çok mübalağalı göstermeye çalışmışlardır. Ermenilerin çoğunlukta olduklarını iddia ettikleri şark vilâyetlerinde nüfus oranlarının incelenmesi hayali Ermenistan'ın her türlü mesnetten mahrum bulunduğu anlaşılması bakımından son derece mühimdir. Ermenilerin nüfusu ermeni mes'elesinin çıkışından beri yazılan pekçok kitapta olduğundan çok daha fazla olarak gösterilmiştir. Bu yazarlar eserlerinde 1915 senesindeki Ermeni nüfusunu Dünyada dört milyon beşyüz bin, Türkiye'de ise iki milyon şeklinde göstermişlerdir. Meselâ Basmaçıyan isimli bir ermeni yazar, 1915 senesinde Dünyadaki bütün ermeni nüfusunu 4 milyon 160 bin, Türkiye'de ise 2.380.000 olarak göstermiştir. Tabi ki bu rakamlar sırf propaganda maksadıyla yüksek tutulmuştur. Ve ilmi hiç bir değeri yoktur. Halbuki o yıllarda Dünya'daki ermeni nüfusunun 2.500.000, Türkiye'de ise 1.000.000 civarında olduğu pek çok ecnebi yazar tarafından istatistiklerle belirtilmiştir.

Gerçeğe uygun rakamlar veren yazarlar arasında İngiliz Seyyahi LYNCH'ın 1901 de yayınlanan kitabı incelenmesi ve üzerinde durulması gereken bir eserdir. Yazar bu eserinde, Ermenilerin dünyadaki toplam nüfusları 2.447.397 olarak gösterilmiştir. Bu yazara göre, o tarihlerdeki Türkiye'deki ermeni nüfusu 1.158.484 dür.

TOURNEBİZE (1900) senesinde yayımlanan bir eserinde bütün Türkiye'deki ermeni nüfusunun 1.300.000 olduğunu söylemektedir. Patrik Ormanyan Türkiyedeki ermeni nüfusunun 1.579.000 olduğunu söylerken, Ermeni Patrikhanesi Ormanyan'ın büyüttüğü rakamlara yeni ilâveler yaparak, 1882 senesinde bütün Türkiye'deki ermeni nüfusunun 2.560.000 olduğunu iddia etmiştir.

Fransız Dışişleri Bakanlığı da ülkemizdeki ermeni nüfusunu bir incelemeye tabi tutmuştur. Vilâyetlere göre bir düzenleme yapmışlardır. Buna göre Anadolu Eyaletlerinde toplam nüfus 14.856.118, bu nüfusun 11.801.485 i müslüman, 2.760.864 ü Hiristiyan, bunun 1.475.011 i ermeni, 123.947 si yahudi, 170.822 si diğer ırklardan insanlara ait rakamlardı. Fransanın tarihin her devrinde terör hareketlerinin hamisi ve odaklandığı bir ülke olarak bilindiği için verdikleri rakamların gerçekleri yansıtmaları oranı oldukça düşüktür. Tabiidir ki Fransa'nın Ermenileri Osmanlı devletinin aleyhine tahrik ederken Ermeni nüfusunu doğru olarak belirtmesi beklenemezdi.

Birçok ülkelere mensup yazarlar tarafından yazılmış eserlerin incelendiğinde, nüfus sayısı ile ilgili çok çeşitli rakamlara rastlamaktayız. Kanımızca en doğru rakamı Osmanlı Devletinin yapmış olduğu inceleme ve istatistikler vermektedir. Osmanlı toprakları üzerindeki gayri-müslim teb'aların nüfusunu tesbit için birtakım komisyonlar kurulmuş, bu komisyonlara gayri-müslimlerden belediye âzâları da ilâve edilmiştir. Kanımızca gerçekleri yansıtmayacak bir istatistik hazırlığı için gayri-müslimlerden komisyon üyesi alınmazdı. Osmanlı Devletinin yaptırmış olduğu istatistikler, vergi mükellefiyeti nedeniyle doğru olma ihtimali en fazla olanıdır. Ama Patrik Hrimyan, vergi sebebiyle ermenilerin nüfuslarına az gösterdiklerini söylemek gafletini göstermiştir. Nüfuslarının ençok olduğu yerde Sivas ilinde 150.000 Ermeniye karşılık 1.000.000 müslüman vardı. Ermeniler toplam nüfusun yüze 15 ini bile bulmuyorlardı. Ermeniler Osmanlı toprakları üzerinde hiç bir zaman, hatta Ermenistan olduğunu iddia ettikleri topraklar üzerinde dahi çoğunluğu meydana getirmiyorlardı.

1914 Yılında Osmanlı Devleti tarafından hazırlatılan istatistik aşağıda gösterilmiştir.

	<u>Genel nüfus</u>	<u>Ermeni</u>	<u>Katolik</u>	<u>Protestan</u>
Adana	411.022	50.139	2.511	5.036
Ankara	953.817	44.507	7.069	2.381
Antalya	49.686	630	-	-
Aydın	1.608.742	19.395	892	479
Beyrut	824.873	1.118	277	3.823
Bitlis	437.479	114.704	2.788	1.640
Bolu	408.648	2.961	9	2
Canik	393.302	27.058	261	1.257
Çatalca	59.756	842	-	-
Diyarbakir	616.825	55.890	9.960	7.376
Edirne Vilâyeti	631.094	19.725	48	115
Eskişehir Sancağı	152.988	8.276	316	215
Erzurum	815.432	125.657	8.720	2.241
Halep	667.790	35.104	5.739	8.643
Hüdavendigâr	616.827	58.921	1.278	992
İçel	105.197	241	-	-
İstanbul	909.978	72.962	9.918	1.213
İzmit	325.153	55.403	499	1.937
Kale-i Sultaniye	165.815	2.474	-	67
Karahisar-ı Sahip	285.820	7.437	2	9
Karesi	472.170	8.544	109	51

	<u>Genel nüfus</u>	<u>Ermeni</u>	<u>Katolik</u>	<u>Protestan</u>
Kastamonu	767.227	8.959	-	-
Kayseri	263.074	46.659	1.515	2.018
Mamuretülaziz	538.227	76.070	3.751	8.043
Maras	192.555	27.842	4.480	6.111
Menteşe	210.874	12	-	-
Niğde	291.117	4.890	46	769
Sivas	1.169.443	143.406	3.693	4.575
Suriye	918.409	413	247	1.873
Trabzon	1.122.947	37.549	1.350	1.338
Urfa	170.988	15.161	1.557	1.652
Van	259.141	67.792	-	-
Zor	<u>66.294</u>	<u>27</u>	<u>215</u>	<u>1</u>
T o p l a m	18.520.016	1161.169	67.838	65.844

A) Çeşitli yazarlara göre bütün Osmanlı ülkelerinde Ermeni Nüfusu⁽⁷⁾:

Basmacıyan (1915)	2.380.000	
Tourebize (1900)	1.300.000	
L.D. Contenson (1913)	1.400.000	
İngiliz Lynch (1901)	1.158.484	
Kevork Aslanyan (1914)	1.100.000	(Bütün Anadolu'da)
	1.800.000	(Bütün Osmanlı Ülkesinde)
Patrik Ormanyan	1.579.000	
Alman Papazı Lepsius	1.600.000	
Marcel Leart (1882)	2.510.000	(Bütün Osmanlı Ülkesinde)
Ermeni Patrikhanesine göre	1.018.000	(Yalnız doğuda)
İngiliz Salnamesi (1912).....	1.056.000	
Fransız Sarı Kitabı (1897)	1.475.000	(Bütün nüfusun % 10 u)
Osmanlı Devleti İstatistiği(1905)	1.294.851	(Bütün nüfusun % 7 si)
Francis de Pressence (1895)	1.200.000 ⁽⁸⁾	

B) Doğu'daki 9 Vilâyette Ermeni Nüfusu⁽⁹⁾

	<u>Ermeni</u>	<u>Müslüman</u>
Prof. Vamberi (1896)	1.135.125	4.453.250
Troder.....	726.750	3.902.625
Rolen Jakman	1.330.000	
Coinet	838.125	(bütün nüfusun %8.7 si)

(7) Sadi Koçuş - Tarih Boyunca Ermeniler ve Türk Ermeni İlişkileri sh.257

(8) Francis de Pressence (Revue des deux mondes) adlı eserde

(9) Sadi Koçuş - Tarih Boyunca Ermeniler ve Türk Ermeni İlişkileri sh.258

COINET'e göre çeşitli vilâyetlerdeki Ermeni Nüfus oranları :

Bitlis %33, Adana %24, Erzurum %20.3, Van %18,6, Diyarbekir %16, İstanbul %16, Sivas %15.7, Elâzığ %12.1, Ankara %10.5, Bursa %5.5, Trabzon %4.5, İzmir %1.1, Konya %0.9, Kastamonu %0.3, diğer vilâyetler %8.7.

Zelenof 921.000
Patrik Nerses 1.150.000 (7 ilde)
Ansiclopedia Britanica (1910) 4.453.250 Müslüman
913.875 Ermeni
663.875 Diğerleri

Ansiclopedia Britanica : Ermenilerin yoğun olduğu 5 ilde :

1.828.870 Müslüman
633.250 Ermeni
179.875 Diğerleri

(Buna nazaran Ermenilerin en yoğun oldukları beş ilde:
%69 Müslüman, %24 Ermeni, %7 diğerleri)

Van'daki Fransız Konsolosu M.Zarzecki 1914'de "Revue de Paris"te, Türki-
ye'de 1.300.000, Rusya'da 1.100.000, İran'da 100.000, Amerika, Mısır, Polonya,
Romanya, Bulgaristan'da 500.000 olmak üzere toplam 3.000.000 Ermeni olduğunu
kabul eder.

Yurdumuz toprakları üzerinde hayali nüfus oranını bahane ederek hak id-
dia eden ve Ermenistan için mücadele ettiklerini söyleyen Ermenilerin tezleri
doğru olsaydı, bütün dünyanın dengesi bozulurdu.

Prof.Dr. Justin Mc Carthy (Louisville University A.B.D.) bir makalesin-
de şöyle demektedir.

Nüfusla ilgili araştırmalarım sonunda elde ettiğim bulgular Türkler
ile Ermeniler hakkındaki alışılmış iddiaların doğru olmadığını ispatlamakta-
dır. Bulguların çoğu Osmanlı Nüfus kayıt programına göre toplanan nüfus ista-
tistiklerine dayanmaktadır. Bunlar demografik yönden tutarlı ve sağlam veriler
olup, kendi istihbaratı için Ermeni sayısını bilmesi gereken bir idarece tes-
pit edilmişti. Bunlar hiç bir şekilde politika ve propaganda amacıyla toplan-
mış değildi. Çünkü bunların toplanmış olduğu I.Dünya savaşı öncesinde, Osman-
lı Devleti bunların Ermeni sorunu tezinde kullanılacağını bilemezdi.

Yani bunlar tüm dünya ülkelerinin yaptığı tipik nüfus istatistiklerin-
den başka bir şey değildir. Politikacılar, teröristler ve Ermeni tarihçileri
Ermeni nüfus miktarı ile ilgili doğru veriler yerine kendi tahminlerini kul-
lanmayı tercih etmişlerdir.

II. BÖLÜM

A- ERMENİ MES'ELESİNİN ORTAYA ÇIKIŞI

Şark Mes'elesinin Ortaya Çıkışı ve Bu Mes'eledede Ermenilerden Yararlanılması

Dünya siyasi edebiyatında Onsekizinci Asırdan itibaren sık sık kullanılmaya başlanan "Şark mes'elesi" tabiri, kısaca söylemek gerekirse, Osmanlı ülkesinin bölünmesi manasına gelir. Osmanlı Devletinin kuvvetli zamanlarında dünyada bir şark mes'elesi sözkonusu değildi. (10)

Osmanlı Devleti sınırları içinde birçok din ve ırk'tan milyonlarca insan, adaletli bir devletin himayesinde olmaktan memnun çok iyi şartlar altında yaşıyorlardı.

Avrupa devletleri Osmanlı devletini kendileri için tehlike görmeye beraber, kuvvetli ve kendilerinden üstün olduklarını bildikleri için sinmişlerdi. Bu durum Osmanlı Devletinin zayıflaması ve eski ihtişamını yitirmesine kadar sürdü. Dünyada bir "ŞARK MESELESİ" bundan sonra ortaya çıkmıştır. Bunu icad edenlerden biri de ÇARLIK RUSYASI'dır. Ermeni meselesi şark meselesinin devamı ve son problemidir. Hemen hemen bütün tarihçiler (1877-1878) Ermeni Meselesinin Osmanlı - Rus harbi ile ortaya çıktığında birleşmektedir. 1877-78 harbinden önce Ermenilerin kıpırdanmaları başlamıştı. Bu kıpırdanmaların kaynaklandığı yerlerde ise dış güçlerin faaliyette bulunduğu görülmektedir.

Şark meselesi, Osmanlı topraklarının taksiminden başka, haçlı zihniyetinin yeniden ortaya çıkmasının bir başka şeklidir. Osmanlı Devletinin parçalandığını görmek, Orhan Gazi zamanında Avrupa topraklarına ayak basan Türkleri Avrupa'dan atmak hristiyan aleminin vazgeçilmesi tutkusu olmuştur.

Önceleri dini bir görünüm arzeden şark meselesi, yavaş yavaş iktisadi bir mahiyet kazanmaya başlayarak geniş ve değerli Osmanlı topraklarının bölüşülmesi manasına dönüşmüştür.

Sanayide oldukça ileri giden Avrupa Devletleri için Osmanlı topraklarını ele geçirmek pazar bakımından da oldukça cazip olmuştur.

Fransız Devriminin bütün dünyaya yaydığı milliyetçilik fikirleri, Osmanlı idaresindeki azınlıkların ayaklanmalarına yol açmıştır. Osmanlı Devletini zayıflatmak için bilhassa Çarlık Rusyası, Sırp ve Yunanlılar gibi kavimlerinin hâmesi durumuna gelmişti. Rusların asıl maksadı sıcak denizlere inmek ve boğazları ele geçirmektir. Kavalalı Mehmet Ali paşanın hatası, Rusların amaçlarına ulaşmak için telâş, hristiyan ve Avrupa Devletlerinin de telâşlanmasına neden olmuştur. Çünkü devletler güç dengesi coğrafi konumu dolaşısıyla çok önemli olan Türk topraklarının Rusların ele geçirmesi halinde

bozulabileceği, hesab edilerek endişe duymaları ve ona karşı birleşmelerine neden olmuştur. Örnek olarak Kırım harbini verebiliriz.

Rusya zayıf duruma düşen Osmanlı Devletinin bu durumundan yararlanmak isterken ortaya Avrupa Devletleri de çıkmaya başlayınca çareyi taktik değiştirmekte buldu. Amacına ulaşmak için yeni bir yol aramaya başladı. Ermenileri kendi çıkarları için kullanarak, Doğu Anadolu'da bir Ermenistan kurulmasını sağlayacak çalışmalarını başlattı. Çeşitli yardım ve tahriklerle ermenileri kıskırttı. Amacı sıcak denizlere İskenderun körfezi üzerinden çıkmaya çalışmaktı. Böylece Boğazlar projesinin uygulanmasını geriye bıraktı. Ermenileri kendi karanlık emelleri için maşa gibi kullandı. Ermenilerin istiklâl isteği ile ayaklanmaları Rus tahrik ve teşvikinin eseridir. Nitekim Ermeni hareketlerinin başlaması, ötedenberi topraklarımıza göz diken Avrupa Devletlerinin de harekete geçmelerine neden olacaktı.

Fransa işi Lübnan'dan başlattı. 1860 yılında Lübnan'da DÜRZİ isyanını çıkartarak buraya muhtariyet verilmesini sağladı. Lübnan'ın Fransa'nın kontrolüne geçmesi için bu ilk aşamaydı. Bu aşamayı başarı ile geçtiler. Daha sonra Zeytun'lu⁽¹¹⁾ ermenilerini de isyana teşvik ettiler. Ama bu kez başarılı olamadılar. Zira Osmanlı Devleti zamanında aldığı tedbirlerle bu durumu önledi.

Rusya'nın İskenderun üzerinden Akdeniz'e inmek istemesi, İngiliz menfaatlerine aykırı geldi. Zira Süveyş'i elinde bulunduran İngiltere, ilerisi için kaygı duydu. Hindistan yolu Rus'ların eline geçerse, İngiltere için çok önemli kayıplar olabilirdi.

Avrupa Devletlerinin Haçlı zihniyetiyle hareketleri, İngiliz Başbakanı Gladstobe'nun şu sözüyle de doğrulanmaktadır. "Türkleri Avrupa'dan çıkarmak" Anlaşılıyorki birçok devletlerin ilk amacı Türkleri Avrupa'dan atmaktı. İngiltere'de çıkarları öyle gerektirdiği için Ermenileri istismar etmiştir. İngiltere'nin asıl hedefi önceleri İstanbul ve Boğazlardı. Süveyş kanalının açılmasından sonra şarkta cereyan eden en önemli olay Mısır'ın İngiltere tarafından işgâl edilmesidir. Çünkü Süveyş Hindistan yolunun en önemli noktasıydı.

Bundan sonra şark'ta Fransız-İngiliz menfaat çarpışmalarını görmekteyiz.

Sultan II. Abdülhamid Han, Şark'taki çarpışmalarını zamanında görerek "Hicaz Demiryolu" taviziyle Almanları, İngiliz ve Fransızların karşısına çıkarmış, Almanların Osmanlıların yanında yer almalarını sağlamış oluyordu.

Ruslar 1867 yılında Osmanlı Devletine bir muhtura vererek, Hristiyan teb'anın müslümanların menfaatlerinden ayrı tutulmamasını istediler. Yerinden yönetim için ısrar etmeğe kalkıştılar. O zamanki padişah Sultan Abdül Aziz,

(11) Zeytun - Osmanlı Devleti zamanında Maraş sancağına bağlı bir kazaydı.

Rus tehlikesini sezmiş orduları güçlendirmeye çalışmıştır. Donanmanın güçlenmesine çalışmış, zamanında dünyanın ikinci büyük donanmasına sahip olunmuştur. Fakat bir kaç devlet adamı tarafından intihar süsü verilerek öldürtüldü. Halbuki zamanında kara ordusu en yeni silahlarla donatılmıştı.

Sultan Abdülâziz'den sonra tahta Sultan Murad geçtiyse de, hasta olduğu için tahtta kalamadı. 1876 da Sultan V Murad'tan boşalan yere Sultan Abdülhamit geçirildi. Rusya, Abdülhamit zamanında Osmanlılarla dost görünümü arz ediyordu. Aslında bu dost kisvesi altında bir taraftan Ermenileri, diğer taraftan Sırp-ları ve Karadağlıları istiklal mücadelesi için kışkırtmaktaydı. Abdülhamit o zamanlar tahta yeni geçtiği için Osmanlı-Rus harbinin aleyhindeydi. Zira güçleri ele geçirmek için zamana ihtiyacı vardı ama Osmanlı-Rus harbinin çıkmasına mani olamadı. Ruslar Yeşilköy'e (Ayastefanos) kadar ilerlediler.

Ermeniler bu arada boş durmadılar. Bu karışık durumdan istifade etmenin yollarını aradılar. İstiklâllerine kavuşmanın olanağını Ruslardan yardım talebinde gördükleri için Patrik Nerses'i Grandük Nikolo'ya gönderdiler. Ermeni Patriği, Nikolo'dan Doğu Anadolu'nun "Ermenistan" olarak Rus hakimiyeti altına alınmasını rica etti.

Ermeniler aslında Türk idaresinden son derece memnundular. Gayet mutlu ve refah içinde yaşarlarken Rus kışkırtması ile istiklâl sevdasına kapıldılar.

Grandük Nikolo, Osmanlı tarafı ile Yeşilköy'deki müzakereleri kasıtlı olarak bir ermeninin evinde başlattı. Burada Ermenilerle ilgili 16. maddeyi ortaya sürünce Osmanlı tarafı son derece şaşırıldı. Ruslar büyük bir küstahlık göstererek Ermeniler için Muhtariyet istediler. 16. Madde Ermenilere belki istiklâl sağlamadı; ama bir takım çıkarlar sağladı. Bu maddede "Ermenistan denilen bir memleketin varlığı belirtiliyor, bu memleketin idaresinin islâh edilmesi ve ermenilerin çerkesler ve kürtlere karşı korunması temin edilmelidir" deniyordu.

Ayastefanos anlaşması bir bakıma Ermenilerin Rus himâyesine girmesi demektir. Ruslar bundan sonra Ermenileri istedikleri gibi yönlendirebilecek, sizleri Osmanlılardan kurtarıyoruz diyerek gerçek bu esarete mahkûm etmek isteyeceklerdi.

Sultan II. Abdülhamid, İngilizlere Kıbrıs'ta bir üs vermeyi vaat ederek Rusların karşısına çıkardı. Berlin'de bir barış konferansı düzenlenmesini sağladı. Bu konferansta Ayastefanos'taki kaybettiklerimizin büyük kısmını kurtarabildik. Fakat İngilizler yine de Ermeniler lehine bir madde koydurdular. Bu maddenin içeriği islâhatla ilgili idi. Ermenilerin oturduğu bölgeler ıslah edilecekti.

İngilizler uguladıkları şark siyaseti gereği Ermenileri harcamak istemediler. Çünkü bu toplum şark meselesinde kullanılmak için iyi bir kozdu. Bundan dolayı Ermenilerden yararlanma şekillerini sürekli kullanmışlardır. Amaçları buydu, ama Rus hâkimiyetinde bir Ermenistan da istemiyorlardı. Rusya'nın sıcak denizlere inme arzusu sonunda İngilizlere de zarar verebilirdi. Ermeniler bütün gayretlerine rağmen Berlin konferansında muhtariyet için yüz bulamadılar. Ancak Ermenilerin bulunduğu bölgelerin islâhı için bir madde konmuştur. Bu islâhat sorunu ile İngiliz Başbakanı Gladstone bizzat meşgul oldu. 1880 yılında İngiltere Berlin konferansının 61. maddesini uygulamadıklarını Osmanlılara bir nota ile bildirdiyse de, red cevabı almıştır. Rusya'da İngilizlerin himaye ettiği bir Ermenistan'ı düşünmek istemediğinden şimdilik ses çıkarmıyordu. Bu arada Ermeni komitefaaliyetleri başlamıştı. Avrupa ve Amerika'nın çeşitli yerlerinde şube açan bu komiteler İngilizlerden de yardım ve teşvik görüyorlardı.

Osmanlı ülkesi topraklarında gözü olan birçok ülke, örneğin Rusya, İngiltere, Fransa başrollerde olmak üzere çeşitli mes'eleleri bahane ederek karımıza çıkıyor; topraklarımızı ele geçirmek için ellerine geçen her fırsattan istifade ediyorlardı. Örneğin Fransa yurdumuzdaki katoliklerin hâmilîği görevini üstleniyor, bu da yetişmiyormuş gibi bütün Hristiyanlığın koruyucusu gibi bir tavır takınıyordu. Bu yoldan Lübnan'a muhtariyet verilmesini de sağlamıştı. O sırada Maraş sancağına bağlı Zeytun kazasında isyan çıkarmak için hareketler başladı. Fransa bizzat kendi istihbarat servislerinde yetiştirdiği Leon adında bir şahsı Zeytun'a gönderdi. Burada bir takım isyancı Ermenilerle çalışmalar yaparak Ermeni halkı kışkırttı. Leon kendisini Ermeni hükümdar sülâlesinden gelmiş gibi tanıtıyordu. Ermeni halkı Kilikya'nın Türklerden geri alınması için sürekli Fransız propagandasıyla beslenmiştir. 1862 de Fransızlar yaptıkları faaliyetlerin sonucunu Zeytun isyanı ile aldılar. Bu isyanda binlerce Türk katledildi. III. Napolyon İstanbul'daki Fransız konsolosuna bir muhtara göndererek, Zeytun'a muhtariyet verilmesini istedi. Zeytun isyanı bastırıldı, fakat birçok Türkün canına mal olarak...

Bu tahten sonraki senelerde Fransa Ermeni Mes'elesiyile çok daha fazla meşgul olacaktır.

Osmanlı Devleti bir taraftan Avrupa Devletleri ile uğraşırken, diğer taraftan devletin içinde bulunduğu karışık ve sıkışık durumdan azınlıklar istifade ediyorlardı. Ermeni tarihçisi Vartanyan bunu kendi kalemiyle itiraf etmekte; şöyle demektedir.

Türk idaresi bozuktu. Açık göz ve tahsilli Ermeniler, milletlerinin yükselmesine katılmak istediler. Kafkasya'daki Kateogikos, Nerses ve diğer din adamları İranlılara karşı çarpışırken Ermeniler, hasta adam olarak

adlandırılan Türkiye'nin mirasından faydalanmak istediler. Gözleri önünde asırlık komşuları Rumlar, Türk boyunduruğundan kurtulmaya çalışıyorlardı. Bunlar da işe başladılar. (12)

Ermenileri bağımsızlık hayaline sürükleyenlerin başında Ermeni Patriği ve din adamlarıyla, Avrupa'da eğitim görmüş Ermeni gençleri gelmektedir. Bu insanlar kapıldıkları hayali gerçekleştirmek için her türlü yola başvurmuşlardır. Hem kendi milletlerine zararları dokunmuş hem de bir çok müslümanın kanı boş yere akmıştır.

Yabancı devletlerin azınlıklar için istedikleri islâhat o bölgeyi koparmak anlamına gelmekteydi. Devletin azınlık meselesi ortaya daima Avrupa'nın siyasi ve iktisadi amaçları doğrultusunda çıkarılmıştır. Avrupa devletlerinin Ermeni hâmilîği Ermeni sempatisinden değil çıkar çatışmasındandır. Çünkü şark bu ülkeler için iyi bir pazardır.

Ermeni mes'elesi, başta Rusya olmak üzere birçok Avrupa devletinin daha başka ülkelerin icad ettiği, Osmanlı Devletini zayıflatmaya ve yıkmaya yönelik, devletler arası sun'i bir problem olmuştur. (13) Halen de olmaya devam etmektedir.

Rus Dışişleri Bakanı Lebanoff - Rostowski'nin ortaya attığı (Rus hududunda Ermenisiz bir Ermenistan görüşü), devletlerin Ermenileri nasıl maşa olarak kullandığını ve nasıl aldattıklarını göstermek bakımından ibret vericidir.

EDGAR GRANUİLLE :

Bu iş Ermenilerden doğmamıştır. Zira Ruslar Ermenilere el atıncaya kadar Türkiye'de hiç bir Ermeni hareketi olmamıştır. Rusların eseri olan Balkan harekâtına kadar Ermeniler sadece kendi aralarında mezhep mücadeleleri veriyorlardı. Hatta kendi aralarındaki anlaşmazlıkların halli için dahi Türklerden yardım görüyorlardı." diyor.

Avrupa Devletleri emperyalist gelişmelerinde Osmanlı Devletindeki azınlıkları aracı olarak kullandılar. Ermeni Mes'elesi aslında devletlerin çıkar çatışmasının ülkemize yansımalarıdır.

B- ERMENİ CEMİYET VE KOMİTELERİ

1- ERMENİ CEMİYETLERİ

Ermeniler göz diktikleri vatan topraklarından bir pay koparabilmek için, emperyalist devletlerinde teşvik ve yardımları ile gerçek amaçlarının

(12) Mehmet Hocaoğlu Shf 23

(13) Sadi Koçuş - Tarih Boyunca Ermeniler ve Türk Ermeni İlişkileri shf 79 naklen

dışında bir takım cemiyetler oluşturdular. Hayır cemiyetleri görünümünde olan bu cemiyetlerin ana gayesi, isyanlara hazırlık ve Kilikya'yı ihya etmekte. 1860 Yılında "Hayırsever Cemiyeti" kuruldu. Bu cemiyet Kilikya'yı kalkındırma amacı güdüyordu. Bunu "Fedakârlar Cemiyeti" takip etti. 1860-1870 arasında "Araratlı", "Mektepsevenler" "Şarklı" ve "Kilikya" Cemiyetleri kuruldu. Daha sonra "Ermenistan'a doğru" cemiyeti de kuruldu. Bunlar Ermeni toplumuna Ermenistan fikrini aşıyorlar, kendilerini istiklâl'e bir adım olarak görüyorlardı.

Şarklı ve Mektepsevenler Cemiyeti Muş'ta, Araratlı Cemiyeti Van'da kurulmuştu. Bunlar Ermeni zenginlerinden destek görüyorlardı. Van, Muş ve Kilikya'daki cemiyetler birleşerek "Birleşik Ermeni Cemiyeti"ni kurdular. Bu durum cemiyetlerin daha da güçlenmelerine neden oldu.

Ermeni din adamları ise sürekli islâm düşmanlığını körüklüyorlardı. Din adamları dini görevlerini unutmuş kendilerine siyasi görev edinmişti.

Ermeni isyan ve ihtilâllerini asıl yürüten "Hincak" ve "Taşnaksutyun" gibi siyasi programlı, teşkilâtli komitelerin teşekkülünden önce, daha başka komiteler de mevcuttu. 1872 yılında Van'da "İttihat ve Halâs" cemiyeti kuruldu. Bu cemiyet Rusya tarafından himaye ediliyor ve destekleniyordu. 1881 de Erzurum'da "Şürâyı Ali" adında bir başka cemiyet kuruldu. Daha sonra ismi "Müdari-i Vatandaşlar" olarak değiştirildi. Bu cemiyetin programına göre merkez Erzurum olacak ve Ermeni davası bu merkezden idare edilecekti. Bu cemiyet daha sonra çete halini aldı. Bir sürü çeteci yetiştirildi. Bunlara rütbelere dahi verdiler. Bu sözde cemiyet cephanelik gibi idi.

Yine Van'da "Kara Haç Cemiyeti" kurulmuştur. Bu cemiyetin amacı, Ermenistan'a Türklerden kurtarmak, bu nedenle çeşitli yerlerde isyanlar çıkarmak ve gençleri silâhlandırmaktı. Cemiyet üyelerine ihanet edenler, üzerine kara-kaç çekerek idama mahkûm oluyorlardı. Bu komitenin faaliyetleri Tiflis'ten idare olunuyordu. Silâh ve cephane temin ediliyordu.

Doğu illerimizde kurulan bu sözde hayır cemiyetlerinin çalışmalarını neticesinde isyanlar çıkmış, kanlı olaylar meydana gelmiş ve bir çok günahsız insan da ölmüştür.

Ermeni isyan hareketlerini hazırlayanların başında Ruhani reisler gelmiştir. Hrimyan ve İzmirliyan'ın faaliyetleri çok büyüktür. Bu hususta Rus Generali MAYEWSKI şöyle demektedir. (14)

"Ermeni ruhani reislerinin din hususunda bir faaliyetleri, mesailerini yok gibidir. Buna mukabil milli fikirlerin inkişâfı hususunda pek çok gayret sarfetmişlerdir. Yüzlerce seneden beri bu kabil fikirler, esrarlı manastırların sessiz duvarları içinde terakki ve inkişâf etmiş; buralarda dini ayinler

(14) Sadi Koçuş - Tarih Boyunca Ermeniler ve Selçuklulardan Beri Türk-Ermeni İlişkileri Sh. 124

yerine Hristiyan-Müslüman düşmanlığı yaratılmıştır. Mektepler ve kilise mektepleri de bu hususta papazlara yardım etmişlerdir. Zamanla dini taassubun yerine düşmanlık hisleri yerleşmiştir."

Ermeni Milleti Nizamnamesinin, hükümetin iyiniyeti sonucunda, kabülünden sonra kötü niyetli Ermeniler bu durumdan yararlanmak istediler. Bilhassa aydın Ermeniler bir takım şiirler, destanlar yazarak hayali bir Ermenistan'ın kurulmasına yönelik çalışmalara başlamışlar halkı galeyana getirmek istemişlerdir.

Ermeniler silâhlı isyana geçmek için büyük hazırlıklara başladılar. Bu nedenle, dernekler, kulüpler, kitaplıklar açtılar. Türk düşmanlığı kampanyası başlattılar. Ressamlar dahi aşılama kampanyasına katılarak Ermenistan haritalarını çiziyordu. Türk düşmanlığını körükleyici, bir çok kitap yazılmıştır. Bu kitapların bir kısmı Cenevre, bir kısmı Rusya'da basılmıştı. Gençlerin okudukları dergilerde bile Türk-İslâm düşmanlığı işleniyordu.

Van Ermeni Okulu öğretmeni Mıgırdiç Portakalyan 1885 de Avrupa'ya kaçarak (Armenia) adlı bir gazete yayınlamaya başladı. Bu gazetede yabancı konsolosların yardımı ile Türkiye aleyhtarlığı yapılıyordu. Bir takım yalan ve iftiralarla Avrupa'nın müdahalesini sağlamaya çalışıyorlardı.

Ermeniler Adana (1909) ayaklanmasından "Adana Faciası" diye söz ederek hadiseyi kendi çıkarları doğrultusunda değiştirdiler.

Avrupa ve Amerika'da çıkan Ermeni yayınlarından başka, İstanbul ve taşrada da bir takım yayınlar yaptılar. Van'da Vandosurp ve Aşhaduk adlı gazetelerle, Erzurum'da Haraç adlı gazete ve daha bir çok yayın organlarıyla Türk düşmanlığı yapıyordu

Bağımsız Ermenistan isimli gazetede Hınçak komitesinin ileri gelenlerinden Sıbah Külyan Ermenistan ile ilgili niyetlerini ve istiklâl mücadelelerini açıkça yazabiliyordu. Bu şekilde Ermeni fikir ve isyan planları komiteler, misyonerler, papazlar, öğretmenler aracılığı ile bütün Ermeni kitlesine ulaştırılıyordu.

Bağımsız Ermenistan, hayali içindeki Ermeniler hedeflerine ulaşmak için basın yoluyla propagandanın dışında başka yollar da aradılar. Meselâ Tiyatro'dan yararlanabilirlerdi. Nitekim Kanun-ı- Esasinin ilânı sırasında Gedikpaşa tiyatrosunda oynayan Daryüs piyesinde Ermenilerin milli kahramanlarının ad ve hatıraları yüceltilir. Ermeniler için, tiyatro ve müzik'te halka ulaşma aracı idi. Nitekim tahrik edici plağı da bu arada piyasaya sürmüşlerdi.

2- ERMENİ KOMİTELERİ

"Bulgarian Atrocities" (Bulgaristan'da Vahşet) adlı kitabın yazarı ve Türkiye aleyhtarı kampanya'nın başkanı Gladistone'un başbakanlığa gelişi, Ermeni komiteleri için isyana başlama işareti oldu.

1892 Temmuz ayında Hınçak gazetesi şöyle yazıyordu.

"Kötü olaylara gebe nazik günler geçiriyoruz. Bıçak kemiğe dayandı. Kaçınılmaz sonuç için hazırlanın, örgütlenin! silâhlanın! elinize ne geçerse onunla silâhlanın. Bir yer ayaklandığı ya da direnişe geçtiğinde siz de aynı yapın. Özgürlük ışığını yakın." (15)

Ermeni Komitelerinin içinde en önemlileri Hınçak ve Taşnaksutyun komiteleridir. Bu komitelerden başka Veregal Meyal, Hınçak Şahna, Materagan, Ramgaver komiteleri de mevcut olmakla beraber, Hınçak ve Taşnak komiteleri kadar etkili olamamışlardır.

Hınçak Komitesi

Hınçak Ermenice çansesi, çingirak demektir. Bu komite Kafkasya Ermenilerinden Avedis Nazarbeg ve karısı Maro ile Kafkasya'lı talebeler tarafından kurulmuştur. Bu teşkilât 1887 de İsviçre'de faaliyete başlamış, sonradan merkezi Londra'ya nakletmişlerdir. Fikirlerini Hınçak adlı bir gazete ile yayıyorlardı. Siyasi programları marksist olup, Karl Marx'ın düşüncelerini benimsemişlerdi. Gayeleri önce Türkiye Ermenistanı'nı kurtarmak, sonra da İran ve Rus Ermenistan'ı ile birleşmekti. İsviçre'deki merkezi Londra'ya İngilizlerden sempati ve yardım gördükleri için taşınmışlardır.

1890 Yılında Türkiye'de de şube açtılar. Merkez İstanbul'du. Teşkilât kurmak üzere Tiflis'li Şimavon, Trabzon'da oturan Rus teb'ali Ruben Hanazat, Batum'dan H. Wezavaryan ve İran Ermenilerinden S. Damilyan İstanbul'da toplandılar. Türk Ermenilerini Rus Ermenileri yönetiyordu. Daha sonra İzmir'de şube açtılar. Halep'te ve Türkiye'nin büyük şehirlerinde birbir arkasına şubeler açılmıştır. Bu komitenin programı şöyle idi.

Propaganda

Tedhiş

Akıncı Alayları Teşkilâtı

Umûmî İhtilâl Teşkilâtı

İsyân Alayları Teşkilâtı

Hınçak komitesi kendilerine para yardımı yapmayan Ermeni halka suikastler düzenliyor ve göz dağı veriyordu.

(15) Langer, W.L. "The diplomacy of Imperialism 1890-1902, LONDON 1935

Bütün bu kanlı hareketleri yöneten komite başları kendi canlarını kesinlikle tehlikeye atmıyor, yangını uzaktan yönetiyorlardı.

Trabzon'daki İngiliz konsolosluğu, İngiliz Büyükelçisine yazdığı 28 Ekim 1895 tarihli yazısında şöyle diyordu. (16)

"Hınçaklar hareketleri dışarıdan idare ediyorlar. Kendileri tamamiyle emniyette oldukları halde Türkiye'deki ırkdaşlarına hayatı dayanılmaz hale getiriyorlar. Maksatları islâmları hristiyanlara karşı kıskırtmak, katliamlar çıkartarak memleketi dehşet içinde bırakmaktır. Bütün dünyaca bilinmelidir ki, teşkilâtın anarşik bir karakteri vardır. Terörlere Ermenistan'ın yalnız islâmını değil, bağımsızlığını da sağlamaya çalışıyorlar."

Hınçakların kendi çıkarları doğrultusunda Rusya ve İngiltere'den büyük destek gördükleri söylenebilir. Bu komite memleketimiz içinde birçok isyan ve suikastlara sebep olmuş ve yahudilerle de işbirliği yapmışlardır. Hatta Yıldız Suikastında yahudilerin de parmağı olduğu söylenmiştir.

Hınçak komitesinin amacı Doğu Anadolu'yu Ermeni yurdu yaptıktan sonra İran'ın Azerbaycan'ın ve Rusya'nın Hazer Denizine kadar olan Kafkas topraklarını elde ederek büyük bir Ermenistan devleti kurmaktır. Programı marksist, sosyalist ve merkezîyetçi olup, 5 bölümden ibaretti.

Bir süre sonra Hınçak komitesi ikiye ayrıldı. Bir bölümü Nazarbeg'in peşine takıldı. Diğerleri yeni lider Aspiar Arpiaryan'ın peşine takıldı. Sonradan birbirlerine düşerek, kanlı olaylar yarattılar. Her iki tarafta bir hayli ölü verdi. Ermeniler iç çekişmeleri hoş karşılamadılar. Zamanla bu komite önemini kaybetti ve yerini Taşnak komitesi aldı.

Taşnak Komitesi (Taşnaksutyun)

Bu komite 1890 yılında Kafkasya'da kurulmuştur. Taşnak Ermenice Bayrak demektir. Hınçakların memnun edemediği bazı Ermeniler Truşak adında bir gazete çıkarmışlardır. Taşnak komitesinin bir adı da Truşak komitesidir. Taşnaksutyun ise, "Ermeni İhtilâl Cemiyetleri İttifâkı" demektir. Taşnaksutyun adı Türkçemize kısaca Taşnak olarak geçmiştir.

Gayeleri isyan ve ihtilâl yolu ile Türkiye Ermenistan'ı için istiklâl kazanmaktır. Rusya Ermenileri birçok gizli örgütler kurarak, Türk Ermenileri ile işbirliği yaptılar. Rusya'da bulunan bu gizli örgütler Kirisdopor Mikaelyan ve arkadaşlarının çalışmaları ile birleşerek TAŞNAK komitesini kurdular.

Taşnak komitesi; Türkiye'ye çeteler sokmak, Türkiye'deki Ermenileri

silâhlandırmak, çeteler kurmak, köylüyü silâhlandırmak, müdafaa örgütleri kurmak, çete başları yetiştirmek ve aşiretlerin desteğini de alarak isyan çıkarmak istiyorlardı.

Taşnak komitesi, Yunan, Lübnan, Bulgarlar gibi Avrupa Devletlerinin de müdahalesi ile bağımsızlıklarına kavuşacaklarına kesin olarak inanmışlardı. Türkiye'nin İstanbul, Trabzon, Van gibi şehirlerinde şubeler açtılar. Örgütlenmeye başladılar. Van şehri İran sınırına yakın olduğu için Ermeniler için çeteci sokmak ve kaçırmak çok kolaydı.

Taşnak komitesi 1892 de Tiflis'te ilk toplantısını yaptı. Bu toplantıya Türkiye'nin birçok yerinden Ermeniler katıldılar. Toplantı sırasında devlet erkânına karşı yapılacak suikastler ve isyanlar konuşuldu. Ermeni milletinin ihtilâl ve isyana hazırlanmasına karar verildi.

Taşnak komitesi kuruluş sırasında 3 yıl bir program yayınlamamıştı. Daha sonra "Umumî görüş" adıyla bir program yapmıştır. Bu komite, doğu ve batı diye iki büroya ayrılmaktadır. Doğu bürosu Giresun, Harput, Diyarbakır hattının doğusunda kalan yerlerdir. Batı bürosu da, bu hattın batısında kalan ve içine Amerika'yı da alan Avrupa'daki Ermenilere ait işlere bakan bir bürodür.

Ermeni yazarı Vartabetyan, çete hareketleri ile Türkiye'ye verdirdikleri kayıpları Taşnak tarihi kitabında övünerek açıklıyor.

1- Gayzak idaresindeki altı çetenin Zivin'deki (Kars'ta bir köy) kahramanlıkları meşhurdur.

2- Zor ve Musun hareketleri, (Zor - Kars'ın köyü, Musun - Ağrı dağı eteklerinde Iğdır yakınında bir yerdir.) 102 Taşnaklının kışlalari zaptetmesi, Kürtleri doğramaları ki çeteciler ancak 27 ölü vermişlerdir.

3- Vorsort ve Torkom'un komutasındaki 61'lerin Oltu sınırındaki çarpışmaları,

4- 150 Kişilik Velibaba ve Pasin hareketlerinde Türklerden 500 kişi öldürülmüştür.

Ermeniler bu tip çete ve sınır baskınları ile Türkleri yıllarca uğraştırdılar. Doğuda can ve mal emniyeti kalmamıştı. Ermeni çetecileri köyleri, şehirleri basıyorlar çolukçocuk demeden öldürüyorlardı. 1893 de yüzlerce Taşnak çetecisi Türk-Rus sınırına geçtiler. Bu çetelerin başında Tatol, Asod Arzin, Avak ve Şerik çarpışmasında ölen Hrayr bulunuyordu. Bir de azıllı çeteci Antrenik vardı. Bu adam Rus Tuğgeneral üniforması ile 1917 Erzurum Katliamını yönetmiştir.

Taşnak komitesi Ermeni zenginlerini sömürdü ise de yine de umduğunu

bulamamıştır. Ermeni yazarı M. Ohannesyan eserinde, "Diğer memleketlerin zenginleri, milli kurtuluş ve geleceği sözkonusu olunca milyonlar vermişlerdir. Biz aldandık. Ermeni zenginleri, Bakû, İstanbul, Trabzon, Mısır, Paris, Manchestede de bulunuyorlardı. Bunlar en küçük bir yardımda bulunmadılar. Başarısızlığın en büyük sebeplerinden birisi de bu oldu. Para bulunamadı."

Taşnak ve Hınçak komiteleri kendi milletlerine de büyük zararlar verdiler. Ermeni yazarı S.Kaprielyan, "Ermeni Buhranı ve Tekrar Doğuş" adlı eserinde şu şekilde yazmıştır.

"İhtilâlcî Ermenilerin kendisinden para istedikleri Surupa'da oturan bir Ermeni zengini bunlara şu kuvvetli ve kesin cevabı vermişti.

- Ben kendi paramla milletimin celladı olmak istemem."

Komiteciler bazan da kendilerine para yardımı yapmayan Ermeni zenginlerini öldürttüler. Meselâ Rus Ermenisi Mahalyan Nourasisk şehir sokaklarında öldürüldü. Yine Moskova'da zengin bir Ermeni olan Jamharyan yardımı reddettiği için öldürüldü.

Taşnak komitesi tarafından Batum Türklerine de katliamlar düzenlenmiş, köyleri yakılmış, yağmalanmıştır. En son da 1905 senesinin kasım ayında Tiflis'teki Türkleri katletmeye başladılar. Tiflis katliamını Durbah, Armen Karo, Keri, Bağdesyan, Dikran, İstepanyan gibi cellatlar çeteleriyle yaptılar. Her tarafı yaktılar, öldürdüler, yağmaladılar.

Türklerin sabrı tükenmişti. Nefis müdafaası için harekete geçip Ermenilere iyi bir ders verdiler. Böylece başları sıkışan Ermeniler barış istediler. Türkler Ermeni katoğikosu'nun, müftünün ayağına giderek af dilemesini, papazların kiliselerde Ermenilerin yaptığı yağmalama ve yangınları kötülemelelerini, ölen Türklerin katillerinin hükümete teslimini istediler. Bu şartlar Ermenilerce kabul edildi. Ancak Katoğikos hasta olduğu için yerine Piskopos Satımyan'ın gideceğini, kiliselerde papazların, yapılan kötülükleri lânetleyeceğini, katillerin ise Rus hükümetinin yerine kendilerinin cezalandıracağını bildirdiler.

Böylece Taşnak komitesi 1905 yılında kendi kabuğuna çekildi.

C- ERMENİLERİN SON YILLARDAKİ FAALİYETLERİNİN TEMEL NEDENLERİ, İCRA TARZLARI VE İCAATLARI

Ermeni terörizmi yeni bir olgu değildir. Tarihe dayanan uzun bir evrimi vardır. Son yıllarda tekrar ortaya çıkan terörist faaliyetler oldukça düşündürücüdür. Bu düşünce insana şu soruyu yöneltiyor. Tarih mi tekrarlanıyor? Dünnün Hınçak, Taşnak komitelerinin yerini bugün başka terör odaklar almıştır.

Değişen sadece isimlerdir.

Bugünkü Ermeni teröristler ile 19.Y.Y. sonu ve 20. Y.Y. başlarındaki benzerleri arasında amaç, seçilen hedef, kullanılan yöntem ve yapılan konuşmalar açısından büyük benzerlikler bulunmaktadır. Ermeni toplumu içinde her kuşakta yeni bir terörist grubun ortaya çıkması, çağdaşları tarafından gelecek kuşak gençliğine "Ermeni kahramanları" olarak tanıtılması için harcanan çabalar izah edilebilir. Teröristler öyle yüceltilmektedirler ki genç kuşaklar elinde olmadan onları birer örnek kişi olarak alsılamaktadırlar.

Prof.Dr. Justin McCARTHY, "Ermeni terörizmi konusunda tarih gözardı edilemez. Çünkü, Ermeni terörünün sebebi ve yegâne çözümü tarihte yatar. Ermeni terörizminin kökü, saptırılmış bir tarihi görüşe dayanır ki, Ermeni terörizminin yenilmesi için bu görüşün yıkılması şarttır" demektedir. Ermeni teröristlerin kendilerini haklı göstermek için tek dayanakları tarihtir. Büyükelçi Şükrü Elekdağ, tarihin devamlı saptırılması, nesilden nesile kin yaratmış ve sadece teröristlerin işine yaramıştır demiştir. Bugün Türkiye Ermenileri, Türkiye Cumhuriyeti sınırları içinde refah, mutluluk ve güvenle yaşamaktadır. Teröristlerin zulüm gördüklerini iddia ederek kurtaracakları insan mevcut olmadığı için tezlerini tarihe dayandırmaktadırlar. Amaçları geçmişin öcünü almaktır. Ermeni terörizmi bir intikam isteğinin ürünüdür. Ermeni terörizminin dayandığı tarihi iddialar konusunda Profesör Justin McCarthy şöyle demektedir.

"Bu iddiaların doğruluğu yalnızca Ermeniler tarafından değil, Batı Avrupa ve Amerikan vatandaşlarının çoğu tarafından sorgusuz sualsiz kabul edilmiştir. Bu nedenle birçok masum diplomatın ve insanın katli Ermeni olmayan toplumlarda son derece az bir manevi tepki uyandırmıştır. Çünkü bu tarihi iddialar yüzünden bunlar cinayet değil haklı bir intikam olarak görülmektedir."

Ermeni terör örgütleri, eylemlerinin amacını şöyle açıklamışlardır.

- 1- Türkiye, Ermenilerin vatanlarına el koymuştur, bunu iade etmesi lâzımdır.
- 2- Türkiye, Ermenilere karşı bir soykırımı yapmıştır, bunu resmen kabul etmesi lâzımdır.
- 3- Bu soykırımında hayatını kaybedenlere ve Türkiye'den yurt dışına sürgülenlere tazminat verilmelidir.
- 4- Bu gayelere varılıncaya kadar saldırılara devam edilecektir.

Bu iddiaların tutarlılık derecesi üzerinde durmak artık gereksizdir. Yerli ve yabancı bilim adamları tarafından (Ermeniler dahil) resmî arşiv belgelerine ve yayınlara dayanan pek çok konuşma yapılmış ve yazı yazılmıştır. Osmanlı Devletinin, genişleme döneminde, ülkesine kattığı topraklar içinde

bir Ermeni Devleti bulunmadığı, artık kimsenin aksini iddia etmediği bir olaydır.

Bugün Türkiye tarafından işgâl edildiği iddia edilen Ermenistan, kâğıt üzerinde kalmış bir antlaşmanın ABD Cumhurbaşkanı Wilson tarafından sınırları çizilen bir bölge olmayıp, o tarihlerde, Ermenilerin vatan olarak istedikleri bölge, Fransızların işgâli altındaki Kilikya idi. Halbuki Fransızlar Kilikya'nın vatan olarak verilmesini hiç bir zaman düşünmemiş olduklarını Sevr konferansında resmen açıklamışlardır. Şu halde Ermeni topraklarına el konmuş olduğunun ileri sürülmesi gülünç bir iddiadır.

Soykırım iddiasında aynı şekilde her türlü hakikatten uzaktır. Önce soykırım nedir? Bunun cevabını vermek lâzımdır. Soykırım baş kaldırmamış bir kitleyi toptan öldürme olayıdır. Almanların Yahudileri, İspanyolların Aztek ve İnkaları yok ettikleri gibi. Ermeniler ise mevcut olmayan soykırım iddialarının Türkiye tarafından onaylanmasını istemektedirler. Keza başta Fransa olmak üzere birçok batılı ülkelerde mevcut özgürlükleri ve demokratik ortamı kullanarak bu iddialarını kamuoyu, basın ve yayın organları ve hatta bazı resmi şahsiyetler üzerinde aktüel düzeyde tutmayı başaramışlardır. Bu başarılar nedeniyle Batı kamuoyunun bir kesiminde Ermeniler tarafından 1973 den bu yana Türklere yapılmış saldırılar genelde destekler bir tutum izlenmektedir.

Osmanlı hükümeti, benzer ülkelerin II. Dünya savaşında tereddüt göstermeden uyguladığı bir yönteme başvurarak savaş bölgelerindeki Ermenilerin daha güneydeki topraklara göçüne karar vermiştir. Bu göç esnasında ölenlerin iddia edildiği gibi 1,5 milyon olmasına imkân yoktur. Kaynaklar ve belgeler o dönemdeki Ermeni nüfusunun 1,257.000 olduğunu göstermektedir. Dikran Kevorkyan, "Bu sayıda %15 lik bir hata payı olsa bile tüm nüfusun 1,5 milyonu aşmadığı görülmür. Bu rakam kadar insan öldürülmüş olsaydı, göç eden kişiler Türkiye'ye dönerlermiydi" demektedir. (17)

Ermenilerin göç esnasındaki insani ve medeni esprilere uymadığı gerekçesiyle 1367 kişi cezalandırılmış, 62 kişi idam edilmiştir. Ermenilerin bu kayıplarına karşılık sadece (1877-1920) yılları arasında 500.000 Türk'ü katletmişlerdir. (Dikran Kevorkyan) Bu tarihi bir gerçektir.

Soykırımı iddialarını çürüten gizli belgeler :

Berlin'de Sogomon Talleryan adlı bir Ermeni terörist tarafından 64 yıl önce 15 Mart 1921'de öldürülen eski Sadrazam Talât Paşa'ya ait ve Ermeni iddialarını çürüten çok sayıda değerli belge bulunmuştur.

(17) Dikran Kevorkyan, (Ermeni Patrikhanesi Danışma Meclisi Genel Sekreteri) Uluslararası Terörizm Sempozyumu sh.91.

Talât Paşa'nın vefat eden eşi Hayriye Talât Bafralı'nın evinde ortaya çıkan belgeler arasında, 1914 yılında yapılan genel nüfus sayımında, Anadolu'da, yaşayan Ermenilerin gerçek sayısını belirleyen resmî nüfus istatistikleri, Ermenilerin vilâyetlere göre dağılımı, o dönemin başbakanlığı olan Babial'ıyla saray arasındaki yazışmalar, Enver Paşa'nın Talât Paşa'ya cephelerden gönderdiği mektuplar ve Talât Paşa'nın anılarının Almanca tercümeleri yer almaktadır.

Vesikalar içerisinde, eski cumhurbaşkanlarından Celâl Bayar'ın, Paşa'nın eşi Hayriye Talât Hanım'a, anıların bastırılması ve Talât Paşa'nın cenazesinin Türkiye'ye nakledilmesi konusunda yaptığı çalışmalarını bildirdiği mektuplar da bulunmaktadır.

Talât Paşa'ya ait belgeler arasında bulunan resmi nüfus istatistikleri, Ermeni soykırım iddialarını götürücü kimlik taşımaktadır.

ASALA ve ARA gibi Ermeni terör örgütlerinin, "1915 yılında 1,5 milyon Ermeni'nin Talât Paşa'nın emriyle soykırıma uğratıldığı" yolundaki iddialarını yalanlayan belgeler de, o dönemdeki Gregoryan ve katolik Ermenilerinin toplam nüfusunun 1 milyon 403 bin olduğu görülmektedir. Yine bu belgelerde Ermeni nüfusunun vilâyetlere göre dağılımı yer almış ve Ermenilerin hiç bir bölgede çoğunluğu oluşturmadıkları ifade edilmiştir.

Harp süresince hastalıktan, açlıktan, benzeri sebeplerden ölen Ermeniler de olmuştur. Aynı sebeplerden Anadolu'da ölen Türklerin sayısı iki milyondur.

Ermeniler sürüldüklerini ve bu sürgün sırasında çok kayıplar verdiklerini iddia etmektedirler. Oysa Talât Paşa'nın eşi Hayriye Talât Bafralı'nın vefatından sonra evinde bulunan belgelerden, 1915 yılında Batı Anadolu'da yaşayan Ermenilerin yerlerinden oynatılmadığı ve Doğu'dan Güney'e göç ettirilen Ermenilerin de yeni yerleşim merkezine sağsalim vardıkları kanıtlanmaktadır. Savaş dolayısı ile yapılan yer değiştirmeler bir çok devletin uyguladığı ve Devletler Hukukunda yeri olan bir uygulamadır. Ermeni toplumunun savaş bölgesinden uzaklaştırılıp güvenliğinin sağlanması amacıyla yapılan bu uygulama bugün amacından saptırılarak dünya kamu oyunu yanıltmak için kullanılmaktadır.

Ermenilerin ortaya attığı 1915 soykırım iddialarının birçok batılı ülkede yasallaştırma çabaları sürerken, ABD de 50 eyaletten 70 bilim adamı, ABD Temsilciler Meclisine sunulan Ermeni soykırım yasa tasarısına, ortaklaşa sunulan bir bildiri ile karşı çıkmışlardır. Osmanlı Devleti, Türkiye ve Ortadoğu araştırmalarıyla tanınan, çeşitli üniversitelerde görevli öğretim üyelerinin imzasını taşıyan ve Temsilciler Meclisininin 435 üyesine telgrafla iletilen bildiride, karar tasarısında belirtildiği üzere 1915-1923 tarihleri arasında 1,5 milyon Ermeninin soykırıma uğradığı yolundaki Ermeni iddialarının asılsızlığı

vurgulanarak, meclis üyeleri uyarılmıştır.⁽¹⁸⁾

Ermenilerin ileri sürdükleri iddialar, yapılan bilimsel araştırmalarla artık geçerliliğini kaybetmeye başlamıştır.

Tazminat talebi iddialarına gelince, göç sırasında suç teşkil eden bir takım olaylar olmuştur. Bir kısım Ermeninin mallarına tamahen veya birikmiş kin ile öldürüldüklerinin doğru olması halinde bu olaylar basit zabıta olaylarıdır. Bu olayların mes4ulu devlet değil suçu işleyendir. Fertler tarafından işlenen cinayetler için devletlerin tazminat ödediği veya ödeyeceği düşünülemez.

Ermeniler tarafından ortaya atılan bu iddiaların hiç birinin tutarlı tarafı olmadığı gibi Ermeni terörünü milli bağımsızlık amacıyla yapılan bir eyleme benzetmek de mümkün değildir.

Türk ulusu hiç bir zaman bilinçli biçimde soykırım yapmamıştır. Osmanlı İmparatorluğu'nun beşyüz yıllık egemenliği süresince çeşitli azınlıklar dinlerinde, görenek ve geleneklerinde tam bir özgürlük içinde yaşamışlar, kendi ulusal niteliklerini korumuşlardır. Osmanlı yönetimi en güçlü dönemlerinde bile soykırıma kalkışarak bu etnik azınlıkları ortadan kaldırmak ya da adlarını değiştirerek kendi ulusal bünyesinde eritmek heveslerine düşmemiştir.

Savaş durumunun kaçınılmaz sonuçları olarak Ermeniler de, Türkler de birçok kayıplar verdiler. Ne var ki Osmanlı hükümeti hiç bir zaman himayesindeki vatandaşlarına soykırımı revaç görmemiştir.

Tarihi saptırmakta fayda ümit eden bazı Ermeni çevreleri, halen Türkler soykırımı kabul etsin şeklinde kamu oyunun dikkatini çekecek demeçler vermektedirler. Ottawa'nın ciddi gazetelerinden "The Citizen" ve "Le Devoir" de çıkan, Kuzey Amerika Ermeni Başpiskoposu Torkom Manukyan "Türkiye soykırımı kabul etmedikçe, şiddet olayları devam edecektir" diyerek, din adamına yakışmıyacak bir tutum içerisine girmiştir. Bazı din adamları bu tür olayları önlemede etkin rol oynayabileceği, Ermeni cemaatına doğru yolu göstereceği yerde terörizmi adeta savunmaktadırlar.

Ermenilerin bağımsız devlet kurma arzuları çok eski tarihlere dayanmakla birlikte, Osmanlı İmparatorluğunun güçlü olduğu zamanlarda isteklerini açıkça ortaya koyamamışlar, devletin iktisadi ve siyasi yönden zayıf düştüğü zamanlarda bu sorun canlanmıştır.

Ermeni terörizmi, Türkiye'nin iktisadi ve siyasi yönden güçsüz düşeceği zamanı kollamaktadır. Bu zaman gelinceye kadar dünya kamu oyunu canlı ve uyanık tutmak için çeşitli yasadışı faaliyetlerde bulunmaktadırlar. Hedefleri

temsilciliklerimizin şahsında Türkiye Cumhuriyeti'dir. Bu eylem hareketleri ile dünyaya bir Ermeni toplumunun varlığı hatırlatılmaktadır.⁽¹⁹⁾ Asala'nın Lübnan üssündeki bir askeri yetkili de "Örgütün ana gayelerinden biri dünya kamuoyuna Ermeni meselesini tanıtmak ve dünyanın bir vatan veya milli benlikten yoksun kalmış insanları farketmesini sağlamaktır demiştir."⁽²⁰⁾

Her devletin bünyesinde çeşitli etnik gruplar vardır. Nevarki devletler güçlü oldukları müddetçe kimse etnik gruplardan bahsetmemektedir. Kurtuluş savaşındanII. Dünya savaşına kadarki süre içinde pek önemli bir Ermeni olayına rastlanmamıştır. Ancak II. Dünya savaşından sonra, sıcak savaş yerine, uygulamaya konulan uluslararası terörist faaliyetler içinde, Ermeni terörizmi aktif şekilde yer almıştır.

İCRA TARZLARI

Ermeni terörizmine en yararlı ortamı yaratan propaganda, düşünce ve kanaatlerin oluşumunda son derece etkilidir. Düşünce ve kanaatlerin oluşumunda iki unsur mevcuttur. Ferdin kişisel özellikleri ile ilgili unsurlar, çevre ile ilgili unsurlar. Çevre ile ilgili unsurlar da ikiye ayrılabilir. Gruplar ve teknik vasıtalar.

Gruplar olarak, aile ve okul gibi yüzyüze temasın bulunduğu gruplar, politik ve ekonomik gruplar ve baskı grupları sayılabilir. Modern cemiyetlerde bu grupların ferdin kanaatlerinin oluşmasında büyük rolleri vardır. Kanaatlerin oluşup biçimlenmesinde büyük rolü olan diğer bir çevre ile ilgili unsur da teknik vasıtalarlardır. Gazete, televizyon, radyo, dergi, kitap, afiş, broşür, sergi v.s. kitle haberleşme araçları da denen bu teknik araçlar büyük kitlelere bol, çeşitli ve çabuk haber sağlamakta, olayları veriş, yorumlayış şekli ile kamuoyunun şu veya bu şekilde oluşmasında çok önemli bir rol oynamaktadırlar.

İşte bütün bu imkânlardan Ermeniler en iyi şekilde istifade etmekte, Türkler aleyhine bir kamuoyu yaratmaya muaffak olmaktadırlar.

Bu konuda Türk ve Müslüman dostu Claude Farrere Şubat 1922'de Paris'te bir konferansta şöyle demiştir: "Düşünün ki Türklerin düşmanlarının parası var ve para her kapıyı açıyor. Düşünün ki bu düşmanların gazeteleri var, Batıda anlaşılması Türkçeden daha kolay bir dil kullanıyorlar. Ermeniler Fransızca yazıyorlar, çünkü uzun süre Osmanlı tebaası idiler ve Fransızca Osmanlı Devleti'nde her zaman iki resmî dilden biri idi. Ama ekseriya Türk Fransızca konuşursa da nadiren yazmasını bilir. Üstelik hiç çenesi düşük olmayan bir ırka mensuptur. Düşmanları ise aksine çok ve iyi konuşkandır. Yalanı temel silâh yapan için ne korkunc vasıflar!"

(19) Ermeni terör örgütü JCAĞ'ın açıklaması - Mickolus, Transnational Terrorism s. 56

(20) Al-Mazallah'ın Asla röportajından alındı.

Türk, Avrupa ile hele Amerika ile konuşmadı ve konuşmasını bilemedi. Düşmanları ona veryansın iftira attılar. İyi bilgi alamayan kişilerin nazarında, böylece neden onlar ekseriya haklı ve Türk haksız görünmesin !"

Türk propagandasının son derece yetersiz olmasına karşılık Ermenilerin meselenin çıkışından beri yaptıkları propagandalar neticesinde bugün dünyada aleyhimize bir kamuoyu oluşmuştur.

Ermenilerin Batıda geniş bir propagandaya girişmelerinin sebebi, Anadolu'ya ilişkin ileri sürdükleri iddialar ve istekler için Batı ve Amerikan kamuoylarının desteğini sağlamaktır.

Ermeni rppagandası etkili birçok çevreyi ele geçirmiş, devlet adamları, politikacılar, edipler, gazete sahipleri ve yazarlardan da yardım görmüşlerdir. Bu çevreler Ermenilerin propaganda ajanları haline getirilip yemekler, balolar, konserler düzenlenerek çeşitli dostluk cemiyetleri, diğer aydınlar ve halk üzerinde de etki kurulmuştur. A.B.D.de okul programlarına "Ermeni soykırımı" ekletmeyi başardıklarına açıklayan bir Ermeni sempatizan "Bunun sonucunda Ermeni davası unutulmayacaktır." demektedir. (The Armenian Mirror - Spectator - 7 Nisan 1979)

Böylesine yoğun bir propagandanın amacı, Türkiye'ye hiç bir savunma hakkı verilmeden suçlanıp, yargılanıp, mahkûm edilmesinin sağlanmasıdır. Türk kaynaklarının kullanılması bir çok gerçeği ortaya çıkaracağı için, Ermeni davasıyla ilgili incelemelerde bulunan Gary A. Kulhanjian, iki yüzlü ve aşırı politik yanlılıkla (The Armenian Weekly 7 Ocak 1984 s.2) bu kaynakların bir engel teşkil ettiğini bir yazısında belirtmiştir.

1965'de başta Fransa, A.B.D., Yunanistan ve Lübnan olmak üzere bir çok batılı ülkede, bilinçli organizasyon ve çok yönlü ortaya çıkan çalışmalarla Türkiye aleyhine yıkıcı bir ptopaganda oluşturulmuştur.

Ermenilerin, iddialarını basın ve kitle iletişim araçları ile dünya kamuoyuna duyurmak için giriştikleri bu tür propaganda faaliyetleri 1973 yılına kadar sürmüştür. Ancak bu propagandanın getirdiği doyumsuzluk ve perde arkasındaki bazı devletlerin desteği, Ermeniler içindeki bazı unsurları şiddet eğilimi aşamasına getirmiştir.

Ermeni propagandasının başarılı olmasının bir başka yüzü de finans kaynaklarıdır. Birçok etkili çevrenin satın alınması, lobilerin kazanılması, gazete sahiplerinin desteği, düzenlenen konferans ve konserler hepsi bu kaynaklara bağlıdır. Bir örnek verirsek, 1982 de Kemal Arıkan'ı öldüren Hamping Sasounian'ın müdafaası için⁽²¹⁾ ufak bağışlar halinde bir anda 250.000 Dolar para toplanması

(21) Bkz. The Armenian California Courier 22 Eylül 1983, s 2.

Ermenilerin davalarında parasal desteği elde ettiklerini gözler önüne sermektedir. Yine Hamping Sasunya için yakalanmasından hemen sonra, tüm dünyada, özellikle Kuzey Amerika'da "Sasunyan savunma fonu" kurulmuştur. Bu fon oldukça büyük gelir sağladı. (Asbaraz, 15 Ekim 1983) Ermeni basınında çıkan bir makalede paranın sel gibi aktığı belirtilmiştir. Hemen arkasından Sasunyan savunma komitesince bir "Hamping gecesi" düzenlenmiştir.

Tedhişçi Ermenilerin parasal desteği, hem gönüllü olarak yardım edenlerden, hem de zor kullanarak kendi halklarından topladıkları bazı raporlarda iddia edilmektedir. (The Economist 6 Şubat 1980, Newyork Times 17 Nisan 1983) Nitekim Kanada Toronto'daki zengin Ermenilerden zorla para toplamak suçundan 4 Ermeni tutuklanmıştır. Yine Los Angeles bölgesinde bir halı deposuna sahip Haserjian kardeşlerden zorla 150.000 Dolar almaya çalışıldığı iddia edilmiştir.

Ermenilere silâhsız propaganda yeterli gelmeyince, silâhli propaganda ya yönelmiş, bu yolun daha etkili ve kesin çözüm olacağına ve dünya kamuoyunun dikkatini daha fazla çekeceğine inanmışlardır. Terörist hareketler, bu ana fikrin etrafında toplanarak bundan sonra eylem yoluyla propaganda yapmışlardır.

Terörizm ile yapılan propaganda, Amerika'daki "Millî Ermeni Çalışmaları ve Araştırmaları Enstitüsü" Başkanı Martin Halabian tarafından iğrenç olarak nitelendirilmiştir. (22)

Ünlü Amerikalı Ermeni yazar Michael J.Arlen "Mevcut politik terör standartlarına göre bile Ermeni saldırıları şiddetle eleştirilebilir" demiştir. (23)

Ermenilere göre organize Ermeni terörist kampanyası ilk olarak 1975 yılında başlatılmıştır. Arapça çıkan Al-Majallah gazetesi muhabirlerinden birinin röportajında, ASALA temsilcilerinden biri, örgütün giriştiği ilk eylemin 1975 yılında Dünya Kiliseler Birliği'nin, Ermenileri Amerika'ya göç etmeye teşvik eden. Beyrut'taki bir bürosuna yapıldığını söylemiştir. 1980 yılında Beyrut'ta yayınlanan bir bildiri de ASALA'nın "Ermenistan'ı kurtarmak" uğruna giriştiği devrimci hareketin 5. yılını kutladığı belirtilmektedir.

Bir terörist hareketin yapısında gizlilik yatması ve bu yüzden sıkı ve detaylı bir şekilde incelenmesinin mümkün olmamasına rağmen, Lübnan iç savaşının organize Ermeni terörizminin ortaya çıkmasında "katalitik" rol oynadığı açıktır.

(22) Christian Science Monitor, 6 Mayıs 1982, s.5.

(23) Newyork Times 11 Mart 1980 sh.19.

Prof.Dr. Michael M.Gunter'e göre Lübnan, Ortadoğu'da yerinden edilmiş geniş bir Ermeni nüfusuna vatan oldu, ve Ermenilerin sayısı burada 200.000 i bularak toplam nüfusun %6 sına ulaşmıştır.

Günümüz Ermeni terörizminin Lübnan ile olan ilişkisi, 24 Aralık 1981'de Paris'te Türk Konsolosluğunu işgâl edip, Türk koruma polisini öldüren dört Ermeninin yargılanması sırasında iyice açığa çıkmıştır. Hamping Sassourian gibi bir çok Ermeni tedhişçi Lübnan kökenlidir.

Los Angeles'deki Ermeni Cemaati lideri Hrand Simonian, "Teröristlerin birçoğu Lübnan'dan yeni gelen ve orada yaşadıkları sürece Lübnan iç savaşının da etkisiyle terör yaratmayı iyi bilen kişilerdir." diyerek Lübnan'ın Ermeni terörizmindeki rolünü belirtmiştir.

Temmuz 1983'de Lizbon Türk Büyükelçiliğini basarken meydana gelen patlamada ölen beş kişi de Lübnan'dan gelmiş teröristlerdir.

"Milli Ermeni Çalışma ve Araştırma Enstitüsü" Başkanı Martin Halabian şöyle demektedir. "Lübnan ve diğer Ortadoğu ülkelerinden yeni gelen Ermeniler militanlığı bir hayat şekli olarak görmeye alışmışlardır."⁽²⁴⁾

Ermeni Terör Örgütleri

Bugün başta Fransa olmak üzere Yunanistan, A.B.D., Kıbrıs Rum kesimi, Kanada, İran ve diğer bazı ülkelerde çeşitli Ermeni terör örgütleri mevcuttur.

Ermeni terör örgütleri ile ilgili verilen raporların çoğu bir çok değişik gruptan bahseder. Örneğin, Edward F.Mickolus, on değişik Ermeni terörist grubundan bahseder. Kopenhag Türk Elçiliği Çalışma Ateşesi Cavit Demir'e girilen saldırı ile ilgili raporda New York Times, 4 değişik Ermeni terör grubunun varlığını belirtmiştir.⁽²⁵⁾

Genel durumu inceleyen Boston Sunday Globe'da en az 6 Ermeni terör grubunun mevcudiyetine değinir.⁽²⁶⁾

Türk Hükümeti tarafından basılan bir yayında da "Birkaç gizli Ermeni Kurtuluş hareketinin varlığından söz edilmektedir."⁽²⁷⁾

Bu örgütlerin başlıcalarını şöyle sıralayabiliriz:

- 1- Ermenistan'ın Kurtuluşu için Ermeni Gizli Ordusu (ASALA)
- 2- Yeni Ermeni direnişi
- 3- Ermeni Katliamı Adalet Komandoları

(24) Christian Science Monitor, 6 Mayıs 1982

(25) New York Times, 4 Nisan 1981

(26) Boston Globe. 30 Mayıs 1982. s.2

(27) Turkey Today (A.B.D. Türk Büyükelçiliği yayını) Ocak 1981

- 4- 3 Ekim Örgütü
- 5- 9 Haziran Örgütü
- 6- Orly Örgütü
- 7- Fransa Eylül Örgütü
- 8- Ermenistan Gizli Ordusu
- 9- Ermenistan'ı Kurtarma Örgütü

ASALA

Bu örgütler içinde en yaygın ve etkilisi ASALA'dır. İsrail'in Lübnan'a saldırısına kadar Lübnan'da faaliyet gösteren bu örgütün daha sonra Kıbrıs Rum kesiminde üslendiğine dair haberler izlenmektedir.

Asala yetkilileri, yaptıkları basın toplantılarında diğer Ermeni örgütlerle ve uluslararası örgütlerle işbirliği içinde olduklarını belirtmişlerdir. Bu örgütler arasında Kızıl Tugaylar, Filistin Tedhiş Örgütleri, Japon Kurtuluş Ordusu, Afrika Tedhiş Örgütleri sayılabilir.

Bu terör örgütlerine çeşitli yollardan mali kaynaklar sağlanmaktadır. Mali kaynaklar, uyuşturucu madde, silâh kaçakçılığı ve bazı ülkelerin sağladığı yardımlarla beslenmektedir.

Ermeni terör örgütlerinin hedefinin yalnızca Türkiye olduğunun sanılması gaflettir. Hedef aynı zamanda Nato ittifakının da zayıflatılmasıdır. Federal Soruşturma Bürosu (FBI) Başkanı William Webster, Ermeni Gizli Kurtuluş Ordusu ASALA'nın, dünyanın en tehlikeli terör örgütlerinden biri olduğunu söylemiştir. Webster bu açıklamayı, FBI bütçesini görüşmekte olan A.B.D. Senatosu Adalet Komisyonu'nda yapmıştır. Webster, Ermeni teröristlerin tehditlerinin Türklerden sonra A.B.D.lerinde yaşayan Türk asıllı Amerikalılara da yöneldiğini söyleyerek, Ermenilerle ilgili tasarıların kabul edilmesi halinde terörizmin teşvik edileceğini hatırlatmıştır.

Asala ilk Ermeni terörist örgütüdür. Sol eğilimli ve Ermeni meselesine marksist açıdan bakmakta olup, doğu bloku ülkeleriyle sıkı işbirliği içerisindedir.

Asala, 1980 yılında bir Türk diplomatını Atina'da vurduktan sonra yayınladığı bildiride "Bizim düşmanlarımız Türk rejimi, Nato ve gerici Ermeni güçleridir" demektedir. (28)

Çeşitli ülkelerde eylem düzenleyen Asala örgütü, militanlarının yakalanarak cezalandırılması üzerine o ülkeye ve kurumlarına karşı saldırılar düzenlemektedirler. Aynı şekilde, Kanada, İtalya, Fransa, İsviçre, İsveç gibi

lkeler de kendi lkelerindeki Ermeni tedhiçileri cezalandırmaya kalkınca Asala'nın boy hedefi olmuşlardır.

Hınçak ve Taşnak komitelerinin bazı liderlerinin de Asala'ya katıldığı Asala lideri Hagop Hagopian tarafından açıklanmıştır. (29)

Asala'nın 1981 yılında yayınladığı 8 maddelik politik programda Ermenistan'a bağımsızlık kazandıracak yegane yöntemin şiddet olduğu belirtilmiştir. (30) Asala ortak bir ideolojiyi paylaştıkları için Sovyetler Birliğine ve diğer sosyalist ülkelere yakınlık duymakta ayrıca Sovyet Ermenistanı'na s olarak kullanmak istemektedir.

Asala, birlemi bir Ermeni cephesinin lideri olma hayalini yaarken, 1983'de Paris'te yapılan alacaka saldırıdan olumsuz birçok tepki almıştır. Bu tepkiler sonunda örgütte bölünmeler olduğu için liderlik hevesi yarım kalmıştır.

İsrail'in Lübnan'ı igli Asala'nın bölünmesinde çok önemli rol oynayarak Beyrut'taki lider kadrosunun dağılmasına neden olmuştur.

Asala 1983'de iki ana gruba bölündü.

1- Orta doğu ve Yunanistan grubu, (lideri Hagop Hagopian)
2- Batı Avrupa kanadı, (31) diğer bir adı da "ASALA İHTİLALCI HAREKETİ" dir. Amblemi (ASALA-RM)dir. İki önemli lideri vardır. Ara Toranian ve Monte Melkonian. Toranian daha sonra Batı Avrupa ve Kuzey Amerika halk hareketleri ile birleşerek demokratik cephe kurmuştur. (32)

Asala'nın ikinci fraksiyonu oldukça ılımlıdır, birinci fraksiyonla aralarında görüş ayrılıkları vardır. 2 ci fraksiyona göre Asala fraksiyonu, "gerçek mücadele yolunu yalan, sahtekrlık, tehdit ve terör ile saptırmak ve halkın, özellikle gençlerin devrimci ateini sömürmektedir". Bu fraksiyon tarafından Orly eylemi faşist bir hareket olarak nitelendirilerek, failleri gangster, karşı ihtillci olarak isimlendirilmiştir. Orly hareketi için lider Monte Melkonian tarafından yapılan bildiride, "genç... Ermeni savaçıkların sömürülmesi sonunda birçok masum Türk ve yabancı hayatını kaybetmiştir" demıtir. (33) Monte Melkonian, bu tür eylemlerin Ermeni davasını saptıracağını da sözlerine eklemiştir.

(29) Ibid

(30) "ASALA'nın siyasi programı", Hay Baykar (Paris) 1982

(31) The Armenian Reporter, 1 Eylül 1983

(32) The Middle East (London) Eylül 1983

(33) The Armenian Reporter, 1 Eylül 1983, s.12

Melkonian'a göre iki çeşit operasyon vardır.

1- Ermenilerin seferberliği,

2- Diğer bağımsızlık savaşı veren gruplarla, özellikle Türkiye'deki Kürtlerle ittifak kurmak.

(Asala-RM)'nin bildirisi, "silâhlı mücadele ve doğru politik yöntem Ermenistan'a giden yoldur" sloganı ile sona ermektedir.

1. Fraksiyonun lideri Hagop Hagopian esrarlı bir kişidir. Temmuz 1892'de Fransız gazeteci Charles Villeneuve ile telefonla yaptığı röportajdan bir gün sonra, Asala tarafından Hagop Hagopian'ın İsrail hava saldırısında öldüğü açıklanmıştır. Ölüm haberinin doğru olup olmadığı bilinmemektedir. (34)

Asala'nın her iki fraksiyonu da kıyasıya gelişme içinde olup, birbirlerini suçlamakta, saldırılar düzenlemekte hatta öldürmektedirler. 15 Temmuz 1983'de Melkonian'ın emriyle Hagopian kanadının iki liderinin Lübnan'ın Bekaa vadisinde öldürülmesi üzerine, Hagopian kanadı da faillerini yakalayarak 16 Ağustos 1983'de Lübnan'da idam etmiştir. Hagopian kanadı, CIA, uluslararası polis örgütlerini, Ermeni Kilisesini Monte Melkonian'ı desteklemekle suçlamakla beraber, (35) Melkonian'ı da Fransızlarla işbirliği yaparak Ermeni halkının çıkarlarına aykırı hareket etmekle itham etmiştir. (36)

Ermeni terör örgütü Asala'nın FKÖ ile sıkı bir işbirliği içerisinde olduğu yerli ve yabancı basından izlenmektedir. Oysa Hagopian kanadı, FKÖ ile ilgilerini kestiklerini, onların karşıtı radikal Abu-Nidal ile çalışmaya başladıklarını açıklamışlardır. (37)

Daha önceleri Asala, Lübnan gibi iç savaşın içinde bir ülkede yaşayan ve ortak birçok noktaları olan Filistin Kurtuluş Örgütünden (FKÖ) büyük fiziksel ve psikolojik destek görmüştür. Hagop Hagopian, "Ermenilerin birçoğu 1966'dan beri katıldıkları Filistin Araplarının mücadelesinden pek çok şey öğrenmiştir" diyerek Filistin Kurtuluş Örgütü ile mevcut bağlarını ortaya çıkarmıştır. (38)

Bir rapora göre Filistin bağımsız devlet olma hakkını elde edince, Asala da bunu bağımsız bir Ermenistan kurma çabalarında yasal örnek olarak kullanmak istemiştir. (39)

Filistin Kurtuluş Örgütü'nün, George Habash tarafından yönetilen ufak bir radikal terör fraksiyonu olan (PTLP)'nin Asala'ya eğitim ve lojistik destek sağladığı bilinmektedir.

(34) Perera'nın "An End to Armed Propagande?" sh.19 adlı incelemesi

(35) The Armenian Reporter, 19 Ocak 1984, s.13.

(36) The Armenian Reporter'in Editörüne gönderilen bir mektup.

(37) Al-Majallah'ın Asala ile röportajı.

(38) Panorama röportajı.

(39) Foreign Report, İngiltere, 19 Ağustos, 1982.

Türkiye'deki terörizmle ilgili, Amerikan Senatosu altkomisyonuna bilgi veren Profesör Aydın Yolan, "Türk hükümeti kaynaklarına dayanarak, Türk teröristlerin ya Suriye'deki el-Saika kamplarında veya Lübnan'da George Habash'ın kampında eğitildiklerini söyleyerek, "ileri elektronik bomba yapımı kurslarında ... uzmanlaşın Ermeni teröristlerin bu kamplarda yetiştirildiğini" belirtmiştir.

Yakalanan teröristlerden birçoğu Filistin Kamplarında eğitildiklerini söylemişlerdir. Clair Sterling'e göre, Habash, Lübnan ve Güney Yemen'de, yıllardır Ermenileri eğitmektedir. 1982 yazında Lübnan'daki FKÖ bürolarını ele geçiren İsrail, FKÖ'ye ait, Asala-FKÖ ilişkisini kanıtlayan belgeler ele geçirildiğini bildirmiştir. (40)

Fransa Devlet Başkanı François Mitterand'ı terör eylemlerine karşı korumakla görevli, "Anti Terör Grubu"nun La Monde gazetesinin, 15.3.1985 günü yayınlanan bir makalesinde, "Ermeni terör örgütü Asala'nın, Filistin terörünün çocuğu olduğu, artık bilinen bir gerçektir" denilmiş ve Ermeni teröristlerin ayrıca İran, İrlanda, Halya teröristleri ile ilişkileri bulunduğu kaydedilmiştir.

Ermeni terörizminin gelecekteki gelişmeleri bilinmemektedir. Ancak kanıtlanan birşey varsa, o da Asala'nın bölünme sürecine girdiğidir.

Ermeni Terör Örgütü ASALA'nın Uyuşturucu Madde Kaçakçılığına Adının Karıştığı Olaylar

Lübnan'daki iç savaş dolayısıyla Beyrut'u terk eden Ermenilerin, Güney Kıbrıs Rum yönetimi, Suriye, Yunanistan, Fransa gibi ülkelere göç ettikleri bilinmektedir. Daha önceleri Beyrut ve Marsilya arasında yoğunlaşan uyuşturucu trafiğinin sonradan güzergâh değiştirdiği, iç harpten dolayı fonksiyonunu kaybeden Beyrut'un yerini Güney Kıbrıs'ın Larnaka, Suriye'nin Lazkiye, Yunanistan'ın Atina ve diğer Avrupa şehirlerinin aldığı bir çok batı yayın organlarında yer alan haberlerden öğrenilmektedir.

Beyrut'tan göç eden Ermenilerin Fransa'nın Marsilya, Paris; İsviçre'nin Genevre, Lozan; İtalya'nın Roma, Milano, Trieste, Torino; İsveç'in Stocholm; Hollanda'nın Amsterdam ve Rotterdam; Suriye'nin Halep, Lazkiye, Şam; İran'ın Tahran; F.Almanya'nın Münih, Frankfurt gibi uyuşturucu ve silâh kaçakçılığı ile Ermeni terörü bakımından kilit kentlere yerleştikleri görülmektedir.

Fransa, dünya kamuoyunun baskılarına karşı koyamayarak A.B.D. ve diğer Avrupa ülkeleri ile işbirliği yaparak, "French Connection" adlı operasyonla 1972 de büyük kısmı Ermenilere ait olan bir Laboratuvarı kapatmıştır.

(40) Washington Times 2 Eylül 1982, New York Times 1 Ağustos 1983

Uyuşturucu madda imalatının daha sonraları İtalya'ya kaydığı saptanmış, A.B.D. lerine gönderilen eroin ve bazmorfin'in büyük bölümün bu ülkelerden sevk edildiği tesbit edilmiştir.

1981'de gerçekleştirilen operasyonlar neticesinde, çeşitli tarihlerde Avrupa'ya sevk edilen 400 kg bazmorfinin, silâha dönüştürülerek başta Türkiye olmak üzere Ortadoğu ülkelerine gönderildiği saptanmıştır.

İtalya'nın Triesto sorgu hakimi Carlo Palermo tarafından 1981 yılında yapılan silâh kaçakçılığı ve uyuşturucu madde ile ilgili sorgulamalarda tevkif edilen Ermeni suçlu sayısı bir hayli fazladır. 1982'de Carlo Palermo tarafından tutuklanan Henri Nikolai Arsan (Henri Aslanyan)'ın Avrupa'nın en büyük silâh ve uyuşturucu madde kaçakçısı olduğu anlaşılmış, 1983'de Son Vittore hapishanesinde ölmüştür. Henri Askanyan'ın yardımcıları ve ortakları olduğu anlaşılan Ermeni asıllı Samir Arisyan, Ermeni asıllı Marcel Makeryan'ın verdikleri ifadelerden Orta ve Uzakdoğudan gelen uyuşturucu maddeleri paraya çevirdikleri ve karşılığında terör grupları ile terörü destekleyen ülkelere silâh sevkiyatı yaptıkları ortaya çıkmıştır. Bu açıklamalar Avrupa basın ve yayın organlarında da yer almıştır.

26 Ekim 1981 de İsveç'te bir Ermeni uyuşturucu madde şebekesi yakalanmış ve İsveç televizyonunun haber bülteninde açıklanmıştır. Bu şebekenin İsveç ve Danimarka'daki elebaşlarının, Kevork Vartanian, Dikran Zamazanian olduğu belirlenmiştir. Bu iki şahsın evinde yapılan aramalarda Ermeni terör örgütlerine mensup olduklarını gösteren belgeler ile Asala'ya ait yayınlar bulunmuştur. Avrupa basın ve yayın organlarında bu şebekeyle ilgili haberler yayınlanmıştır. Şebekenin diğer elemanlarının isimleri 1947 doğumlu Lübnan uyruklu Agop Malatyalıyan, 1955 Lübnan uyruklu Sarkis Keşişyan, 1957 Lübnan uyruklu Garabet Kasapyan'dır. Bu uyuşturucu madde şebekesinin 1974 yılında Georges Makhlof tarafından kurulduğu İsveç ve Danimarka polisinin birlikte yürüttüğü sorgulama neticesinde anlaşılmıştır. Makhlof İsveç'te silâhlı soygundan 4 yıl hüküm giymiş, ancak bir yıl sonra tahliye edilmiş ve A.B.D. lerine yerleşmiştir. Makhlof ile Zamazanian'ın akraba oldukları tesbit edilmiştir.

Zamazanian ve Vartanyan kaçakçılıktan sağladıkları paraları İsviçre'ye getirmişler, buradan da A.B.D. lerine transfer etmişlerdir. Danimarka'daki dış temsilciliklerimize yapılan saldırılara bu şahısların adlarının karıştığı yolunda ciddi kuşukular vardır. İsviçre'ye sık seyahatler yapmaları ve büyük paralar getirmeleri kuşukuları daha da artırmaktadır.

Makhlof, AbB.D. lerinde Los Angeles'te oturmaktadır. Ermeniler Los Angeles'te yoğun faaliyet içindedirler. Asala'nın bu kentte de örgütlü olduğu bilinmektedir. Bu bağlantı, şebekenin Los Angeles'deki Ermeni faaliyet ve

terörünü finanse ettiği, İsviçre'den transfer edilen paraların buraya aktığı ihtimalini kuvvetlendirmektedir.

İsveç makamları şebeke ile Ermeni terör örgütleri arasındaki bağlantıyı tesbit edemezken, ASALA 11 Ağustos 1982'de yayınladığı bir bildiri ile İsveç'te tutuklu bulunan Ermenilerin serbest bırakılmalarını istemiş, böylece bu şebeke ile olan bağlantılarını ortaya koymuştur. Yine Asala Kevork Vartanian'ı hastalığı bahane ederek hastaneye sevki sırasında kaçırmayı planlamış fakat bunu gerçekleştirilmeden 3 kişi yakalanmıştır. Bu kişilerin kimlikleri açıklanmamış yalnız ASALA adına 3 milyon İsveç kronu karşılığında bu işe giriştiklerini itiraf etmişlerdir.

Asala ve başka terör örgütünün; İsveç şarkıcısı Carola, İsveç Kralı, İsveç Göçmen İşleri Bakanını kaçırap, 1982 yılında A.B.D.leri tarafından İsveç'e iade edilen Georges Makhlof ile Kevork Vartanian'ı serbest bıraktırmak amacıyla oldukları, İsveç basınında ve 11 Ağustos 1983 İsveç TV sinin 1 ve 2. kanalında yayınlanan haberler arasındadır.

29 Ekim 1981 günü 10 kişiden oluşan bir esrar şebekesi Fransa'da ele geçirilmiştir. Dikran Raphael Kalayjian (Lübnan kökenli 32 yaşında) ve Sarkis Kechishian (Lübnan kökenli 33 yaşında) in yakalanması ve itirafları üzerine 8 kişi daha yakalanmıştır.

4 Kasım 1981 de Paris Orly Havaalanında Sarkis Harutian Apikian ve Youssef Kairous 100 kg esrarla yakalanırken, Apikian'ın üzerine Asala amblemi bulunan ve Paristeki bazı Ermenilerin isim listesi bulunmuştur.

Türkiye'den Avrupa'ya yönelik uyuşturucu madde kaçakçıları içinde Behçet Cantürk Ermeni asıllıdır. Suriye'deki dayıları vasıtasıyla uyuşturucu madde kaçakçılığı yaptığı saptanmıştır. Diyarbakır'ın Lice ilçesinde 20 Eylül 1981 de ele geçen 33 kg eroinin para finansmanını Ermeni asıllı olan Ersener ailesi ile Behçet Cantürk'ün yaptığı, Cantürk'ün amca oğlu Apdullah Cantürk'ün ise 13.600 gr eroinle Viyana'da yakalandığı ajan haberlerinden anlaşılmıştır.

Asala, uyuşturucu madde kaçakçılığı için kurulmuş bir örgüt değildir. Ancak, amaçlarına ulaşmak için uyuşturucu maddeyi finans kaynağı olarak kullanmaktadırlar.

J.CAG (Ermeni soykırımını Adalat Komandoları)

Bu Ermeni terör örgütü, sağ eğilimli terörist bir örgüttür. 1980 yılında, Ermeni ihtilâlcî Federasyonu veya kısaca ARF adı verilen örgütün Taşnak dalı olarak kurulmuştur. Asala'dan sonra en büyük Ermeni terör örgütüdür. Üyeleri J.CAG'ın bir Taşnak dalı olduğunu kabul etmemektedirler. Taşnak'lae 19.Y.Y. sonu, 20. Y.Y başlarındaki Ermeni mücadelelerinde büyük rol oynayarak, kısa

ömürlü (1918-1920) bir Ermenistan Cumhuriyeti kurmuşlarsa da, bolşeviklerin ilgali ile varlıklarını Lübnan, İran, Yunanistan, ABD gibi ülkelerde sürgünde devam ettirmişlerdir. 1975 lere kadar Türkiye'ye karşı bir sevgi beslemelerine rağmen, asıl düşmanları olarak Sovyetleri kabul etmişlerdir. Taşnaklar New York'taki Kutsal Haç Kilisesinde Başpiskopos Chevord Tourian'ı, Sovyet yanlısı olmasından dolayı öldürtmüşlerdir. (41)

Taşnaklar 1975 lerden sonra, kendi genç ve hareketli taraftarlarının, Asala'ya kaymasını önlemek amacıyla JCAG'yı kurmuşlardır. (42)

Taşnak basını, eylem sırasında ölen ya da yaralanan JCAG örgütü elemanlarını göklere çıkarırken, ASALA eylemlerinden hiç bahsetmemektedir. The Armenian Weekly'nin birçok sayısında JCAG üyelerine methiye ve iltifatlar yazılmıştır. Buna benzer örnekleri aynı derginin 21 Ağustos 1983 s.1, 17 Eylül 1983 sh., 10 Aralık 1983 s.1., 24 Aralık 1983 sh.1, 21 Ocak 1984 ve 28 Ocak 1984 s.1 nüshalarında da mevcuttur.

29 Ocak 1984'de New Jersey'deki Sts.Vartanantz Kilisesinde, 5 Lizbon şehidi için politik bir anma toplantısı düzenlenmiştir. Bilindiği gibi bu tür toplantıların düzenlenişi kamuoyundan izlenmektedir.

Bu örgüt ASALA ile karşılaştırılınca çok daha karanlık bir örgüttür. ASALA gibi bağımsız bir örgüt değil, Taşnakların bir alt kuruluşudur. Lizbon operasyonunda, Taşnaklar kendilerinin bildiği bir sebepten dolayı isimlerini kullanmayıp, bu operasyonun "Ermeni İhtilalci Ordusu" tarafından yapıldığını ileri sürmüşlerdir. JCAG örgütü, Taşnakların müsaadesi olmadan propaganda yapmamaktadır.

Taşnak'lar feshedilen Sevr Antlaşmasının belirttiği gibi komünist olmayan bir Ermenistan'ın yeniden kurulmasını, Türkiye'nin Ermeni vatandaşlarına karşı yaptığı iddia edilen soykırımın karşılığını ödemesini istemektedirler.

Asala ise Sovyetler Birliği'nin himayesinde, Sovyet Ermenistanı'nın uzantısı olan ve Doğu Anadolu'yu içine alan bir Ermenistan kurulmasını arzu etmektedir. Eylemlerde aralarındaki fark, JCAG tamamen Türk hedeflerinin vurulmasını, buna karşılık başka ülkelerin zarar görmemesini istemektedir. Örneğin 1982'de Los Angeles Başkonsolosunun katlinden sonra yayınlanan bildirimde JCAG, "bizim hedefimiz Türk diplomatlar ve Türk kuruluşlarıdır" demiştir. (44) Yani uluslararası terörizmden sakınılmaktadırlar.

(41) Christopher Walker, Armenia : The Survival of a Nation (New York: St Martin's Press, 1980)

(42) The Armenian Reporter'in 18 Ağustos 1983 sh.10, 29 Eylül 1983 s.1

(44) New York Times 29 Şubat 1982 s.1.

İki önemli Ermeni terör örgütü olan JCAG ve ASALA birbirleriyle kıyasıya mücadele halindedirler. ASALA tarafından JCAG'a uyarı yapılmış, Beyrut'teki ASALA militanlarını rahat bırakmasını yoksa kendileri için iyi olmayacağı belirtilmiş, "Bizi bir çok ülkenin gizli örgütleri durduramazken, bur Ermeni cüceler mi durduracak"⁽⁴³⁾ denilmiştir.

İki büyük terör örgütü olan Asala ve JCAG'ın, hem ortak düşmanları Türkiye'ye ve temsilciliklerine karşı eylemleri, hem de kendi aralarında mücadeleleri vardır. Dolayısı ile bu iki örgütü de zor günler beklemektedir. Fransız La Monde gazetesi, Asala'nın Orly katliamından sonra örgütün iç sorunlarla uğraşmak zorunda kaldığını belirtiyor. La Monde gazetesine göre, birinci mücadeleyi ılımlılar kazanmıştır. Asala'nın aşırı kanadının lideri olan Hagop Hagopyan, Orta Doğu ülkelerinden destek aramaktadır. Aşırı kanad zayıflamaya başlamıştır. Ancak bunların hareketsizliklerinin geçici olabileceğini düşünen kanad bu amaçla "politik" faaliyetlerini artırıp insiyatifi ele geçirmeye çalışmaktadır.

İCRAATLAR

Ermeniler, 60 yıl süren barışçı çabalardan sonra Türk ve diğer dünya devletlerinin halâ Ermenilerin isteklerini anlamak istememeleri karşısında, tedhiş ve şiddet eylemlerine başladıklarını iddia etmişlerdir.

Zoryan-Çağdaş Ermeni Araştırmaları Merkezi Müdürü ve Armenian Review adlı derginin editörü olan Gerard J.Libardian, "geleneksel Ermeni partilerinin politikalarının işe yaramadığının anlaşılması üzerine tedhişin başladığını" söylemiştir.

Ermeniler tedhiş ve şiddet hareketlerine, önce Türk aleyhtarı gösteriler, yürüyüşler, protestolar şeklinde başlamışlardır.

1956 yılında, 1915 katliam ve göçünün 50. yılını anmak amacıyla Beyrut'ta Lübnan Ermenileri tarafından Türkiye aleyhinde gösteriler düzenlenmiştir. Yine bu tarihlerde 24 Nisan Lübnan'lı Ermenilerce "Anma Günü" ilan edilerek, 1965 yılının aynı gününde Sovyet Ermenistanı'nın başkenti Erivan'da da binlerce Ermeni izinsiz gösteriler yapmıştır. Ancak protestolar şiddete dönüşüp taş ve sopa ile neticelenince güvenlik güçlüğüle sağlanabilmıştır. O zamandan beri 24 Nisan Sovyet Ermenistanı'nda anılmakta ve yılda bir gün yasal ve sakin bir yürüyüşe izin verilmektedir.

1972 yılında Fransız?Ermeni bir ressamın oğlu olan Jean-Marie Cazoni Marsilya'da yaptığı konuşmada Türkiye'ye karşı esgüdümlü eylemlerin yapılması

(43) "Asala Charges ARF Harrasment, "The Armenian Reporter 29 Aralık 1983 s.1.

çağrısında bulunmuştur. (44)

Kişisel intikam alma isteğinin sonucu olarak, ailesini Türkiye'de kaybetmiş olan Ermeni Geourgen Yanıkyan adındaki Kaliforniya'lı bir şahıs da, kendilerine iki müstesna tablo hediye etmek bahanesiyle bir otel odasına çağırdığı Los Angeles Başkonsolosu Mehmet Baydar ve yardımcısı Bahadır Demir'i vurarak öldürmüştür. Bu çifte cinayet Ermeniler için "yeni bir politik mücadele dönemi"nin başlangıcı olmuştur. (45)

Ermeni Gizli Ordusu (ASALA) ve Ermeni Soykırımını Adalet Komandoları (JCAG)'nın bu iki cinayetten sonra yeni bir terör dönemini başlattıkları kabul edilmektedir.

Ermeni teröristler 1973'ten beri 29 Türk diplomatı ve ailesini, 36 Türk olmayan kişiyi katletmişler, 300 kişi de ateş hattında buldukları için çeşitli yerlerinden yaralanmıştır. (46)

Bu diplomatik cinayetlerin dışında, Ağustos 1982'de Kapalıçarşı ve Temmuz 1983'de Paris Orly havaalanına kanlı bombalama eylemleri düzenlenmiştir.

Ermeni terörizminin 1973 ile Mart 1984 dönemi arasında takip ettiği model, iki değişik kaynaktan alınan bilgilerle birleştirildiğinde şöyle bir tablo çizmektedir. (47)

Coğrafi olarak terörist eylemler Kuzey Amerika, Asya, Avustralya ve büyük çoğunluğu Batı Avrupa'da meydana gelmiştir.

Fransa'da	(37),
İsviçre'de	(25),
İtalya'da	(20),
Lübnan'da	(17),
ABD'de	(15),
Türkiye'de	(13),
İspanya'da	(11),
İran'da	(7),
Belçika'da	(6),
İngiltere'de	(5),
Danimarka'da	(4),
Kanada'da	(4),

(44) C.L.Sulzberger, Deadline for more Terrorism, "New York Times, 9 Nisan 1977, s.9"

(45) The Armenian Reporter, 8 Mart 1984, s.1.

(46) New York Times'in 1 Ağustos 1983 S A 6 nüshasına bakılmalıdır.

(47) Corsun'un "Armenian Terrorism" s.33 ve Perera'nın "An End to Armed Propaganda?" adlı eseri, s.20.

Yunanistan'da	(4),
Batı Almanya'da	(4),
Hollanda'da	(2),
Portekiz'de	(2),
Avusturya'da	(1),
Avusturalya'da	(1),
Irak'ta	(1),
S.S.C.B.	(1),

Bulgaristan'da 1 ve Yugoslavya'da 1 saldırı olmuştur. Buna göre toplam olay sayısı Mart 1984'e göre 182 dir. Ancak bu sayı kesin değildir. Zira bazı olayların Ermeni kökenli olup olmadığı saptanamadığı için bu sayı çok düşük kalmaktadır. 27 Eylül 1981 tarihli New York Times'in 7. sayfasında o zamana kadar 200 olayın meydana geldiği bildirilmektedir. Bu toplam olay sayısındaki tutarsızlıklar bazı olaylardaki delil yetersizliğindedir.

Eylem sayısı her geçen yıl artmaktadır. 1978'de 29, 1979'da 38, 1981'de 47 olay meydana gelmiştir. Muhtemelen 1982'de Lübnan'daki Ermeni üslerinin İsrail işgalinden sonra çökmesiyle olaylarda düşüş gözlenmektedir. 1982'de 26 olay meydana gelmiştir. Daha sonraki yıllarda ise olaylarda tırmanma görülmektedir. Ermeni terör örgütlerinin planlı cinayetlerine kurban giderek şehit olan diplomatlarımız ve aileleri:

CİNAYET TAKVİMİ

27 Ocak 1973

Santa Barbara'da Başkonsolos Mehmet Baydar ve Bahadır Demir öldürüldü.

22 Ekim 1975

Viyana'da Büyükelçi Daniş Tunalıgil şehit edildi. Büyükelçimiz Tunagil'in ölüm operasyonunu düzenleyen Nubar Sofuyan ve Kevork Kekiçyan olmuştur.

24 Ekim 1975

Paris'te Büyükelçi İsmail Enez, Polis Talip Yener şehit edilmiştir. Bu öldürme planını Varuzan Anzavur (Taşnak İlegal Partisinin azgın bir militanı) uygulamıştır.

16 Şubat 1976

Beyrut'ta Büyükelçilik Başkâtibi Oktay Cirit öldürülmüştür.

9 Haziran 1977

Vatikan Büyükelçisi Taha Carım şehit edilmiştir.

2 Haziran 1978

Madrid'te Emekli Büyükelçi Beşir Balcioğlu ve Necla Kuneralp şehit edilmiştir.

12 Ekim 1979

Lahey'de Büyükelçi Özdemir Benler'in oğlu Ahmet Benler katledilmiştir.

22 Aralık 1979

Paris'te Turizm Müşaviri Yılmaz Çolpan şehit edilmiştir.

6 Şubat 1980

Bern'de Büyükelçi Doğan Türkmen silâhli saldırıda yaralanmıştır.

17 Nisan 1980

Vatikan'da Vecdi Türel silâhli saldırıda yaralanmıştır.

31 Temmuz 1980

Atina'da İdari Ateşe Galip Özmen ve kızı Neslihan Özmen şehit edilmiştir.

5 Ağustos 1980

Lyon'da konsolosluk basılarak, Kavas Bozdağ, Kadir Atılgen, Ramazan Sefer, Hüseyin Toprak adındaki vatandaşlar silâhli saldırıda yaralanmışlardır.

26 Eylül 1980

Paris'te Basın Ateşimiz Selçuk Bakkalbaşı silâhli saldırıda yaralanmıştır.

17 Aralık 1980

Sydney'de Başkonsolos, Şarik Arıyak ve koruma görevlisi Engin Sever şehit edilmiştir.

4 Mart 1981

Paris'te Çalışma Müşavirimiz Reşat Moralı, Din Görevlisi Tecelli Arı şehit edilmiştir.

3 Nisan 1981

Kopenhag'da Çalışma Müşaviri Cavit Demir silâhli saldırıda ağır yaralanmıştır.

9 Haziran 1981

Cenevre'de Sözleşmeli Sekreter Mehmet Yergüz şehit olmuştur.

24 Eylül 1981

Paris'te Başkonsolosluğumuzu 4 Ermeni anarşist basarak güvenlik görevlisi Cemal Özen şehit edilmiştir. Anarşistlerin isimleri Vasken Sako Sesliyan, Kevork Güzelyan, Aram Avadis Basmacıyan, Agöp Abraham'dır. Bu saldırıda Başkonsolos yardımcısı Kaya İnal'ı da ağır yaralayan Ermeni teröristlere 7 şer yıl hapis cezası verilmiştir.

25 Ekim 1981

Roma'da II. Kâtip Gökberg Ergenekon silâhlı saldırıya uğrayarak yaralanmıştır.

28 Ocak 1982

Los Angeles'de Türk Başkonsolosu Kemal Arıkan vurularak şehit edilmiştir.

8 Nisan 1982

Ottawa Büyükelçiliğimiz Ticaret Müşaviri Kâni Güngör silâhlı saldırıya uğramış, bu saldırıda ağır yaralanan Güngör, o günden bu yana yaşamını tekerlekli sandalye üzerinde sürdürmektedir.

7 Haziran 1982

Lizbon'da Türkiye Büyükelçiliği İdari Ateşesi Erkut Akbay şehit edilmiş, Nadide Akbay ise ağır yaralanmıştır.

Ermeniler 1982 yılını "67.ci ÖÇ YILI" ilân etmişlerdir. Uluslararası ve gizli istihbarat örgütlerinin edindiği bilgilere göre, Ermenilerin yeni plânının adı "ÖLÜM BEŞGENİ"dir.

Daniş Tunalıgil, İsmail Erez, Taha Carım ve Beşir Balcıoğlu'nu acımasızca şehit eden katiller, 5.ci hedef olarak Büyükelçi Suat Bilge'yi seçmişlerdi. Milano'da yapılan bir ihbar üzerine, Suat Bilge meşum saldırıdan kurtulmuştur. Ölüm beşgeni plânını iki defa denemişler ama başarılı olamamışlardır.

27 Ağustos 1982'de Atilla Altıkat Ottawa,

9 Eylül 1982'de Bora Süelkan Burgaz,

9 Mart 1983'de, Yugoslavya'nın başkenti Belgrat'ta Büyükelçi Galip Balkar şehit edilmiş, şoförü Necati Kaya ağır yaralanmış, 1 Yugoslav genç hayatını kaybetmiş, 1 Emekli Albay yaralanmıştır. Saldırıyı düzenleyen Kirkor Levonyan ile Aleksander Elbekyan adlı bu iki terörist, Yugoslav yasalarına göre 20 şer yıl en yüksek hapis cezasına çarptırılmıştır.

14 Temmuz 1983'de Dursun Aksoy Brüksel'de şehit edilmiştir.

27 Temmuz 1983'de Büyükelçilik Müsteşarı Yurtsev Mihçioğlu'nun eşi Cahide Mihçioğlu Lizbon'da katledilmiştir.

28 Nisan 1984'de Işık Yönder Tahran'da şehit edilmiştir.

26 Haziran 1984'de Erdoğan Özer Viyana'da katledilmiş, saldırıyı Ermeni Devrimci Ordusu adlı yasadışı örgüt üslenmiştir. Patlamada 3 ü ağır 5 kişi yaralanmıştır.

19 Kasım 1984'de, Ermeni terör örgütü ARA'ya mensup bir militan tarafından Birleşmiş Milletlerdeki Türk diplomatı Enver Ergun Viyana'da şehit edilmiş, saldırıyı gerçekleştiren militan yakalanamamıştır. Dışişleri

Bakanlığından yapılan açıklamada, B.M.'de görevli uluslararası bir memurun hedef alınmasının üzerine dünya kamuoyunun dikkati çekilmiştir.

12 Mart 1985'de Kanada'nın Başkenti Ottawa'da Türkiye Büyükelçiliği ikametgâhı, Ermeni Devrimci Ordusu ARA mensubu 3 terörist tarafından basılarak, aralarında Büyükelçi Coşkun Kırca'nın eşi Bige Kırca'yla, 13 yaşındaki kızı Gülcan'ında bulunduğu 11 kişiyi rehin alan teröristler, Büyükelçi Kırca'yı öldürmeye yönelik amaçlarını gerçekleştiremeyince, 5 saat süren eylemlerine son vererek teslim olmuşlar, olayda Kanada'lı koruma görevlisi ise hayatını kaybetmiştir. (48)

Ermeni terör örgütleri, Türk diplomatlarına yönelen bir çok saldırılardan sonra hedef değiştirmiş, kanlı şiddet eylemlerinde din, dil, milliyet tanımamaya başlamıştır.

7 Ağustos 1982'de Ankara Esenboğa Havaalanı baskını, (9 ölü, 70 den fazla yaralı), Temmuz 1983'de İstanbul Kapalıçarşı'daki kanlı saldırı, (2 ölü, 20 kişi yaralı), 15 Temmuz 1983'de, Paris'in Orly Havaalanı'na yapılan gelişigüzel saldırılar ve bombalama eylemleri, Ermeni terörizminin amacının ne olduğunu dünya kamuoyunun gözleri önüne sermiştir. Dünya ülkelerinin, Ermeni terörizmine karşı etkili ve ortak tedbir almamalarının sonucunda birçok masum insan öldürülmüştür.

Ermeniler bu tür eylemlerle dünya kamuoyunun desteğini de önemli ölçüde kaybetmişlerdir.

Ermeni teröristleri kendi kanunlarına göre cezalandırmak istemelerinden dolayı, Ermeni terör örgütü ASALA tarafından Fransa, İtalya, Portekiz, İsveç, İsviçre hükümetlerine çeşitli tehditler yapılmıştır. ASALA Ottawa Türk Ticaret Ateşesi Kâni Güngör'ü ağır yaraladıktan sonra Kanada hükümetine, "Kanada yetkilerini ırkdaşlarımıza karşı ırkdaşlarımıza karşı takınacağı her türlü tavır ve onlara karşı kullanacağı her türlü kuvvete karşı uyarırız." tehdidi ile göz dağı vermek istemişlerdir. (49)

Yine ASALA Fransa'yı, Paris'teki Türk Elçiliğini işgâl eden 4 teröriste politik sığınma hakkı vermediği takdirde "Aramızda şüphesiz ki hesaplaşma olacaktır" şeklinde tehdit etmiştir. (50)

Roma'daki Lufhansa büroları "Türk faşizmine yardım eden Alman hükümetini cezalandırmak" amacıyla bombalanmıştır. (51)

(48) Hürriyet Gazetesi, 13 Mart 1985

(49) 10 Nisan 1982 Tarihli New York Times'in 5.ci sayfasından alınmıştır.

(50) 27 Eylül 1981 Tarihli New York Times'in 7.ci sayfasındaki John Kifner'in makalesinden alınmıştır.

(51) Rand Corporation, Bonnie Cordes tarafından derlenen veriler "Excerpt from Chronology of Actions by ASALA and Justice Commandes" dan nakledilmiştir.

Hatta Vatikan ve Papa bile Dünya Kiliseler Birliği üyesi olan ve "Ermeni göçmen trafiğine yardım eden Ansha'ya sağladığı destekten dolayı saldırı ile tehdit edilmiştir. (52)

Ermeni terör örgütü ASALA'nın 15 Temmuz 1983 de Paris Orly havaalanına düzenlediği bombalı saldırıda 7 kişi ölmüş, 60 dan fazla kişi yaralanmıştı.

Orly saldırısından bir müddet önce, Fransız gizli servisine başvuran El-Fetih Lideri Abu-İyad (Salah Khalaf), bazı Asala militanlarının fotoğrafları ile birlikte detaylı bilgiyi vermesine rağmen, El-Fetih liderinin bu uyarısı Fransız Polisince zamanında değerlendirilmediği için olayın önüne geçilememiştir. Fakat Orly saldırısından hemen sonra 50 kişinin gözaltına alınması Fransız polisinin daha önce aldığı istihbaratı değerlendirmesi olarak açıklanmıştır. Bu sayede Fransızlar Nisan 1983'de Asala'nın altyapısını düzenlemek için Fransa'ya gelen Lider Hagopian'ı tanımayı başardılar. Fakat Hagopian'ı yakalamak yerine onu takip etmişler ve bu şekilde Fransa'daki örgüt hakkında detaylı bilgi edinmişlerdir. Al-Majallah'ın Asala ile röportajından, Hagopian kanadı ile FKÖ'nün ilişkilerinin artık kalmadığı anlaşılmaktadır. El-Fetih liderinin hareketi de bunu doğrular niteliktedir.

Orly katliamı davasında tanık olarak dinlenen Cinayet Masası Komiseri Jacques Genial ve Fransız Gizli İstihbarat Müdür Yardımcısı Jean Basturci, Ermeni teröristlerin Asala'yla ilişkilerinin kesin olduğunu ifade etmiştir. Komiser Jacques Genial, Fransa'daki Ermenilerin ASALA'ya ve diğer terörist örgütlerin eylemlerine lojistik destek sağladığını, bu yüzden eylemleri önlemede güçlük çektiklerini söylemiştir. (53)

Orly katliamı sanığı olarak yakalanan 3 Ermeni terörist Varujan Garbicyan, Soner Nayır, Ohannes Semerciyan Creteil Ağır Ceza Mahkemesinde yargılanarak, Garbicyan, ömür boyu hapis, Soner Nayır 15 yıl, Ohannes Semerciyan 10 yıl hapis cezasına çarptırılmışlardır. Fransa'da tırmanan terör olaylarının kamuoyunda yarattığı tepkiler cezaları ağırlaştıran başlıca neden olmuştur.

4.3.1985 Tarihli Fransız gazeteleri Orly davasının kararına ilişkin yazıları şu başlıklarla verdiler.

Le Figaro - Orly suikastı : İbret alınması için verilen bir karar.

Le Matin - Garbicyan'a ömür boyu hapis.

Le Quatidien de Paris - Orly'deki Ermeniler : Katillerin kefaletini yardımcıları ödedi.

Liberation - Ermeniler : Asala kahramanına sahip çıkıyor.

(52) Panorama Röportajı s.5

(53) Cumhuriyet Gazetesi 18.12.1984 Sebatay Varol

L'Humanite - Üç Ermeni'ye ağır cezalar

Fransız gazeteleri Orly katliamının Ermeni hareketini zayıflattığı ve verilen kararın "İbret karar" olma yanının ağır bastığı üzerinde durmuşlardır. Paris gazetelerinin hemen hepsi asli failinin ortaya çıkarılmadığı ve üç sanığın suça iştirak'ten hüküm giydiklerine dikkat çekmişler ve bombayı havaalanına bizzat yerleştiren teröristin meçhul olarak kaldığını belirtmişlerdir. Jüri kararı da bombayı yerleştireni meçhul saymıştır.

Fransız basını, "Orly davası sadece 3 Ermeni'nin hüküm giymesine değil, duruşmalarda geniş şekilde temsil edilen Türkiye'nin kendi tarihi bakış açısını sergilemesine yaradı" şeklinde yorum yapmıştır. Yine Fransız basınında, Gizli Ermeni Ordusu'nun cinayet örgütü olarak kabul edildiği, teröristler hakkında verilen cezaların Türk tarafını tatmin ettiği belirtilmiştir.

Orly davasının karara bağlanmasından sonra Fransa'yı tehdit eden Asala'nın "Şu andan itibaren Fransa ve Fransız çıkarlarının bütün dünyada bir kan banyosuna bürünmesini kimsenin kinamaya hakkı yoktur" tehditlerinin Fransa tarafından ciddiye alındığı Fransız polis yetkilileri tarafından ifade edilmektedir. Fransız polis kaynaklarından alınan bilgiye göre, hava polisi özel güvenlik önlemleri almıştır. Ancak alınan önlemler hakkında açıklama yapılmamıştır. (54)

Fransız basını Orly davasını değerlendirirken "Ermeni terörizmi: Fransa alarmında" diyor. Yorumculara göre "teröristler, şimdi her zamankinden daha tehlikeli." Asala'nın Fransa'yı tehdidinin yankıları basında halen sürmektedir.

Orly Davası'nın sonuçları, Türkiye'deki ilgili çevrelerde hukukçular arasında ve kamuoyunda "Olumlu" karşılanmıştır. Başbakan Turgut Özal, "Mahkeme, şimdiye kadar görülmemiş örnek bir karar verdi" demiştir. (55) Dışişleri Bakanı Vahit Halefoğlu da, Orly Katliamı'yla ilgili mahkeme sonuçları hakkındaki görüşlerini soran gazetecilere jürinin kararının önemli olduğunu belirterek, "Jürinin tutumu, Fransız halkının terörizmi tasvip etmediği ve buna karşı vaziyet aldığı şeklinde değerlendirilmelidir." demiş ve (56) Fransa adli makamlarının bu davayı pek kısa sürede ve objectif ölçüler içinde sonuçlandırmalarının da "övgüye değer görüldüğünü" açıklamıştır. Türkiye'nin Paris Büyükelçisi Adnan Bulak da, "tutarsız davaları, cinayetler ve terörizm yoluyla kabul ettirmeye kalkışanların lâıyk oldukları cezaya çarptırılmış olmaları, gerek Türk kamuoyunu, gerek Fransız kamuoyunu memnun etmiştir." şeklinde açıklamada bulunmuştur.

(54) Cumhuriyet Gazetesi s.3.1985 Sabetay Varol'un Ermeni hareketine tokat adlı yazısı

(55) Milliyet Haber Merkezi 4.3.1985

(56) Milliyet Gazetesi, s.3. 1985

Fransız televizyonu, Orly davasının sonucunu, Türkiye'de sevinç, Ermeniler arasında hayal kırıklığı, şeklinde değerlendirmiştir.

Milliyet Gazetesi adına Orly davasını takip eden müdahil tanığı Prof. Mümtaz Soysal, "Türkiye bu davada inisiyatif aldı. Karşı tarafın söyleyeceklerini önceden tahmin ederek peşin cevap verdi. Onlara, tarihin açıklığı kavuşturulması için yardımcı oldu. Bizim bu bakımdan geleceğe güvenle bakmamız gerekir. Gerçekler ne kadar ortaya çıkarsa bizim de tezimiz o ölçüde kuvvetlenmektedir. Fransızlar, terörün, yalnız Türklere zarar vermediğini, Fransızlara ve bütün insanlığa karşı işlenmiş bir suç olduğunu anladı" demiştir.

Soysal, Orly Davası'nın kendisi için en önemli anını "Şimdiye kadar büyük bir eziklik yaşamış olan oradaki yurttaşlarımızın, işçilerimizin mahkemeye gelipte bizim ezilmediğimizi, bilâkis karşımızdakileri gerçeğin ağırlığıyla ezdiğimizizi gördükleri zaman, yüzlerindeki ifade idi, Güzel bir gecede aydede gibi yurttaşlarımız gülümsüyordu." diye açıklamıştır.

Türk tezini savunmak için Orly duruşmasında hazır bulunan Prof. Türkka-ya Ataöv ise, Ermeni iddialarını, asılları Fransız arşivlerinde bulunan belgelerle çürütürken, Ermeni asıllı Doçent Avadis Hacınlıyan da, Türkiye'de Ermenilerin hiç bir baskı ile karşılaşmadan, diledikleri gibi özgürce yaşadıklarını vurgulamıştır.

SIYASİ PARTİLERİN GÖRÜŞLERİ

SODEP Genel Başkanı Erdal İnönü, "Suçluların cezalarını bulmalarını olumlu karşıladım. Bir süredir çarpıtılan gerçeklerin anlaşılmaya başlandığını görmekten memnun oldum." demiştir.

MDP Meclis Grup Başkan vekili Ali Bozer ise, "Terörizmin uluslararası boyutlar kazandığı böyle bir dönemde, Fransız yargı organlarının duyarlı tutumu sevindiricidir." diye konuşmuştur.

D.Y.P. Genel Başkan Yardımcısı Gökberg Ergenekon, "Fransız mahkemesinin şimdiye kadar göstermediği ciddiyeti göstererek, sanıklarla ilgili her türlü delilleri topladığını" söyleyerek, "Biz yine de 3 sanık için tam ceza bekliyorduk" demiştir.

H.P. Genel Başkanı Necdet Calp da, "Asala'nın kanlı cinayetleri tarih önünde mahkûm edilmiştir." şeklinde yaptığı açıklamayla, konuyla ilgili görüşlerini belirtmişlerdir.

Ermeni Patrikhanesi adına kamuoyuna yapılan açıklamada Danışma Kurulu Başkanı Dr. Karabet Arman, "Orly Davasının sonucunun Ermeni teröristlere bir ders niteliği taşımasını dileyerek, Fransa bu hareketi daha önce yapsaydı

terör bu kadar tırmanmazdı." demiştir.

Creteil Mahkemesinin, Orly Davası ile ilgili kararı, Türk hukukçularınca da olumlu karşılanmıştır.

Bu konuya ilişkin düşüncelerini alan Milliyet muhabirine Prof. Sulhi Dönmezer şunları söylemiştir.

"Türk hükümetinin bu davada 1915 olaylarını, gönderdiği profesörler marifetiyle realist bir biçimde yansıtmaması, kanaatimizce çok faydalı olmuştur."

Prof. Sahir Erman da, "Kararın neticesi tatmin edicidir. Gerek hukuki bakımdan, gerekse kamu vicdanının tatmin edilmesi bakımından memnuluk vericidir. Fransa'nın tutumundan ziyade öncelikle Fransız adaletinin tutumunu göz önüne almak gerekir. Bugüne kadar, çok ender bu kadar ağır ceza verilmiştir. Şimdi artık Fransızların da canı yanmıştır ve gerekli en ağır ceza uygulanmıştır." demiştir.

Sonuç olarak şunu söyleyebiliriz.

Ermeni terörizmi, sağladığı sessiz uluslararası desteği kanlı icraatları ile yavaş yavaş kaybetme safhasındadır. Paris Orly saldırısıyla Fransız kamuoyunu ve Kanada kamuoyunun desteğini önemli ölçüde yitirmişlerdir. Ermenilerin kanlı eylemler şeklinde propaganda yapmak ve bu sayede kamuoyunu uyanık tutmak taktiği bugün iflas etmektedir. Bu taktikler Ermeni toplumuna maddi ve manevi destek sağlayan ülkeleri bile ürkütmeye başlamıştır. Ermeni terörizmine uluslararası Adalet Mekanizmalarının, gerekli dersleri vermesi gerekmektedir.

D) DIŞ ÜLKELERİN ERMENİ TERÖR HAREKETLERİNE KARŞI TUTUMLARI

"Ermeni terörizmi ... Doğu Avrupa Ülkeleri tarafından kışkırtılıp, büyük ölçüde başka ülkelere de desteklenen, geniş uluslararası terörizm olayının bir parçasıdır."

Prof. Aydın Yalçın'ın "Amerikan Senatosu Adli Komisyonu, Güvenlik ve Terörizm Alt Komitesi'nin Türkiye'deki Terörizm ile ilgili toplantısında" yaptığı bu konuşma, Tennessee Teknoloji Üniversitesi öğretim üyelerinden Prof.Dr. Michael M. Gunter tarafından şöyle yorumlanmıştır.

"Türk Hükümeti ve bir çok Türk Ermeni teröristlerin dünyadaki bir çok grup ve devletten yardım ve sempati gördüğüne inanmaktadır. Türklerin bu tavırında 19.Y.Y sonu ve 20. Y.Y başında Osmanlı İmparatorluğu'nun zayıflatılıp bölünmesinde, Ermenilerin Avrupa Emperyalist oyunları ile nasıl kışkırtılmış oldukları gerçeği etkili olmaktadır. Ermeni teröristlere sağlanan bu dış destek ve sempatinin, birçok sebebi de olmasına rağmen, aslında, Osmanlı Türklerinin 19.Y.Y sonlarında ve I. Dünya savaşı sırasında onbinlerce Ermeniye

katledip bir soykırım uyguladıkları yolunda dünyadaki yaygın bir inançtan kaynaklanmaktadır. Buna Müslüman Osmanlı İmparatorluğu'nun Hıristiyan Avrupa'nın en büyük tarihi düşmanı olduğu suçlaması da eklenince Hıristiyan Ermenilere çok daha fazla sempati gösterilmiştir. Bu nedenler Türklerin bugün kendi görüşlerini yaymak konusunda karşılaştıkları güçlükleri gayet güzel açıklar.

Türk Milleti ile Ermeni toplumunu birbirlerine düşürmek isteyen Emperyalist güçler kendi çıkarlarına bu toplumu yüzyıllarca alet etmişler, amaçlarına ulaşmak için birbirleriyle dostça ve kaynaşarak yaşamış, aynı kültürü ve dili benimsemiş insanları koparmaya çalışmışlardır.

Türkiye toprakları dışında yaşayan Ermenilerin bu oyunlara alet olmalarına rağmen Türkiye Ermenisi soydaşlarının hareketlerini şiddetle kinamakta, Ermeni teröristlerin, Ermeni adına eylem yapmaya yetkili olamayacaklarını ve bu eylemlerin Ermenilerin adına sürülen kara leke olduğunu anlatmaya çalışmaktadırlar.

Nitekim, kendisini Ermenilerin yaptıkları saldırı ve cinayetleri protesto etmek için yakan ve kurtarılamayarak ölen Ermeni asıllı Türk vatandaşı Artin Penik, soydaşlarına "Size sesleniyorum Asala canileri... siz emperyalizmin oyununa geliyorsunuz. Size tarihi yanlış anlatıyorlar. O zamanda (1915 önceleri) yüzbinlerce insan kayboldu. Kendinize gelin, sizi kandırıyorlar... Bunda asla muaffak olamayacaksınız. Türklerle Ermeniler bugün nasıl kardeşçe geçiniyorlarsa bundan sonra da aynen devam edecek..." sözleriyle gerçekleri dile getirerek son nefesini vermiştir.

Artin Penik bu mesajı ile tarihte Ermenilere karşı emperyalist devletler tarafından oynanan oyunu hatırlatarak, bugün de Fransızlara, Yunanlılara, Suriyelilere, Ruslara ... v.s. maşalık eden soydaşlarını ikaz etmiştir. "Ermeni sorunu" sadece terörizm ve Türk düşmanlığından ibaret değildir. Arkasında başka tasarılar da yatmaktadır. "Ermeni Davası" henüz cepheleşmiş olmayan bir devletler ve topluluklar zümresinin kullandığı bir paravandır.

Ermeni meselesi, dış ülkelerin stratejik amaçlarla, Türkiye'de istikrarsızlık yaratmak üzere, Ermeni toplumunu kışkırtmaları ve kandırmaları sonucu ortaya çıkan, maddi ve manevi desteklenen bir problemdir.

Ermeni toplumunun dünyanın birçok ülkesi tarafından destek ve sempati görmesinin çeşitli nedenleri vardır. Bu nedenler aynı zamanda bu topluma avantaj da sağlamaktadır.

- Her ülkeye yayılmış durumdadırlar,
- Sınai, ticari ve politik hayatta etkinlikleri vardır. Parasal imkânları çoktur.
- Sosyal ilişkileri güçlüdür,

- Kitle haberleşme araçlarıyla etkinliklerini artırmışlardır.
- Ülkelerinde sempatizanları çoktur.
- Buldukları ülkelere tam uyum sağlamaktadırlar.
- Mazlum toplum görüntüsü yaratmışlardır.
- Çoğunluğu yabancı dil bilirler.

Ermeni toplumu bu avantajlardan en iyi şekilde istifade etmeyi ve buldukları ülkelerde sağladıkları desteği çeşitli araçlarla en ileri seviyeye götürmesini bilmişlerdir. Örneğin Fransız hükümeti, Fransa'da büyük bir Ermeni topluluğunun yaşamasından kaynaklanan iç politika sebeplerinden dolayı, Ermeni teröristlere açık bir tolerans göstermektedir. Yunanlılar, Kıbrıs Rumları ve Suriyeliler ve Ruslar stratejik sebepler yanında, Türkiye'ye muhtemel tarihi husumetlerinden dolayı Ermeni teröristlere sempati duymaktadırlar. A.B.D., Türkiye'nin resmen NATO müttefiki ve destekçisi olmasına rağmen, burada (A.B.D.), epey büyük bir Ermeni topluluğu da yaşamaktadır. Bu yüzden genel olarak "Ermeni davasına" sağlanan büyük manevi destek Amerika'daki Amerikan Ermenileri ve onların taraftarlarından gelmektedir.

Stratejik amaçlarla S.S.C.B.'nin de Ermeni teröristlere el altından yardım ettiği sanılmaktadır. Çeşitli ülkelerdeki İnterpol teşkilâtlarının yaptığı tespitlere göre, Asala militanları, komünist görüşe sahip olan Nayif Hawathme ve Dr. George Habash örgütlerinin Suriye'deki Amuriye ile Lübnan'daki Damur ve Sidon kamplarından istifade etmektedirler. Bu kamplarda Sovyet uzmanlar tarafından ayrı bir sistemle yetiştirilmektedirler.

Amerika Birleşik Devletleri'nin Ermeni Terör Hareketlerine Karşı Tutumu:

Ermenilerin Amerika'ya göç etmeleri 1800'lerde başlamıştır. 1920'de Amerika'da muhtelif cemaatler halinde 100.000 den fazla Ermeni göçmen yaşamaktaydı. Bugün Amerika'daki Ermenilerin sayısı 500.000 i geçmiş olup, bu sayı dünyadaki göçmen Ermeni toplulukları içinde en büyük olanıdır. Özellikle New York, Güney Kaliforniya, Massachussetts'te çok sayıda Ermeni yaşamaktadır. Amerikan Ermenileri, Amerika'da sakin bir yaşam sürmekteyken, 1975'de Ermeni militanların Türkiye'ye karşı terörist bir kampanya başlatıp, dünya kamuoyunun dikkatini kendi davalarına çekmek istemeleriyle, Ermenilerin huzurlu yaşamları bozulmuştur.

Ermeniler, Amerika nüfusunun çok ufak bir kısmını teşkil etmelerine rağmen toplum hayatında sayılarına oranla çok önemli mevkiler erişmişlerdir.⁽⁵⁷⁾

(57) The Armenian Weekly'nin 21 Ocak 1984 tarihli nüshasınının 3. sayfasında çıkarılan "The Armenian-American Contribution" adlı yazı ile The (Armenian) California Courier'in çeşitli sayılarına dayanmaktadır.

Bugün Amerika'da 10.000 Fizikçi, 5.000 Avukat, 2000 Üniversite Profesörü binlerce mühendis ve işadamaı mevcuttur. Ayrıca Ermeniler eğlence endüstrisi, spor, politika, yayın dallarında adlarına duyurmuşlardır. Ünlü yazar William Saroyan, şarkıcı "Cher" ve Kaliforniya Valisi George Dökmeçiyen tanınmış örneklerdendir.

Bugün Amerika'da Ermeni sorunları ile uğraşan 10'u İngilizce olmak üzere 28 priyodik yayın bulunmaktadır. Ayrıca Ermenileri inceleyen 4 büyük ana inceleme ve araştırma merkezi kurulmuştur. Ayrıca Kaliforniya'da kilise, politik parti, atletizm, kültür dernekleri, sosyal gruplar, profesyonel olmak üzere 200'ün üzerinde Ermeni Organizasyonu vardır.

The Armenian California Courier'in bir sayısında Los Angeles'te her hafta sonu en az 10 değişik Ermeni faaliyeti yapılmaktadır. Bu Ermeni faaliyetlerinin bir çoğunun terörizm ile hiçbir ilişkisi yoktur. Ancak bazıları, Türkiye'ye olan nefreti, gizli olarak körüklemekte ve hatta bazen de açıkça şiddeti desteklemektedirler. Bu tür Ermeni faaliyetlerine bir takım örnekler verilebilir. Amerika'da son derece etkin ve parasal desteğe sahip olan Ermeni lobisi, ağırlığını, Amerikan yönetiminin uluslararası terörizm karşısında kararlı tutumuna rağmen, koyabilmektedir. Zira parasal destek bir takım çevrelerin tutumlarını kolayca değiştirebilmektedir.

1984 yılında A.B.D. Kongresine Ermeni davası ile ilgili 4 tasarı sunulmuştur. (58)

- 247 sayılı karar tasarısı ile 24 Nisan 1984, "İnsanın insana karşı olan vahşetini anma günü" olarak benimsenmiştir. Bu karar tasarısında, tüm Amerikan vatandaşları bu günde bütün soykırım kurbanlarını ve özellikle 1915 ile 1923 yıllara girişilen katliamda öldüğü iddia edilen 1,5 milyon Ermeniye hatırlamaya çağırılmaktadır. A.B.D. Temsilciler Meclisinden geçmesi için çoğunluğu teşkil eden 218 üye tarafından desteklenmesi gereken bu karar tasarısını şimdiye kadar 118 üye imzalamıştır.

- 171 sayılı Meclis ve 124 sayılı Senato karar tasarıları ise birbirlerinin aynıdır. Her ikisinde de, 1915-1928 yılları arasında Osmanlı Türk hükümeti tarafından, tasarlanmış bir Ermeni soykırımı yapıldığı ve 1,5 milyon Ermeninin öldüğü kabul edilmekte ve "A.B.D."nin bu tarihi olayları tanınması istenmektedir. Meclis karar tasarısını 99 ve Senatonunkini de 27 üye imzalamıştır.

- 87 sayılı Senato ortak karar tasarısında şöyle denmektedir. "24 Nisan 1984 günü tüm soykırım kurbanlarını, özellikle Ermeni soyundan gelenleri hatırlamaya adanmıştır." Bu karar tasarısı da halen 23 üye tarafından imzalanmıştır.

(58) The Armenian Weekly 9 Temmuz 1984, s.4 e bakılabilir.

- 148 sayılı karar tasarısı şöyledir.

"Anma günü"... özellikle 1915'teki soykırımda hayatını kaybeden Ermenileri hatırlamak için...".

Amerika'daki bir çok eyalet ve kamu kuruluşları, her yıl 24 Nisanı "Ermeni şehitleri günü" olarak kutlamaktadırlar. ABD Ermenilerinin politik gücü bu tip karar tasarılarını kabul ettirecek kadar kuvvetlidir.

ABD "Holocaust" Anma Konseyi, Ermenilerin politik kuvvetini gösteren başka bir örnektir. Bu komite 1980 yılında ABD Kongresi tarafından, Washington'da II. Dünya savaşı sırasında Yahudilerin soykırımını belgeleyen bir anma müzesi kurmaktan oluşturulan bağımsız bir kurumdur. Nisan 1981'de büyük Ermeni lobisinin etkisi ile, Holocaust Konseyinin ittifakla verdiği bir kararla Ermeni soykırımının da Holocaust anma müzesinde yer alması kabul edilmiştir. Müzenin 1986 yılında açılması planlanmaktadır. Bu girişimlerin Türkiye için yaratacağı olumsuz etkiler gayet açıktır. Türkiye dünya kamuoyundan hiç bir savunma hakkı verilmeden suçlanıp, yargılanıp, mahkûm edilmeye çalışılmaktadır.

New Jersey Demokrat Temsilcisi Robert Roe ve üç arkadaşı tarafından A.B.D. Temsilciler Meclisine verilen bir önergeyle, 24 Nisan 1985 gününün "insanın insana zulmü" olarak kabul edilmesi yolunda bir kanunun çıkarılması istenmiştir.

Geçen yıl verilen ve Reagan Yönetimi'nin son anda engellemeleri sonucu askıda kalan yasa tasarısının bir yenisi olarak nitelendirilen bu yeni tasarı hakkında bilgilerine başvuru Washington Büyükelçiliği yetkilileri, konuyla ilgili şu açıklamayı yapmışlardır.

"Ermeni lobisinin hazırladığı bu tasarı, Temsilciler Meclisine sunulmuştur. Ancak bilindiği gibi A.B.D. Kongresi henüz çalışmalarına başlamadı. Buna rağmen biz bu tasarınnın kabul edilmemesi için gerek kongre üyeleri arasında, gerekse Dışişleri Bakanlığı nezdinde çalışmalarımıza başladık. Reagan yönetiminin ve Türk dostu senatör ve temsilcilerin Türk-Amerikan ilişkilerinin önemini yeterince kavramış olduklarına ve bu durumun öteki kongre üyelerine de yansıtacağına inanıyoruz. (59)

Dışişleri Bakanlığı sözcü vekili Yalım Eralp da, "A.B.D. yönetiminin uluslararası terörizm karşısında bilinen kararlı tutumuna rağmen karar tasarısı Temsilciler Meclisinden bilinen bir takım usul kolaylıklarından yararlanılarak geçirilmiş de olsa, teröre ve yeni vahşi cinayetlere zemin teşkil edecek bir ortama maalesef yardımcı olacaktır. Oysa özellikle batılı toplumlara yönelik terör faaliyetlerini teşvik edecek nitelikte kararlar yerine, uluslararası

(59) Milliyet Gazetesi 10.1.1985

ilişkilerde bu insanlık dışı yöntemi önleyecek önlem ve imkânları sağlamaları beklenirdi.

Seçim endişeleri ve küçük politika hesaplarıyla, terörle mücadele yolundaki esas görevlerini bir tarafa bırakarak, uluslararası terörizmi cesaretlendirecek kararlar alanlar, terör felâketinin gelecekteki kurbanlarının ağır sorumluluğu altında kalacaklardır." diyerek bu tasarı hakkındaki görüşlerini belirtmiştir.

Öte yandan Türk Dernekleri Federasyonu'na bir mesaj gönderen Temsilciler Meclisi Dış İlişkiler Komitesi Başkanı Dante B. Fascell, "köklü ve şerefli bir tarihe sahip olan Türkleri her zaman destekleyeceklerini" söyleyerek, "Robert Roe tarafından sunulan Ermeni soykırım tasarısına karşı çıkacağını" da açıklamıştır. (60)

Amerikan Ermenileri A.B.D. Temsilciler Meclisi sözcüsü William P. "Tip" O Neil gibi tanınmış Amerikalı politikacıların desteğini kazandılar. Demokrat Parti Başkanlık adayı Walter F. Mondale, Senatör Carl Levin, Paul Tsongas ve Pete Wilson gibi daha bir çok tanınmış politikacının da Ermeni davasına büyük destek ve sempati gösterdikleri bilinmektedir.

Amerikan yönetiminin önemli mevkilerini işgal eden kişilerin bu davada gösterdikleri tolerans ve sempati Ermeni teröristlerin cüretini artırmış ve terörü tirmandırıcı boyutlar kazandırmıştır. Ermenilerin politik gücünün ülkeyi, terörizme karşı nasıl "zayıf" kıldığı ortaya çıkan gelişmelerden anlaşılmaktadır. Yine de Ermeni davasına gösterilen Amerikan politik sempatisi, Fransa'nın yanında çok sönük kalmaktadır.

Amerika'da Ermeni teröristlerin eylem düzenlemeye başlamaları 1980 sonlarına rastlamaktadır. 1980 Ekiminde Los Angeles Türk konsolosunun evine yangın bombası atılmış, New York ve Kaliforniya'daki bir çok Türk hedeflerine bombalı saldırılar düzenlenmiştir.

Bombalama eylemlerine 1981'de de devam edilmiştir. Amerika'da en az iki terörist hücresinin ASALA ve JCAG karargâhları ile büyük bir uyum içinde hareket ettiği saptanmıştır.

Kaliforniya'da 1981'de Türk hedeflerine iki bombalı eylemde daha bulunuldu.

Yetkililer, 1982'ye kadar Amerika'daki Ermeni hücrelerine sızmayı başaramamışlardır. Bu başarılıncaya kadar Los Angeles Başkonsolosu Kemal Arıkan 1982 Şubatında, Fahri Konsolos Orhan Gündüz de 1982 Mayısında şehit edilmiştir.

Kemal Arıkan'ın katili Hamping Sosunyan yakalanarak ömür boyu hapis cezasına çarptırılmış, Orhan Gündüz'ün katili ise bulunamamıştır. Saldırının sorumluluğunu JCAG üstlenmiştir. Bu saldırılardan sonra Amerikan Haber Alma Teşkilâtları çok daha titiz çalışmaya başlamışlardır.

Nitekim 1982 Ekim ayında, Türkiye'nin Filadelfiya Fahri Konsolosluğunu havaya uçurmayı planlayan, 5 Ermeni terörist delilleri ile birlikte zamanında yakalanarak olay önlenmiştir.

Amerikan Haber Alma Teşkilâtlarının başarılı çalışmalarına bir başka örnek de, Stevan Dadaian adlı Ermeni ve 4 arkadaşının Boston Havalimanında üzerinde patlayıcı maddelerle yakalanarak gözaltına alınmasıdır.

Ermeni Cemaati ve basın tarafından "Los Angeles Beşlisi" adı verilen teröristlerin yargılanmaları halen Los Angeles Mahkemesinde devam etmektedir.

Amerika'da 1982'den beri herhangi bir Ermeni terör olayı vuku bulmamıştır. Türk diplomatları ve ticari kuruluşlarının korunması ve Ermeni teröristlerin yakalanıp cezalandırılması, Ermenilerin eylemlerini oldukça önlemiştir. Ermeni cemaatinin büyük bir kısmı terörü desteklemediklerini belirttikleri halde, bu toplumun bir bölümünün manevî destek ve hoşgörüsü, çok sıkı güvenlik önlemlerine ve kanuni tedbirlere rağmen, Ermeni teröristlerin kararlı stratejileri ve davranışlarında önemli rol oynamaktadır.

Fransa'nın Ermeni Terör Hareketlerine Karşı Tutumu

İstatistiklere göre halen Fransa'da yaşayan 200.000 kadar Ermeninin çoğu Paris, Marsilya, Lyon gibi büyük kentlerde oturmaktadır. Bu ülkeye göç eden Ermeniler Fransız vatandaşı olarak bu ülkenin çeşitli kademelerdeki mevkilerini işgal etmişler, Fransa'yı ikinci vatan olarak benimsemişlerdir. Fransız toplumu ile tamamen kaynaşmakta olan Ermeni toplumu 1975'lerde terör hareketleri ve propaganda ile canlanarak dünyaya seslerini duyurmaya başlamışlardır. (61)

Ermeniler, "Tarihi, Nuh'un Gemisi hikâyesine kadar uzanan büyük bir uygarlığın, barbar Türkler tarafından yok edildiğine, ikinci vatan olarak seçtikleri Fransa'nın, Türkiye'ye karşı verilecek mücadelede mutlak destek sağlaması gerektiğine" inanmaktadırlar. (62)

Bu konudaki istihbarat bilgileri, Fransa'da milliyetçi Ermeni faaliyetinin üç önemli merkezi bulunduğunu ortaya çıkarmıştır.

1- Merkezi Paris'te Jean Gaujan Sokağı'ndaki Ermeni Kilisesi ruhani başkanlığı,

(61) The Armenian Reporter, 2 Şubat 1984 s.1

(62) Alper Gazigiray s.637

2- Ermeni tarihçilerinin ve kültür adamlarının toplandığı Kültür Cemiyeti. Bunların 1964'den beri çıkardıkları "Revue Des Etüdes Armeniennes" dergisi meşhur Ermeni milyoneri Kalust Gülbenkyan'dan mali yardım görmektedir. Bu cemiyetin merkezi de Paris'tedir.

3- Ohannes Dedeyan adlı bir Ermeni'nin yönettiği "Türk Ermenistanı'nın Kurtuluşu Cemiyeti". Dedeyan eski Fransız Başbakanlarından Debre'nin özel sekreteridir ve bu nedenle, cemiyetin merkezi, Debre'nin sekreteryasından yönetilmektedir.

Bu kuruluşların baş destekçilerinden biri, Paris İslâm Camii İslâm Edebiyat, Tarih ve Felsefesi seminerleri içinde çalışan, "Kürt Cumhuriyetçiler Derneği", öbürü ise 1966'da kurulmuş olan "Kıbrıs Kurtuluş Derneği"dir. (63)

I. Dünya savaşında Fransa'ya göç eden Ermeniler, bu ülkede bir takım siyasal partiler (Hınçak partisi, Radyavar Partisi, Taşnak Partisi) kurmuşlar ve kendi yayın organlarını çıkarmaktadırlar. Bunları şöyle sıralayabiliriz.

- Ermeni derneklerinin Fransızca yayın organı, "Armenia" dergisi,
- Maraş'lı bir Ermeni olan Hıranç Samuelyan'ın çıkardığı "Haraç" dergisi,
- "Yeni Ermeni nesli" adlı derneğin aylık organı "Haiastan",
- Fransız komünistlerinin destek ve ortak çalışmaları ile çıkan "Trait d'union" gazetesi,
- Ermeni tedhişini destekleyen "Hay Baykar" adlı dergi. Bu dergi yarı Ermenice, yarı Fransızca yayınlanmakta, incelendiği zaman, Türk diplomatlarına yapılan saldırıların kaynağının çok uzakta olmadığı görülmektedir.

Hay Baykar dergisinin Ocak 1978 tarihli 8. nolu sayısında kapak şu manşete ayrılmıştır.

"Yeni Ermeni Direniş Teşkilâtının Brüksel ve Londra'da çift saldırısı."

Bu manşetin yanında, bu tarihlerde Brüksel ve Londra'daki Türk temsilciliklerine yapılan bombalı saldırıları yazan Türk gazetelerinin kupürleri, bir çerçeve içinde verilmişti.

Fransa'daki Ermeniler, özellikle son yıllarda Kürt bağımsızlığı ve Türkiye'deki Kürt diye isimlendirilen vatandaşlarımız üzerinde yoğun propandada faaliyetlerine girişerek, bunları kışkırtmaya ve işbirliğine çalışmaktadırlar. Meselâ "Haiastan" dergisinin Ocak-Şubat 1977 tarihli sayılarında ARALABANYAN adlı bir Ermeninin Türkiye'deki Kürtlerin tarihi ile ilgili bir yazısı yayınlanmıştır.

1976 yılının 21 Mart günü, Paris Camii İslâm Edebiyat ve Felsefesi seminer salonunda bir konferans verilmiştir. Konferansın konusu, Doğu Anadolu uygarlıkları ve bu uygarlıklarla Türk ilişkileridir.

Konferansı düzenleyen : Paris Camii Müderrishanesi seminerleri Genel Temsilcisi ve Paris Camii Başımamı Sihanza Bu Bakır. Bu zat islâm Teolojisi profesörü ve aynı zamanda eski bir Fransız milletvekilidir.

Konferansı veren : Ohannes Ahoranasyan

Konferans yeri : İslâm uygarlığı seminer salonu

Konu : Türkiye (Bu seminerlerde yalnız İslâm uygarlıklarının anlatılmasına izin verildiği halde)

Konuşmacı Ohannes Ahoranasyan, halen Sovyet vatandaşı olup, Erivan'da ikamet etmekte ve S.S.C.B.'nin Enformasyon Dairesi Temsilciliğini yürütmektedir. Ama çağrılınca bu önemli konuşmayı yapmak için Paris'e kadar gelmiştir.

2,5 saatlik konferansın ilk 10 dakikasında Ermeni sanatından ve Ani harebelerinden söz eden Ermeni bilim adamı 9-11. Y.Y. da peşpeşe gelen istilâların sanat kalıntılarına tahrip ettiğini de anlatmıştır. Sonra sözü 1915 soykırımına getirerek, değişen rakamlar ve hayal gücü ile konferansı sürdüren Ermeni bilim adamı konuşmasını çok ilginç bir şekilde bitirmiştir.

"İslamiyet, İsa'yı da, Meryem Ana'yı da kutsal olarak tanımaktadır. Bu nedenle Ermenilerle Araplar arasında hemen hiç fark yoktur. Önemli olan şey Arap, Kürt ve Ermeni kardeşlerimizin insaniyet namına bu konuda birleşmeleridir.

Fransa ne kadar inkâr ederse etsin, politikacılarının, devlet adamlarının, Ermeni faaliyetlerini hem siyasal hem de duygusal açıdan destekledikleri ortadadır. Cumhurbaşkanı Francis Mitterrand, Savunma Bakanı Charles Hernu, İçişleri Bakanı Gaston Defferre, Dışişleri Bakanı Claude Cheyson gibi önemli politikacıların Ermenilere sağladığı açık destek sayesinde Ermeni terörizmi Fransa'da bu derece cüretkâr olup kin ve nefret tohumları ekmiştir.

Fransa'nın çeşitli kentlerinde dikilen Ermeni anıtları Fransa hükümetinin izni ve desteği olmadan dikilemeyeceğine göre, iki ülkenin ilişkileri düşünülerek izin verilmemesi gerektiği halde, 1973 yılında Marsilya'da bir Ermeni anıtı dikilmişti. O zamanki Paris Büyükelçimiz Hasan Esat Işık, Fransız hükümetine başvurarak engel olunmasını, bunun ikili ilişkileri bozabileceğini söylediği zaman şu yanıtı almıştır. "Amerika'da bu anıtlardan bir kaç tane var. Oradakilere neden ses çıkarmıyorsunuz."

Anıt dikilmiş, Büyükelçi Işık'ta Fransa'yı protesto ederek Türkiye'ye geri dönmüştür.

Fransa, Ermeni terörüne uzun süre hoşgörü ile bakmıştır. Türk diplomatlarına yönelen her saldırıdan sonra Fransız televizyon kanalları Ermeni soykırım iddialarına dayalı yayınlar yapmıştır. (64)

Fransa'nın en büyük TV kanallarından biri Türk Konsolosluğunu işgal eden 4 Ermeninin davasını 1.ci haber, bir diğer kanal ise (A2) son haber olarak çok geniş yorumlu bir şekilde verebilecek kadar, rahat ve yanlı hareket ederek, bu 4 kişinin Türk soykırımını dünyaya tanıtmak için harekete geçtiklerini söylemiş ve "Terörü olumlu karşılamakla birlikte bu işe anlayışla bakılabileceği" anlamına gelen cümlelerle yorumunu tamamlamıştır.

A-2 kanalının en rahatsız edici yanı da bu haberden sonra Alman Başbakanı Kohl'un İsrail'e yaptığı gezi ile ilgili habere geçerken, "Resmen tanınmayan soykırımdan resmen bilinen ve halâ hepimizi etkileyen diğer bir soykırım, Musevilerin soykırımı Alman Başbakanı'nın İsrail gezisinde canlandı" diyebilmesidir. (65)

Fransızların Ermenilere gösterdikleri maddi ve manevi desteğin en bariz örnekleri birbiri ardına dikimine izin verilen "Ermeni Anıtları"nda görülebilir. Türk-Fransız ilişkilerini donma noktasına getirecek bu anıtlara izin verilmesi, bu ülkenin Ermeni terör hareketleri karşısındaki toleransı da göz önüne alınırsa, son derece doğal gözükmektedir.

23 Nisan 1985'de Paris'te, Erivan'daki Ermeni Anıtı'nın küçültülmüş şekli İena meydanına konurken, Ermeni Lobisinin çabaları sonucu, Paris'in ünlü Şanzelize caddesine de "soykırım anıtı" dikilmesi Paris Belediyesi tarafından kabul edilmiştir.

Yine Paris'te Belediye Meclisinin bir süre önce yapımını onayladığı ancak henüz valilik ve bakanlık onayından geçmeyen "Ermeni Anıtı"nın ilk taşı Kanada meydanına yerleştirilmiştir. (66)

Kanada Meydanı'na ilk taşı yerleştirilen Ermeni Anıtını protesto için, Paris Büyükelçimiz Adnan Bulak, Fransız Dışişleri Bakanlığı nezdinde gerekli girişimlerde bulunmuştur. Ayrıca Dışişleri Bakanlığına çağrılan Fransa'nın Ankara Büyükelçiliği Müsteşarı Claude Thuillier'e Ankara'nın sert tepkisini Paris'e iletmesi istenmiştir.

Cumhuriyetçi Birlik Partisi Lideri ve Paris Belediye Başkanı Jaques Chirac 1988 seçimlerinde sağ partilerin 3. Cumhurbaşkanı adaylarından biridir. Dolayısıyla "Ermeni Anıtı"nın açılışına müsaade etmekle Ermeni oylarını toplamayı planlamaktadır. Fransa'daki Ermeni lobisi son derece kuvvetli olduğundan dolayı etkisini devlet adamları üzerinde de sürdürmektedir.

1976'da 24 Nisan anma törenlerinde Marsilya'da konuşmacı eski Dışişleri Bakanı Jobert'dir ve konuşmasında Türkleri Ermeni soykırımıyla suçlamıştır. Ermeni terörizminin tırmanışına zemin ve imkân veren bu tür davranışlar

(65) Milliyet Gazetesi, 25.1.1984

(66) Hürriyet Gazetesi, 24.4.1985

devrin Dışişleri Bakanı tarafından bizzat idare edilirse, o ülkenin Ermeni terörizmine bakış açısı oldukça belirgindir.

Ermenilerin Paris'te anıt dikme kampanyasının bir yenisi, "Grand Palais" Müzesi dolaylarında "Ermeni soykırımı anısına" dikilecek olan, Paris Belediyesinin oybirliğiyle kabul ettiği, Valinin kararına bekleyen anıttır. (67)

Ermeniler bu anıtları, genç Ermeni kuşağının kin ve nefretle dolu olarak yetişmesini temin etmek ve Türklerin zayıf zamanı gelinceye kadar bu kini canlı tutmak amacıyla dikmek istemektedirler. Fransızlar en büyük destekçileri ve hamileridir. Fransa hükümetinin toplumlar arası barışa değil, toplum düzenini bozacak terörist faaliyetlere hizmet ettiği, uyguladığı yanlış politika'dan bellidir. Ermeni Anıtlarının açılışı terörizme atılan ilk adımdır. Fransa kin tohumları ile beslenen bir kuşağın ne derece tehlikeli ve patlamaya hazır olabileceğini, zararının sadece Türklere değil, Fransızlara da dokunabileceğini Orly'de görmüştür.

Yunanistan'ın Ermeni Terör Hareketlerine Karşı Tutumu

Yunanistan sınırları içinde meydana gelen Türk aleyhtarı Ermeni faaliyetleri, Kıbrıs'ın Rum kesiminde planlanmakta, Atina'da geliştirilmekte, Avrupa'nın çeşitli şehirlerinde ise uygulamaya konmaktadır. Ermenilerin en tehlikeli terör örgütü ASALA'nın merkezinin, Şam, Kıbrıs Rum Kesimi, Atina üçgeni içinde olduğu AL-Majallah dergisinin röportajlarından öğrenilmektedir.

MİT tarafından yapılan tespitlere göre, Ermeniler, Kıbrıs Rum Kurtuluş Ordusu Peam ve bazı Arap örgütleri Türkiye içinde operasyonlar düzenlemektedirler. Yunanistan son 4 yıl içinde Ermeni faaliyetlerinin gizli merkezi durumuna gelmiştir. Türkiye'den Yunanistan'a göç eden Ermenilerin bir kısmı da, Yunanistan'da tezgahlanan karanlık oyuna alet olmaktadır.

Yunanistan'daki Ermeni faaliyetleri, sosyal çalışmalar yaptığı iddia edilen "Hamaskain" adlı bir kulüp tarafından yönetilmekte, bu kulübün idaresi ve finansmanı Çakmakçıyan adlı Ermeni işadamanca yapılmaktadır.

Yunanistan'da Ermenileri destekleyenlerin başında Sosyalist Pasok partisi gelmekte ve Ermeni örgütler bu partinin adeta bünyesinde varlık göstermektedirler. Ancak Karamanlis'in partisinden bazı milletvekillerinin de Ermenilerin Türkiye aleyhtarı toplantılarına, hükümet adına katılmaları, dikkati çekmektedir. Karamanlis'in bazı bakanlarının, meselâ Çalışma Bakanı Laskaris'in Ermenilerle çok sıkı işbirliği içinde olduğu ifade edilebilir. Ermenilerle yakın bağları olan kişiler arasında Akademi üyesi Yorgo Kasimatis, Devlet Konseyi Başkanı Flaskouitis'i de belirtebiliriz.

Atina ve Selanik'teki Ermeni gençlerinin "Ermeni İzci Teşkilâtı" adı altında komando olarak, eğitildikleri öğrenilmiştir. Bu izciler zaman zaman Kıbrıs Rum Kesimine de geçerek eğitimlerini sürdürmektedirler. (68)

Atina'daki Ermeni faaliyetlerine adı karışan Agop Kasapyan adlı bir avukat ile "Ermeni Kurtuluş Ordusu"nun beyni olduğu anlaşılan Milindos Karabetyan, Yunan hükümetinin geniş hoşgörü ve desteğiyle bu ülke hudutları içinde istedikleri gibi hareket etmektedirler. Milindos Karabetyan, Ürdün'lü bir Ermenidir. Ürdün'de doğmuş, orada eğitilmiş, daha sonra "Kara Eylül" örgütüne girmiştir. Ailesinin bir kısmı Türkiye'nin Ağrı bölgesinden göç ettiği için iyi Türkçe bilmektedir. "Kara Eylül"ün Türkiye ve Yunanistan'daki faaliyetlerini uzun yıllar yönetmiştir. Milindos Karabetyan, 1975 den sonra genç "Kara Eylül"e bağlı kalmak sureti ile "Ermeni Kurtuluş Ordusu"nun planlama faaliyetlerini de üzerine almıştır. Anadolu'daki eski komitecilerden Antranik Karabetyan'ın torunudur. 6 defa değişik isim ve kimlikle ve çeşitli ülkelere ait pasaportlarla Türkiye'ye girmiş, Avrupa'da Türklere ait binaların örgütü tarafından bombalanması üzerine, İnterpol (Uluslararası Polis Teşkilâtı) bu konuya ağırlık verip ipuçlarını değerlendirince, Karabetyan etrafındaki çemberden kurtulmak için A.B.D.'ye kaçmıştır. Bu terörist Yunanistan'la sıkı temas halindedir.

Yunanistan'daki Ermeni Örgütleri, Atina'da Birleşmiş Milletler ve Ortak Pazar temsilciliği önünde Türkiye aleyhinde gösteriler yapmışlar ve "soykırımın tanınarak kınanması", "işgal altındaki Ermeni topraklarının iadesi" için bu iki uluslararası örgütün karar almasını isteyerek bir muhtıra sunmuşlar ve gündeme bu iki konu alınmadığı takdirde "eylemlerine devam edecekleri" tehdidinde bulunmuşlardır. (69)

Yunanistan'daki "Ermeni Gençlik Örgütü" asılsız Ermeni soykırımının 70. yıldönümünü anmak amacıyla 31.3.1985 tarihinde Atina'daki bir spor salonunda gösteri düzenlediler. Birçok sanatçı ve Yunan Gençlik Teşkilâtı temsilcilerinin de katıldığı geceye, Yunan siyasi partilerinin gençlik teşkilâtları da temsilci göndermişlerdir. (70)

24 Nisanda Yunanistan'da Elçiliğimize saldırılıp, Bayrağımız yakılmış, Fransa'nın Atina Elçiliği 2. kâtibi de gösterilere hükümet adına katılıp sloganlar atmıştır. (71)

(68) Alper Gazigiray, Ermeni Terörünün Kaynakları sh.627.

(69) Hürriyet Gazetesi, 3.4.1985

(70) Milliyet Gazetesi, 1.4.1985

(71) Hürriyet Gazetesi, 25.4.1985

Yunanistan'ın kendi güvencesi altında bulunan elçiliklere saldırılmasına, bayrakların yıkılmasına, gösteri ve terör hareketlerine izin vermesi bu ülkenin Ermeni terör hareketlerine karşı tutumunu sergilemektedir.

Sovyet Sosyalist Cumhuriyetler Birliği'nin Ermeni Terör Hareketlerine Karşı Tutumu

Türkiye stratejik durumu nedeniyle, tarih boyunca Sovyetler Birliği'nin hedeflerinden biri olmuş, Sovyet Emperyalizmi, sızma, yıkıcılık, bölücülük, terör ve iç savaş gibi yöntemlerle, Türkiye'yi bölmeye çalışmıştır. Sovyetler'in bu statejisinde nükleer savaş dışında her yol mubah sayılmaktadır.

Çar I Nikola'nın Avrupa'nın hasta adamı diye nitelendirdiği Osmanlı Devleti'nin çöküşünden en büyük çıkarı S.S.C.B. sağlamıştır. 19.Y.Y da Rusya, 3 büyük savaşta Türklere karşı büyük topraklar elde etmiş ve bu savaşlar sırasında Osmanlı İmparatorluğunda yaşayan Ermenileri, Osmanlılara karşı kullanmıştır. Büyük Ermeni dostu Lord Bryce bile bunu kabul ederek, "yabancı ordular Osmanlı İmparatorluğu'na girdiğinde, gerek Bulgaristan, gerek Ermenistan'da Osmanlı uyruğundaki azınlık halk tarafından kurtarıcı olarak karşılanmıştır" demiştir. (72)

1877'de Doğu Anadolu'yu işgal eden Rus ordularının başında General Loris Melikof vardı. Bu zatın asıl soyadı "Melikian" olup, Ermeni asıllı idi. Lord James Bryce I.Dünya savaşında Osmanlı hükümetinin Ermenilere uyguladığı işlemlerin temel nedeninin, Osmanlı Ermenilerinin Rus ordularına sağladığı destekten kaynaklandığını da belirtmiştir.

II. Dünya savaşından hemen sonra Sovyetler Birliği'nin 1925 "Dostluk ve Saldırmazlık Antlaşması"nı lağvederek, Türkiye'den toprak talebinde bulunması ve yeni bir anlaşma için iki şart öne sürmesi Ermeni toplumu için bir ümit kaynağı olmuştu. Sovyetler Birliği, Kars ve Ardahan'ın kendilerine verilmesini ve Boğazlar'da üs sağlanmasını istiyordu. Ermeni toplumu, bağımsız Ermenistan'a gider yolun Sovyetler'e yardım olduğuna inandıkları için dünyaya dağılan Ermeni cemaatleri Sovyetler Birliği'ni desteklemiştir. (73)

Kars ve Ardahan'ın ilhakının Sovyetler Birliği'ndeki Ermeniler için milli bir dava olduğu görüşünü yayan Sovyet ajanları, dünya'nın her tarafında "Ermeni Komiteleri" kurmaya başlamışlardır. Feridun Cemal Erkin'e göre Sovyetler, İstanbul Başkonsolosluğu vasıtasıyla, Ermeni kökenli Türkiye

(72) James Bryce, Transcaucasia and Ararat (London, McMillan and CO Ltd. 1856, sh.425)

(73) Walker, Survival of a Nation s.371, s.360 bkz.

Cumhuriyeti vatandaşlarını kabul etmeye hazır olduğunu ve Sovyetler'e göç etmek isteyenlerin vizelerini yaptırmak için konsolosluga başvurmaları gerektiğini bildirmişti. Türk hükümeti de İstanbul'daki yetkililere, Rusya'ya göç etmek isteyen Ermenilere mümkün olan her türlü yardımı yapması için gerekli talimatı vermişti. Bu akıllı manevra sonunda Sovyetler Birliği'nin çabaları boşa çıkmış, bir kaç gün sonra Sovyet Konsolosluğu önünde bekleyen bir tek Ermeni kalmamıştır. (74) Ermenilerin, Sovyetler'in "sosyalist cennet" olduğu yolundaki propagandalarına rağmen, göç etmeyişleri onların da bu ülkeye karşı bir takım şüphelerinin var olduğunu göstermektedir.

Profesör Micheal M.Gunter, Sovyetler Birliği'nin, Ermenilere sosyalist dünyanın hiç bir yerinde görülmeven kendini gösterme ve geliştirme fırsatı verdiğini bu yüzden Sovyet Ermenistanı'nın dünyadaki tüm Ermenileri çeken bir miktarda olduğunu belirtmesine rağmen, bu sözlerin doğruluğu hiç bir şekilde kanıtlanmamıştır. Bu durumda "neden dışarıda yaşayan milyonlarca Ermeni çok şey verdiği söylenen bu öz topraklarına asla dönmek istememektedir" sorusu akla gelmektedir.

Gunter'e göre, "Sovyetler Ermeni milliyetçiliğinin sembolü, Türkiye sınırı üzerinde bulunan Ağrı dağına, Ermeni Sovyet Sosyalist Cumhuriyetinin bayrağında gösterilmesine izin vermek suretiyle" Ermeni milliyetçiliğine olan sempatilerini göstermişlerdir. (75) Tam aksine bu durum Sovyetler'in Türk toprakları üstündeki emperyalist amaçlarını sergilemektedir. II. Dünya savaşından beri Sovyetler, Türkiye'nin olduğu kadar, Ortadoğunun da istikrarını bozmak ve tahrip etmek için Ermeni milliyetçiliği meselesini kullanmaktadır.

Sovyetler Birliği'nin özellikle detant dönemi diye bilinen 1970'lerde, büyük terörist eylemlere girişen ajanları vasıtasıyla bölgede ve Türkiye'de karışıklık yaratmak için hiç bir fırsatı kaçırmadığına da söylemek mümkündür. Bu dönemde Türkiye'deki korkunç karmaşa herkezce bilinmektedir. 1970'lerin ortalarında Devrimci Gençlik Örgütü (Dev Genç), Türk Halk Kurtuluş Ordusu (THKO) ve Türk Kurtuluş Cephesi gibi örgütler büyük bir terör kampanyasına başlamışlardı.

Yine Türklerle mücadele eden eski komitecilerden General Antranik'in büstü ile 1915 soykırım abidesinin Erivan eteklerine dikilmesine izin verilmesi, Sovyetler'in bu davaya verdiği önemi göstermektedir. Gunter'e göre, Ermeni toplumu Sovyetler'in davalarına sahip çıkmasını memnurlukla karşılamakta ve şükran hisleri duymaktadır.

(74) Feridun Cemal Erkin, Türk Sovyet İlişkileri ve Boğazlar Meselesi (Ankara 1968)

(75) Micheal M.Gunter "The Armenian Terrorist Campaign Against Turkey" Orbis Summer 1983, s.474

Birçok ülke gibi Sovyetler Birliği de, Ermeni davasına sağladığı yakın desteği dünya kamuoyunun gözleri önüne sermekten çekinmemektedir. 1984 yılında Paris'in banliyosu Alfortville'de bir Ermeni anıtının açılış törenine, bir Sovyet Ermenistan'lı din adamı Katolikas Vasken'in (Ecmiyazin Kilisesi) katılması, bu durumun Ankara'nın ikili ilişkileri ve iyi komşuluğu zedeleyeceğinin bildirilmesine rağmen, Sovyetler tarafından reddedilmesi, bu ülkenin Ermeni davasına gösterdiği yakınlığı ve önemi belirleyebilir. Bir din adamının, Türkiye'ye karşı kin tohumlarının atıldığı bir tören için Türkiye'nin protestosuna rağmen gönderilmesi, Ermeni terörizminin bugünlere nasıl geldiğinin anlaşılması açısından dikkat çekicidir.

Uluslararası terörist ilişkilerini inceleyen Claire Sterling, Sovyetlerin, 1960 ve 1970'lerde Türkiye'nin istikrarını bozma çabaları üzerine bir bölüm ayırmıştır. Sterling'e göre Mehmet Ali Ağca'nın Papa'yı vurma teşebbüsünün ardında muhtemelen Sovyetler vardır. (76)

1980 Eylül'ünde Orgeneral Kenan Evren'in yönetimi ele alıp iç terörizmin önüne geçtiğinde yakalanan örgüt elemanlarında büyük miktarda Sovyet yapısı silâh ele geçmiştir. Soruşturmalar sonunda bu silâhların Rusya'dan geldiği anlaşılmıştır. (77)

Los Angeles Bomba Bölümü Şefi Dedektif Arloigh Mc Cree, "Ermeni teröristlerin sorgulamalarında kuvvetli Sovyet ilişkilerinin ortaya çıktığını" açıklamıştır. (78)

A.B.D. Dışişleri Danışmanı Paul Herze, "Ermeniler tecrübeli uzmanların nezareti olmadan vurucu kabiliyetlerini bu derece geliştirebilirlermiydi?" demiştir. Herze'nin bu sözlerini İnterpol'ün yaptığı araştırmalar da doğrulamıştır. Asala militanlarının Nayif Hawathme ve George Habash örgütlerinin kamplarında Sovyet terör uzmanı, Nurseviç Brutens tarafından bizzat eğitildikleri tesbit edilmiştir.

Paul Herze, "Ermeni terör örgütlerinin esas amaçlarının Türkiye'nin diğer Nato ülkeleriyle aralarını bozmak ve Nato'yla ilişkisini koparmaya çalışmak" olduğunu söyleyerek, "bunun örneğini her Türk diplomatının öldürülmesinden sonra Türkiye ile olayın geçtiği memleket arasındaki ilişkilerin zenginleşmesinde görmekteyiz. Ayrıca saldırıların çoğunun Nato ülkelerinde meydana gelmesi de dikkat çekicidir" demektedir. (79)

(76) Claire Sterling, "Terror Network" s.228-246

(77) "Amerikan Senatosuna Türk Terörizmi Hakkında Sunulan Rapor". Bu nokta için Türk Genel Kurmayınca yayımlanan "Anarchy and Terror in Turkey" bkz.

(78) Wall Street Journal, 9 Ağustos 1983, s.32

(79) Paul Herze, "Coping with Terrorism : What do we Know? What can be Done? Bu makale, 3.6.1982 tarihinde İstanbul'da düzenlenen "Politik ve Sosyal Çalışmalar Vakfı Konferansına" sunulmuştur.

Türkiye, şu anda Nato ittifakının bir üyesi olmak sıfatı ile bu ittifak tarafından sınırlarının korunması taahhüt edilmiştir. Ermeni teröristlerin ve amaçlarına hizmet ettikleri devletin gerçekleştirmeye çalıştıkları şey, Türk diplomatlarını öldürerek tepki ve hiddet yaratmak ve Türkiye'nin Nato'dan ayrılmasına yardımcı olmaktır. Türkiye bir Nato üyesi olduğu için Sovyetler Birliği, II. Dünya savaşından sonra istediği gibi, toprak talebinde bulunamamıştır. Bu isteklerinde daha ince davranmak zorundadır. Birçok Türk, Sovyetlerin bu amaca erişmek için, ASALA'yı vekil olarak kullandığını hissetmektedir. (80) Prof. Aydın Yalçın, "Aynı toprak talepleri bu sefer Sovyetler'ce desteklenen teröristler tarafından tekrarlanmaktadır" der.

A.B.D. Savunma Müsteşarı Fred Ikle'nin dediği gibi "Eğer ASALA amaçlarında başarılı olursa, bunun yegâne sonucu Sovyetler Birliği'nin genişlemesi olacaktır." (81)

Sovyetler Birliği'nin Ermenilere sağladığı teşvik ve desteği yeterli bulmayan dünya Ermenilerinin bu görüşünü, batıya iltica eden bir Sovyet gazeteci şöyle yorumlamıştır. (82) "Sovyetler Birliği, kontrol altında tutmak istedikleri Ermeni milliyetçiliği konusunda çok hassas davranmaktadır. Çünkü, Sovyetlerin Ermenilere sağlayacağı aşırı destek, bu ülkede yaşayan Türk ve İslâm nüfusu arasında hoşnutsuzluk yaratabilir."

Al-Majallah'ın bir röportajında Ermeniler de, Sovyetler Birliği'nden yeterli desteği görmediklerini belirterek, "Onlar (Sovyetler) Türkiye'de demokratik mücadeleye inandıkları için davamızda atlama tahtası olmamaktadırlar" diyerek Sovyetler'in Ermeni terörizmindeki rolünün düşünülmenin altında olduğunu belirtmişlerdir. (83)

Asala lideri Hagop Hagopyan ile yapılan bir röportajda "S.S.C.B. sizin programınızı tasdik ediyor mu? sorusuna, "Neyazık ki hayır; Batı Bloğunun bir parçası olan Türkiye ile savaşmak için sosyalist ülkelerin yardımına ihtiyacımız var; ancak Sovyet'ler Ermenistan'ı Türkiye'den kurtarma çabalarını kendilerine de karşı girişilen bir eylem olarak telâkki ederek, 3 Ermeni milliyetçisini idam ettiler" demiştir. (84)

Sovyetler Birliği'nin Ermeni terör hareketlerine karşı tutumunu belirleyebilmek, ancak belgelerle mümkündür. Sovyetlerin dışı kapalı bir ülke oluşu, gizli ve totaliter bir hükümet tarafından düzenlenen, hiç bir iz bırakmayacak

(80) Prof. Aydın Yalçın'ın "Amerikan Senatosunun Türk Terörizmini inceleme komisyonunda" yaptığı konuşma

(81) Amerikan Senatosu Alt Komitesine verilen ifade. (Fred Ikle 11 Mart 1982 Washington) s.6

(82) New York Times, 1 Ağustos 1983

(83) "Al-Majallah'ın ASALA ile Röportajı"

(84) Panorama Röportajı

şekilde programlanan bir Ermeni-Sovyet ilişkisinin belgelenmesi çok güç olduğu için bu bağ yakalanan silâhlardan, Türk teröristlerin sorgulamalarından, basına yansıyan haberlerden, Ermeni teröristlerin itiraflarından ortaya çıkmaktadır.

Ermeni sorununa destek ve hoşgörü ile bir takım devletlerin yanında, teröre milletçe karşı çıkan devletler de vardır. Büyükelçimiz Galip Balkar'ı öldüren Ermenilerin yakalanması için Yugoslav halkı hayatı pahasına teröristlere karşı çıkarak, Yugoslav topraklarının Ermeni terörizmi için müsait olmadığını dünya kamuoyuna duyurmuştur. Büyükelçiyi öldüren Kirkor Levonyan ve Aleksandr Elbekyan'ın duruşmasında söz alan savcı, "Uluslararası terör bütün dünya için bir tehlike oluşturuyor. İki Ermeni katil'de 1970'li yıllardan beri çeşitli ülkelerde Türk diplomatlarını öldürenlerle tam bir dayanışma içinde, sınırları herkeze açık olan Yugoslav toprakları içinde uluslararası terörü sürdürmek istemişlerdir." diyerek, Ermeni katiller kaçarken, Yugoslav halkının gösterdiği cesareti öven savcı, "silâhlı katillerin peşinden hayatlarını hiçe sayarak koşan çıplak elli Yugoslav halkı da teröre karşı olduğunu kanıtlamıştır"⁽⁸⁵⁾ demiştir.

Yugoslavya, Ermeni terörizmine karşı takındığı sert tavır ve teröristlere uygulanan, Yugoslavya sınırları içindeki en ağır ceza ile dünya kamuoyuna Ermeni sorununa alet olmayacağını göstermiştir.

Ermeni terörizminin yakın tarihte kazandığı yeni boyutlar, hedefin yalnız Türkler olmadığını, eylemin meydana geldiği ülke ve vatandaşlarına da yönelik olduğunu göstermektedir.

Ermenilerin Kanada sınırları içinde gerçekleştirdikleri eylemler ve asılsız bomba ihbarları ile terör ve korku havası estirmişlerdir. Ermeniler Kanada sınırları içinde sağladıkları desteği kısmen kaybetmişlerdir.

Ottawa baskınına değerlendiren Kanada basınında iki farklı bakış açısı hakimdir. Yayın organlarından bazıları, ülkede yaşanan Ermeni teröründen rahatsız olurken, bir kısmı da hala, yıllardır süregelen Ermeni propagandasının etkisinden kurtulamamış görünmektedir. Ülkenin en ciddi gazetelerinden Toronto Globe and Mail, olayla ilgili olarak yaptığı yorumda, "Ottawa, artık Ermenilerin avlanma ve atış poligonu oldu" görüşüne yer vermiş ve hükümeti yeterli önlem almamakla suçlamıştır. Yerel basın ise, gizli servisin, Ermeni saldırılarını önceden öğrenemediği ve yetersiz kaldığını yazmıştır.⁽⁸⁶⁾

Kanada basınına bir bölümü ise, Ermenilerin Ottawa'da giriştikleri eyleme, Ermenilerin bilinen iddialarının ışığında bakmaya devam etmektedir. Sözde

(85) Milliyet Gazetesi, 29.2.1984

(86) Milliyet Gazetesi, 16.4.1985

katliam olaylarına geniş yer ayıran bazı gazeteler, Ermeni teröristleri mazur göstermeye çalışmaktadırlar. Bu gazetelere göre, üç militan, giriştikleri eylemde, Ermeni çoğunluğunun desteğini ve övgüsünü kazandılar. Bazı gazetelerin bu tutumlarında, bu ülkede yıllardır etkinliklerini sürdüren Ermeni adilli sanatçıların ve aydınların yaptığı propagandalara karşılık, Türk görünümünün hemen hiç seslendirilmemiş olması, önemli ölçüde rol oynamaktadır.

Zaman zaman Ermeni terörüne sahne olan Kanada'da, resmi makamların bu konuyu hafife aldıkları söylenemez. Ancak güvenlik önlemlerinin de yeterli ölçüde olmadığı gözlenmektedir. Kanadalılar bile güvenlik önlemlerinin yeniden gözden geçirilmesini ve yeterlilik derecesini tartışmaktadırlar. Kanada Genel Valisi Elmer Mackay'ın talimatı üzerine, ülkedeki yabancı misyonlara ait binaların korunmasında özel muhafızların yerine resmi polislerin görevlendirilmesi karara bağlanmıştır.

İngiltere'de ise, Büyükelçiliğimiz ve T.H.Y. Bürosu'nun önünde gösteriler yapılmış, dağıtılan bildirilerde Ermenistan'ın Türk ve Nato kuvvetleri tarafından işgal edildiği uydurması yer almıştır. (87)

Ermeni teröristlerin hareket alanının İngiltere'ye kaymaya başladığını gören ve haber alan İngiliz Polis Teşkilâtı Scotland Yard'ın çalışmaları ile, İngiltere'ye yerleşerek ticaret yapmak istediğini öne süren Taşnak Partisi Başkanı ve terör örgütü ESAK'ın lideri Hrayir Marukyan'ın ticaret için değil, terör örgütü ESAK'ın operasyon merkezini Londra'ya taşımak amacıyla olduğunu belirlemesi üzerine, polis, İçişleri Bakanlığının verdiği yetki ile terörist Marukyan'a giriş izni vermeyerek, sınır dışı etmiştir. Marukyan'ın İngiltere'nin bu kararından sonra Atina'ya döndüğü öğrenilmiştir. (88)

İngiltere'nin sınırları içinde Ermenilerin terörist eylemlerine, bazı ülkelerin yaptığı gibi destek olmayacağı, bu ülkenin takındığı tavırdan belirlenmektedir.

İngiliz ITV Televizyonu tarafından hazırlanan "Terör" adlı programda Ermeni Terör örgütü ASALA'nın kanlı yüzü gözler önüne serilmektedir. Asala'nın afişe edildiği program, Ermeni tasarılarının Amerika, Arjantin ve Uruguay'da yoğunlaşarak yasalasma sürecine girdiği bu dönemde Türkiye için "zamanlama" yönünden de önem taşımaktadır. Etkili İngiliz TV'sinin ASALA'yı gerçek ve kanlı yüzüyle dünyaya tanıtmayı, caniler örgütüne Orly'den sonra ikinci ağır darbe olmaktadır. Bu ekran darbesi tüm insanlığa mesaj niteliğini taşımaktadır. (89)

(87) Hürriyet Gazetesi, 25.4.1985

(88) Milliyet Gazetesi, 21.11.1984

(89) Hürriyet Gazetesi, 11.5.1985

Ermeni teröristler, İngiltere'deki eylem hazırlıklarında, bu ülkenin terörist hareketlere iltifat etmemesi nedeniyle başarılı olamamışlardır.

Hollanda'da ise Ermeniler davalarında hoşgörü ve destek görmüşlerdir. Hollanda TV şirketlerinden EO'nun "Türkiye'deki Hıristiyan azınlıklar" programı, aslında Ermeni propagandası olarak yapılmış ve Hollanda basınına tanıtılmıştır. Türkiye'deki Ermeniler ve geçmişleriyle ilgili bilgilerin çarpıtılarak ele alındığı programı Lahey Büyükelçiliğimiz protesto etmiştir. Bu tür terörü teşvik edici programlara izin veren ülkelerden biri olan Hollanda'nın tutumu, Ermeni teröristlerin cüretini artırmaktadır. (90)

İsviçre, Ermenilerin terör finans merkezi olan ülkelerden biridir. Bu ülkeyi üs olarak kullanan Ermeniler güçlü bir Ermeni lobisi sayesinde, birçok yayın araçlarını da ele geçirmişlerdir. Bu durum İsviçre TV'sinin, Hitler'in "Ermenilere uygulanan soykırımı örnek aldığı" şeklinde yayınlanan akılalmaz iddia ile de anlaşılmaktadır. (91)

Bugün Ermeni toplumu, uluslararası platformlarda da etkinliğini sürdürmektedir. Nitekim Birleşmiş Milletler nezdinde, AET'de, AET'nin danışma organı durumundaki Avrupa Parlamentosunda Ermeni sorununun gündeme getirilmesi, Türkiye aleyhine bir takım kararların alınması için çalışılması, yıllardır sürdürülen planlı çalışma ve propagandanın neticesidir.

E- TÜRK HÜKÜMETİNİN ERMENİ TERÖR HAREKETLERİNE KARŞI TUTUMU

Ermeni terörü, Türkiye'nin varlığına ve bağımsızlığına yönelik milletlerarası terör hareketlerinin bir parçasıdır. Bu terör eylemlerinin kaynağında yatan amaç, Türkiye'yi zayıf düşürmek, dostlarıyla arasını bozmak ve onu karşı teröre zorlayarak uluslar nezdinde tecrit etmeye çalışmaktır.

Türk hükümetinin daha önceki yıllarda Ermeni terörizmine karşı gösterdiği tepki daha ziyade duygusal tepki şeklinde idi. Ermeni terör örgütlerinin en kanlı eylemlerinin ardından demeçler verilip, bu konu hakkında yazıların yazılması adeta kural olmuştur. Son zamanlarda bu tür duygusal açıklamalara rağbet edilmemektedir. Ermeni saldırılarının ardından saldırının yapıldığı ülkelerle ilişkilerin gerginleşmesi yerine, o ülkelerin olayda ihmali payı araştırılmaktadır. İhmali varsa o ülke eleştirilmekte ve güvenlik önlemlerinin yetersizliğinden duyulan hoşnutsuzluk ifade edilmektedir. Ermeni teröristler tarafından Ottawa elçiliğimize yapılan baskında duygusal tepkiden ziyade, olayın soğukkanlı değerlendirilmesi yapılmıştır.

(90) Milliyet Gazetesi, 2.3.1984

(91) Hürriyet Gazetesi, 25.4.1985

Türk Hükümeti Ermeni terörü ile mücadeleye, dünyaya yayılmış Ermeni toplumlarının sözcülüğünü yapamamış gibi hareket eden ve Ermeni toplumlarının karşı gelmeye korktukları için seslerini çıkaramadıkları bu terörist grupların, eylemlerini yürüttükleri ülkelerde sempati toplayamamaları için, ileri sürülen iddiaların tutarsızlığını, tarihi hakikatleri, resmi vesikalarla ortaya koymak, her imkân ve fırsatta bunları bilimsel bir biçimde açıklamak ve yaymakla başlamıştır. Bugün Türkiye'de Üniversiteler tarafından yerli ve yabancı bilim adamlarının katıldığı sempozyumlarda Ermeni meselesi, bilimsel olarak incelenmiş, birçok yönden bu sorun tartışılmış ve tarihsel açıdan berraklığa kavuşulmasına gayret edilmiştir.

Ermeni terörizmi ile mücadelede sadece Türk hükümetinin çalışmaları yetmemektedir. Uluslararası işbirliği söz konusu olmadığı takdirde istenilen neticeye ulaşılamamaktadır. Bazı yabancı hükümetler vardır ki, hakikatlerin öğrenilmesi istikametinde gayret sarfeder durumdadırlar. Yine bazı hükümetler vardır ki, yanlış iddiaların yer etmesine çalışmakta ve hatta bazen asılsız şeyler üretmektedirler. İşte bu defa da mücadele edilecek zemini tanımak konusu ortaya çıkmaktadır.

Yüzyıllardır süregelen tarihsel nedenlerle, hıristiyanlık zihniyetinin etkisiyle ve Ermenilerin sistemli ve şuurlu propagandaları ile Türklere karşı birçok ülkelerin sahip olduğu önyargıyı yıkmak ve tutumlarını değiştirmek çok zordur. Bu zorluk Ermeni terörizmi ile mücadelede çoğu kez yalnız kalınmasına ve köklü bir çözüm getirilememesine neden olmaktadır.

Türk Hükümetinin şiddetli protestosuna rağmen bazı uluslararası kuruluşlarda ve A.B.D. Kongresinde Ermeni yanlısı yasa tasarılarının kabul edilmesi; veya kabul ettirilmeye çalışılması batılı ülkelerin Ermeni terörizmine karşı ne ölçüde işbirliği yapmaya hazır olduğunu kanıtlamaktadır. Zira bu tasarıların terörizmi teşvik ettiği Türk Hükümeti tarafından bu kuruluşlara bildirilmiştir.

Brüksel'de yapılan Nato Dışişleri Bakanları toplantısına katılan, Dışişleri Bakanı Vahit Halefoğlu özellikle terörizm konusunda uluslararası işbirliği istemiştir. Halefoğlu, terörizmin uluslararası belâ olduğunu söyleyerek, "bununla başa çıkamazsak demokrasilerimizi tehlikeye atmış oluruz. Tek tek de mücadele yapamayız" demiştir. (92)

Ermeni örgütleri uluslararası işbirliğini önlemek için ellerinden geleni yapmaktadırlar.

AET'nin Danışma Organa Avrupa Parlamentosunda, Belçikalı parlamenter tarafından hazırlanan Ermeni tezleri doğrultusundaki rapor, Türkiye'nin sert tepkisine neden olmuştur. Türkiye raporun parlamentoda kabul edilmesi halinde bunun doğrudan "terörü teşvik" anlamına geleceği konusunda AET'yi sert bir dille uyarmıştır.

Dış İşleri Bakanlığından bu konuda yapılan açıklamada rapor "tek yanlı ve yalanlara dayanan bir belge", raporu hazırlayan raportör Jaak Vandermel Broucke ise "dengesizin biri" diye nitelendirilmiştir. (93)

Bu gelişmeler Türk tarafını tedirgin etmekte ve tedirginlik 4 ana grupta kutuplaşmaktadır. Bu noktalar şöyle sıralanmaktadır.

- Konunun zaten parlamento gündemine gelmesi olumsuz bir gelişmedir. Çünkü Ankara'nın bu organda temsilcisi yoktur ve Türk tezini en iyi ihtimalle dolaylı olarak duyurmak mümkündür.

- Raportör olarak Vandermel Broucke'nin seçilmesi de olumlu bir etken değildir. Belçikalı milletvekili, Avrupa Parlamentosu'nda "çevreci" üyelerin oluşturduğu "Gök Kuşağı" grubunda yer almasına rağmen, esas olarak Flaman milliyetçisi "Halk Birliği" Partisinin üyesidir. Bir azınlık "fobisinin" hakim olduğu bu parti ve Vandermel Broucke, bütün azınlıkların "sözcüsü" olmayı amaçlamaktadırlar.

- Ortaya çıkan rapor, Ermeni görüşüne ağırlık vermiştir. Vandermel Broucke'nin, Türkiye'de yaşayan Ermenilerin baskı altında yaşadığının vurgulandığı rapor için Ankara, durumun yerinde incelenmesi için kendisine yapılan davete Belçikalı raportörün cevap vermemesi olumsuz bir gösterge olarak değerlendiriliyor.

- Türkiye'nin ana kaygı noktası ise, Avrupa Parlamentosundaki güç dengesi ve Ankara'ya karşı oluşturulmak istenen olumsuz havadır.

"Vandermel Broucke raporunun" ne siyasi komisyonda, ne de parlamento asamblesinde, Türk tezine uygun bir biçimde değiştirilebileceği sanılmamaktadır. Brüksel'deki Ankara temsilcileri, siyasi komisyon üyelerine yönelik yoğun bir kulis ve lobi çalışmaları yapmalarına rağmen bugünkü dengenin değişeceğine fazla ihtimal vermemektedirler. (94)

Türkiye, Ermeni sorunu üzerine gerek bir dizi iddiayı çürütmek, gerekse terörizme karşı kendisini korumak için, klişe ve duygusal davranışların dışında, serinkanlı ve bilimsel olarak gitmek zorundadır.

Dünyanın çeşitli ülkelerindeki Ermeni faaliyetlerinin amacı, Türk

(93) Cumhuriyet Gazetesi, 13.4.1985

(94) Cumhuriyet Gazetesi, 7.3.1985

hükümetinin birçok ülkeyle ilişkisinin kesilmesine neden olacak ortamı ve olayları meydana getirmektedir.

Örnek olarak, Türkiye, Fransa ve Sovyetler Birliği arasındaki ilişkilerin gerginleşmesine yol açan Paris banliyösündeki A fortuilla Ermeni Anıtının açılışı nedeniyle, 3.5.1984'de Ankara'da toplanan Bakanlar Kurulu toplantısında, bazı bakanlar, Paris Büyükelçisi Adnan Bulak'ın merkeze çekilmesini önermişlerdir.

Yaklaşık 5 saat süren toplantıda, Paris'in bir banliyösünde Ermeni Anıtı açılması karşısında Fransa'ya karşı nasıl bir tutum izleneceği hareketli bir tartışmaya yol açmıştır. Bazı bakanlar Fransa'ya karşı sert tepki gösterilmesini isteyerek, alınması istenen önlemleri şöyle ortaya koymuşlardır.

- 1- Paris Büyükelçisinin merkeze çekilmesi,
- 2- Fransa'dan ithalatın durdurulması,
- 3- Fransa'ya vize konulması,
- 4- Türkiye'deki Fransız okullarının yönetiminin değiştirilmesi.

Alınması istenen sertlik yanlısı önlemler karşısında Başbakan Özal ve Dış İşleri Bakanı Vahit Halefoğlu yatıştırıcı bir tutum takınarak tepkiyi yumuşatmaya çalışmışlardır. Büyükelçinin geri çekilmesinin Ermeni teröristlerce bir başarı olarak nitelendirileceği belirtilirken, Türkiye'nin alacağı önlemlerle kendisini yalnızlığa itmemesi gerektiği anlatılmıştır. Sonuçta Özal ve Halefoğlu'nun telkinleriyle ilişkileri daha da ağırlaştıracak önlemlerden kaçınılması görüşünün ağırlık kazandığı belirtilmiştir. Bununla birlikte Fransa karşısında tepkinin ekonomik alanda ve kültürel ilişkilerde hissedilmesi yolunda yerleşmiş politikaya devam edileceği açıklanmıştır.

Başbakan Turgut Özal, gazetecilerin konu ile ilgili bir sorusu üzerine, Türk-Fransız ilişkilerini yalnızca dikilen Ermeni anıtlarına bağlamanın mümkün olmadığını belirterek, "Bizim meseleleri sadece heyecanla götürme yerine, mantıkla bir devlet-hükümet anlayışı içinde soğukkanlılıkla götürme mecburiyeti vardır. Buna göre, Fransa ile olan ilişkilerimizin daha fazla gerginleşmemesini temenni ediyorum" demiştir.

Gazetecilerin Fransa'ya vize uygulanıp, uygulanmayacağına ilişkin sorularını ise Başbakan Özal, "Yunanlılara vizeyi kaldırırken, Fransızlara vize koymanın manası yoktur. Halka karşı bir hareket düşünmüyoruz" karşılığını vermiştir.

Öte yandan, T.B.M.M.'de 3.5.1984 de gündem dışı konuşan bağımsız milletvekili Rüştü Şardağ, Fransa'yı ve İran'ı eleştirerek, "Önce bu dost görünümlü devletlerin Türkiye'deki okullarını kapatacağımız, sonra kültür merkezlerine

son vereceğimiz, daha sonra da buyrun anlaşmaların ravizyonuna diyebileceğimiz zaman, artık gelmiş olmalıdır. Hariciyemizin yıllardır havaya kalkan kolu hâlâ ineceği yeri bulamıyor mu?" diyerek, Türk hükümetinin ve hariciyemizin tutumunu eleştirmiştir. (95)

Paris'in banliyösü Alfortville'de açılan Ermeni Anıtına patlayıcı madde konması, yine aynı kentte iki ayrı yerin bombalanması olayı, "dünyanın çeşitli merkezlerinde olduğu gibi Ankara'da da bazı varsayımlara dayanılarak değerlendirilmiştir.

Bu konuda güvenilir kaynakların ve yabancı gözlemcilerin birleştikleri görüş, böyle bir saldırının Türkiye tarafından düzenlenmesine imkân bulunmadığı merkezindedir. Başbakan Özal'ın gerek Tahran'daki cinayete karşı tahrikten kaçınan tutumuna, gerek Fransa'da resmi görevlilerin katıldığı husumet anıtı olayının, "Tırmanmaya neden olmadan, gerginlik artırılmadan çözümlenmesini önermiş olmasına" işaret eden yetkililer, Fransa'daki anıtı bombalama olayının bir perpektif içinde değerlendirilebileceğine inanıyorlar.

Buna göre 4 varsayım öne sürülmektedir.

1- Ermeni örgütleri arasındaki rekabet, anlaşmazlık ve çekişmeler,

2- Türkiye ile Fransa arasındaki ilişkilerin, Özal Hükümetince güdülen sağduyu ve soğukkanlılık politikası sonucu tamamen koparılmadığını gören fanatiklerin, bu bombalama tertibi sayesinde, iki ülkenin ilişkilerini kesmesine kadar gidilecek bir çekişmeye girmelerini sağlamak,

3- Ermeni davası denilen ve giderek dünyadaki etkinliğini yitirmeye başlayan yalan-iftira kampanyasına bu gibi olaylarla canlı tutmak, taraftar toplamak, özellikle şiddete karşı Ermeni topluluklarını Türklerin de şiddet ve teröre başvurduklarına inandırmak,

4- Türklere karşı yeni saldırı ve cinayet planlarına yeni ve inandırıcı bahaneler sağlamak,

Özellikle bu sonucu varsayım karşısında, dünyadaki bütün Türk temsilciliklerine ve kuruluşlarına sürekli teyakkuz ve dikkatli hareket etmek konusunda "Her zaman yapılan uyarıların" tekrarlandığı görülmektedir.

Öte yandan Başbakan Özal ve hükümet üyelerinin, patlama olayı duyulduğu anda gösterdikleri ciddi tepkiler ve bu sabotajın Türkiye üzerine yıkılmak istenebileceğine dair demeçlerinden sonra, Fransa resmi makamlarından herhangi bir imada bulunulmadığı, Türkiye nezdinde resmi ya da gayri resmi hiç bir girişim olmadığı bildirilmiştir. (96)

(95) Cumhuriyet Gazetesi, 4.5.1984

(96) Milliyet Gazetesi, 5.5.1984

Fransa'nın Ermeni sorununda dünyada başı çektiği bilinmektedir. Ermeni terör örgütleriyle pazarlık ettiği de açıktır ve Fransa Ermeni davasına 1 numaralı destek olmaya devam etmektedir. Türkiye'nin elinde birçok kozlar vardır ama bu kozları teröristlerin eline vermeden yerinde kullanmak önemlidir. Türkiye, geçmişteki çocukça tepkilerin, kızgınlıkların ve küskünlüklerin bu kozlar içinde olmadığını bilmektedir.

Dışişleri Bakanı Vahit Halefoğlu, Fransız resmi radyosuna verdiği 10 dakikalık demeçte radyo muhabirinin, "Türkiye'nin Fransa'ya Ermeni terörizmine yataklık eden bir ülke olarak görmeye devam edip etmediği" sorusuna, Halefoğlu, Fransız hükümetinin terörizme, kabul edilmez yöntemlerle hedefine varmak isteyen terörizme karşı olduğuna eminim" biçiminde yanıtlamıştır. Yine radyo muhabirinin, "Fransa-Türkiye ikilisinde önemli anlaşmazlık Ermeni sorunu olarak gözükmüyor. Fransa soykırımını kabul ederken, Türkiye bu teze karşı çıkıyor değil mi?" sorusunu ise, Halefoğlu, "Ermeni sorunu pürüzlü bir sorun, Aslında Ermeni sorunu demek lâzım. Biz Ermenilere karşı değiliz. Türkiye'de 60-70 bin civarında Ermeni huzur içinde yaşamaktadır. Terörizm sorunu demek daha doğru olur. Biz Asala ve diğer benzeri örgütlere karşıyız." şeklinde yanıtlamıştır. (97)

Dışişleri Bakanı Vahit Halefoğlu'nun demecinden de anlaşılacağı üzere, Türk hükümetinin Ermeni meselesine bakış açısı, ikili ilişkileri bozmayan, soğukkanlı ve bilinçli bir politika izleme yolundadır. Türkiye'nin bu iyimser tutumuna karşılık, Fransa'nın tavrında hiç bir değişiklik olmadığı gibi, yüksek düzeyde alenen demeçler verecek kadar, yanlı bir tutum izlemeye devam etmektedir.

Fransa Kamu Güvenliği Müsteşarı Joseph Franseschi'nin "Ermenileri haklı davalarında sonuna kadar destekliyoruz" yolundaki sözleri üzerine, Fransa'nın Ankara Büyükelçisi Rouillon, Dışişleri Bakanlığına çağrılarak kendisine, Fransa'nın bu tutumunu sürdürmesi halinde, Türkiye'nin "Bazı karşı önlemler almasının kaçınılmaz hale geleceği" bildirilmiştir. Aynı saatlerde Sovyetler Birliği'nin Ankara Büyükelçisi de çağrılarak, Büyükelçiye Ermenistan Patriği Vasken'in Ermeni Anıtı açılış törenine katılması dolayısıyla Türk hükümeti ve kamuoyunun "sert tepkisi" bir kere daha hatırlatılmıştır. Ankara'daki diplomatik gözlemciler, Sovyet Ermenistan'ı Patriği'ne törene katılması için izin verilmesini, Türkiye'ye karşı Sovyetler Birliği politikasında değişiklik sayılıp sayılmayacağı konusunda yorum yapmamaktadırlar. Bir diplomatik gözlemci konu ile ilgili görüşlerini şöyle açıklamıştır.

"Sovyetler, Ermeni terörünü destekledikleri yolunda yaygınlaşan görüşlere bir tepki olarak patriği açılışa göndermiş olabilirler. Ancak böyle bir tepki şeklinin benimsenmesi, Ermeni canilere karşı giderek artan Türk kamuoyu (97) Cumhuriyet Gazetesi, 18.4.1985

tepkisinin, Sovyetler Birliği'ne karşı dönmesinden başka işe yaramayacaktır. (98)

Başbakan Turgut Özal, A.B.D.lerine yaptığı resmi gezide, Amerikan Başkan yardımcısı George Bush ile Ermeni sorunu hakkında bir görüşme yapmıştır. Bu görüşmede, Türkiye'nin bu konudaki duyarlılığını vurgulayarak anlatan Özal, Amerikan yönetiminden enerjik tutum beklediklerini belirtmiştir.

Bush ise, Reagen Yönetimi'nin terörizme karşı tutumunun son derece kesin olduğunu ve bu konuda her hangi bir ödün verilmesinin söz konusu olamayacağını söyledikten sonra, Amerikan Kongresine verilen ve onay bekleyen Ermeni tasarılarına atıfta bulunarak, "Türk kamuoyunun böyle bir durumdan ne kadar rahatsızlık duyacağını biliyoruz" şeklinde konuşmuştur. (99)

Türk hükümeti adına Başbakan Turgut Özal, çıktığı gezilerde Ermeni terörizmi konusunu da ele alarak, uluslararası işbirliğinin teminihe çalışmaktadır.

(98) Milliyet Gazetesi, 1.5.1984
(99) Milliyet Gazetesi, 4.4.1985

S O N U Ç L A R

Terörizm, insanın temel haklarına yapılan bir saldırıdır; bu yüzden sebebi ne olursa olsun hiç bir manevi gerekçesi olamaz. Ermeni terör örgütlerinin "soykırım" iddialarının geçerli olmadığı artık dünya kamuoyunda kabul edilmiş bulunmaktadır. Yine bu örgütler 11 yıldan beri sürdürdükleri yalan ve iftira kampanyalarına rağmen Türkiye'de ve dünyanın muhtelif memleketlerinde yaşayan Ermenilerin desteğini sağlayamamışlardır. Buna rağmen eylemlerini sürdürmekte ısrar etmeleri, esas amaçlarının ne olduğu konusunda çalışmalar yapılmasına yolaçmış ve bu konuda çok ilginç bilgiler elde edilmiştir. Bu bilgiler Ermeni terör örgütlerinin uyuşturucu madde kaçakçılığı yaptığı ve yeraltı örgütleriyle işbirliği halinde bulunduğunu doğrulamaktadır. Ermeni gençlerinin bağımsız bir Ermenistan kurulacağı vaatleri içinde, milliyetçi sloganlarla sarhoş edilerek bu kirli işlere karıştırıldığı anlaşılmaktadır. Nitekim, Esenboğa saldırısına katılan bir Ermeni militan aldatılmış olduklarını itiraf etmiş, bütün Ermeni gençlerine seslenerek onların da aynı hataya düşmemelerini uzun uzun dile getirmiştir.

Osmanlı Devleti ile Ermeniler arasındaki ilişkiler asırlar boyu son derece iyi ve memnuniyet verici tarzda devam etmiştir. Zaten dil, din, ark ve milliyet farkı yapmayan Osmanlı Devlet sisteminde Ermeniler 500 yıl, tarihlerinin en parlak ve en rahat devirlerini yaşamışlar, Osmanlı idaresinde çok önemli mevkilere de getirilmişlerdir.

Neyazık ki asırlarca süren bu altın devir, Osmanlı devletini parçalamak isteyen bazı dış ülkelerin, etnik grupları ayaklandırmak üzere giriştikleri faaliyetler ve entrikalar sonucunda önemli ölçüde yıpranmıştır. Bütün ikaz ve tedbirlere rağmen devlete karşı ayaklanmalar önlenememiştir. Bütün bu isyanlar her defasında dünya kamuoyuna Türklerin Ermenileri katletmesi şeklinde yansıtılmıştır. Gerçekleri gözleri ile gören Van'daki İngiliz Konsolosu Williams, "Taşnak ve Hınçakların kendi vatandaşlarını terörize ettiklerini, aşırılık ve çılgınlıklarıyla, müslüman halkı çıldırttiklerini, reformların uygulanması için girişilen tüm çabaları felce uğrattıklarını" bildirmiştir.

İşte savaş halinde bulunan Osmanlı Devletinin, kendi topraklarında başlatılan bu iç savaş nedeniyle, Ermenilerin cepheden uzaklaştırılarak yerlerinin değiştirilmesi için 1915 yılında alınan bu karara Ermeni teröristler "soykırım" demektedirler. 500 yıl kardeş gibi yaşadktan sonra sebepsiz yere bir anda düşman kesilip katliama girişmenin mümkün olamayacağını herkezden iyi kendileri bilmektedirler.

Ermeni toplumu dün nasıl ise bugün de Türkiye Cumhuriyeti sınırları içinde ve Türk güvencesi altında mutlu ve refah yaşamaktadır. Zaten teröristler de Türkiye'deki Ermeni vatandaşlarının isteyerek Türkiye Cumhuriyetinin bir parçası olmalarından dolayı onları "gerçek Ermeni" saymamaktadırlar.

Eğer Ermeni teröristleri gerçekten kardeşlerini politik baskıdan kurtarmak isteselerdi, saldırılarını Türkiye'ye değil, Rusya'ya yöneltirlerdi.

O halde "gerçek sebep nedir?"; gerçek sebep eğer bağımsız bir Ermeni Devleti kurmak ise, bugün Sovyet Rusya'nın bünyesinde böyle bir Cumhuriyet mevcuttur; dileyen gidip katılabilir. Nasıl bugün milyonlarca Yahudi Amerika'da, Rusya'da, Orta Avrupa'da yaşadıkları halde bağımsız birer devlet kurma isteğinde bulunmuyor, dilediklerinde İsrail'e gidip yerleşiyorlarsa, onlar da kendi Cumhuriyetlerine gidebilir, orada yerleşebilirler. Ama gitmedikleri, gitmeyi akıllarından bile geçirmedikleri, Sovyetlerin Ermeni kökenli T.C. vatandaşlarını kabul etmeye hazır olduğunu bildirmesi ve gitmek isteyenlerin müracaat etmesini istemesi üzerine ortaya çıkmıştır.

Kısaca, Ermeni terörizminin gerçekleşebilir bir politik amacının olmadığı açıktır. Ermeni terörizmini haklı gösterecek bir neden de bulunduğu söylenemez. Ermeni meselesinden yararlanmak, Ermeni terörüne destek sağlayan bazı ülkelerin çıkarına olabilir. Ermeniler bu terör hareketlerinden hiç bir kazanç sağlayamaz ama kazanç sağlayabileceğini uman bazı devletler bu meseleye sahip çıkmaktadırlar. Tarihsel kanıtlarda bunu göstermektedir. Yakalanan silâhların sağlanması, tek bir kaynakla açıklanamayacağı gibi, çağdaş toplumdaki terör de, tek bir ülkenin çıkarları açısından anlatılamaz. Bazı ülkeler, Ermeni terörizmine karşı kayıtsız bir tavır takınarak yeterli önlem almamakta, bazıları ise Ermeni teröristlere arka çıkan bir görünüm sergilemektedirler. Ermeni terörizminin kökünün kazınması ancak uluslararası işbirliği ile mümkün olduğu için işbirliğinin sağlanması, dolayısı ile bu sorunun ortadan kalkması bazı devletlerin çıkarlarına aykırı gelmektedir.

Ermeni terörizmi ile mücadele etmede polisiye tedbirler kalıcı çözüm değildir. Bu tip engellerle karşılaştıkça teröristler bunların üstesinden gelmek için yeni hile ve metodlar bulmakta çok meharetlidirler. Teröristlere destek sağlandıkça terörist eylemler devam edecektir. Bu desteğin büyük kısmı kanuna saygılı olan Ermeni toplumunun sempatisinden gelmektedir. Eğer Ermeni toplumu bu manevi desteği çekerse, Ermeni terörist hareketi büyük darbe yiyecektir. Özellikle Adalet Komandoları, üyeleri ve sempatisanlarını mazur göstermek amacıyla, eylemlerini belirli sınırlar içinde tutmaktadır. Asala ise yaptığı gelişigüzel saldırılar ve verdiği büyük can kaybı nedeniyle birçok eleştiriye hedef olmaktadır.

Ermeni toplumunun birçoğu aslında tedhişten nefret etmesine rağmen, davaları ilgi gördükçe, onlar da toplumlarını ilgilendiren bu konuların üzerine daha fazla eğilmeye başlamışlardır. Ermeni tedhişinin yokedilebilmesi için, arkasındaki düşünce yapısının çürütülmesi gerekmektedir. Ermeni terörizmini yok edecek en etkili silâh "gerçek"tir. Eylemleri sadece kinamanın artık işe yaramadığı görülmektedir. Ermeni iddialarının aksi ispatlanmadıkça, tarihi yalanlar kendi kendine sürecektir. Gerçeklerin ortaya çıkarılması, dünya kamuoyunun da gerçeklere kulaklarını tıkamaması lâzımdır. Bilim adamları, özellikle Avrupalı ve Amerikalı eğitimciler, tarihi, tarafsız ve önyargısız bir şekilde incelemelidirler. Bu yapılırken de, bu araştırma için gerekli tüm arşivler, dökümanlar, araştırmacılara sunulmalı, Ermenilerin de aynısını yapmalarını önermelidir. Bu çözüm hızlı bir yol olmanakla beraber, en etkili çözümdür. Ermeni gençliğine kandırıldıkları ve başka amaçlar için alet oldukları anlatılmadıkça, intikam hisleri ile büyüyen bir nesil ortaya çıkacaktır.

Ermeni teröristlerin uluslararası terörizmin gizli, kana susan ve önemli bir tezahürü olduğu gayet açıktır. ^{nereden biliyorsun} Ermeniler Türklerden talep ettikleri bölge üzerinde hiç bir zaman bir çoğunluk oluşturmadığı, Osmanlı nüfus sayımlarını çok dikkatli bir şekilde analiz eden Justin Mc Carthy tarafından, Ermenistan denilen 6 vilâyette, Ermenilerin azınlıkta kaldığı ortaya çıkarılmıştır. Ayrıca bu durum, Birleşmiş Milletler tarafından uygulanan milletlerarası hukuk kurallarına da aykırıdır. Milletlerarası hukuk'a göre, belli bir coğrafi bölgede bulunan bir çoğunluğa devlet kurma hakkı verilirken, mevcut bir devletin, içindeki belli bir azınlık için bölünerek yeni bir devlet kurulması yasaklanmaktadır. Çünkü, herhangi bir azınlık belli bir devletin belli bir toprak parçasını talep edebilmesi durumunda dünyada parçalanmamış tek devlet kalmazdı. Bugün bağımsız bir Ermenistan kurmak istedikleri bölgede, Ermeni nüfusunun çok az olmasından dolayı, bu istek devletlerin bütünlüğü ve insanların kendi kaderini tayin hakkını belirten uluslararası doktrinleri tamamen ihlal etmesi yüzünden, Ermenilerin Türkiye'nin Doğusundaki taleplerine uluslararası hukuki dayanak sağlama çabaları tamamen boşa çıkmıştır.

Tüm bunlar herkesçe bilinmektedir. Bu yüzden Ermeniler dışında hiç kimse, Ermenilerin Doğu Anadolu üzerinde yasal bir hakkı bulunduğunu savunmamaktadır. Çok sayıda Ermeni yazarın içinde en verimli ve bilimsel doğrultuda yazan Richard G. Hovannisian bile, Ermenilerin Doğu'da "çoğunluğu teşkil etmediklerini" kabul etmiştir.

Ermeni terör örgütlerinin dayanağı olmayan iddialarının nedeni, kanımızca, Türkiye'de ve dünyada yaratılan terör eylemlerine uygun bir mazeret bulmaktır. Ermeni toplumunun desteğini sağlayabilmeleri için milliyetçilik fikirleri

ile onları ikna etmeleri ve gençliği kandırmaları gerekmektedir. Ermeni gençliği bazı devletlerin onları maşa gibi kullandıklarını anladıkları zaman bu sorun çözülebilecektir. Ermeni meselesini, büyük güçlerin sömürgeci siyasetleri içerisinde incelemek lâzımdır. Ermeni terörünün 1970'lerde birdenbire ortaya çıkmasının yanı sıra, bir ilginç yanı da olağanüstü etkinliği, örgütlülüğü ve boyutlarıdır. Kuzey ve Güney yarımkürede, Doğuda ve Batı'da çok kısa aralıklarla ve hatta eş zamanlı saldırılar düzenleyebilen bir Ermeni örgütü, en azından dikkate şayandır. Bu örgütler Los Angeles, NewYork, Santa Barbara, Madrid, Sidney, Paris gibi şehirlerde büyük bir gizlilik içinde operasyonlarını yürütebilmektedir. Kısaca özetlersek, aniden ortaya çıkmasına rağmen Ermeni terörizmi amatörce bir uğraş değildir ve profesyonel bir şekilde desteklendiği ve teşvik edildiğine dair tüm belirtileri göstermektedir. Ermeni terörünün bir önemli karakteristiği de büyük badirelerden kurtulma ve toparlanma kabiliyetidir. Bu örgüt maddi ve manevi destek görmeden bu kadar kolay toparlanamayacağına göre, dış ülkelerin desteklerini sağladıkları anlaşılmalıdır.

Ermeni terörizminin amacı, batı ülkelerinde meydana gelen eylemler nedeniyle, bu ülkelerle, Türkiye arasında gerginlik yaratmak, Türkiye'de müttefik Nato devletlerinin, Türklere karşı yapılan hareketlere karşı tarafsız bir tutum izlemedikleri, hatta teröristlere sempati gösterdiklerini görünce kaçınılmaz olarak ilişkilerde kopukluk meydana gelecektir. Wall street Journal'ın bir başyazısında yazar, sınırlarındaki yegâne kuvvetli Batı taraflı devlet olan Türkiye'yi istikrarsız kılmada Sovyetlerin çıkarlarına da değinmektedir.

Türk Hükümetinin Ermeni terörizmine gerekli tepkiyi gösterememesinin yegâne sebebi, teröristlerin amaçlarını yanlış anlamaları değildir. İşlenen suçların uluslararası yönde, herhangi bir tepki gösterilmesini zorlaştırmaktadır. Ermeni teröristleri Türk hedeflerine Amerika, Kanada, Fransa, İsviçre, Portekiz, Avusturalya, Lübnan, İran gibi değişik memleketlerde saldırmışlardır. Bir devlet kendi sınırlarının dışında terörist bir saldırı düzenlenirse gerekli cevabın verilebilmesi için ilgili devletlerin işbirliği gerekir. Her devlet terörizmi kendine göre yorumladığından bu tip bir işbirliğinin gerçekleştirilmesi çok zordur. Ermeni terörizmine **gözü** getirebilmek için terörizm temelden ele alınmalıdır. Terörizmin en temel özelliği hedeflerinin tamamen siviller olmasıdır. Ermeni teröristler hiç bir askeri hedefe saldırmamışlardır. Bunun yerine saldırılarını diplomatlara, büyükelçilere yöneltmişler, kendilerine karşı olan öğretim üyelerini tehdit etmiş ve havaalanlarını bombalamışlardır.

Bu saldırılar kadar elim, belki de çok daha ince ve tehlikeli bir strateji ise, teröristlerin sivil halka karşı terör kullanarak, hükümetleri de, masum halk kitlelerine karşı aynı tehdit hareketlerine başvurmaya tahrik etmeleridir. Bu stratejilerin gayesi mevcut bir hükümete karşı infial uyandırmak

ve kendi amaçları doğrultusunda sempati toplamaktır. Türk hükümetinin terörist saldırılara terör yöntemiyle karşılık vermesi teröristlerin ekmeğine yağ sürmek demektir. Ermenilerin Türkleri yöneltmek istedikleri amaçta budur. Tahrik ederek Türk Devleti güvencesindeki halka misilleme yaptırmak, bu tip bir tepkinin dünyada yaratacağı yankılardan yararlanmak...

Türklerin böyle bir oyuna alet olmayacağını bilememişlerdir. Türk hükümeti Ermeni terörist hareketlerine en iyi cevabı en etkili biçimde, Ermeni tezlerini çürüterek, uluslararası platformlarda verebilir.

İlk terör olayından bugüne kadar oniki sene geçmiş olmasına rağmen, Türk ve Ermeni vatandaşlarımız arasında en ufak bir husumetin dahi yaratılmamış olması, Türk Milletinin insanlık anlayışı ve sağduyusunun ne kadar yüce ve ne kadar saygıdeğer olduğunu, ülkemizin ve milletimizin birlik ve beraberliğinin ne kadar sağlam temellere oturduğunu ve ne ölçüde titizlikle korunduğunu açıkça göstermektedir.

Türkiye'de ve dünyanın çeşitli ülkelerinde meydana gelen Ermeni terörist eylemleri için, gerek ülkemizde, gerekse dış memleketlerde yaşayan, kanunlara saygı gösteren, barışsever Ermenileri suçlamaya da hiç kimsenin hakkı yoktur. Bütün Ermeni camiası küçük bir azınlığın yaptığı eylemlerden dolayı sorumlu tutulamaz.

Türk tarihinde Ermeni milleti, tarihte olduğu gibi bugün de Türk milletiyle kardeşce ve bir bütün olarak yaşayacaktır. Çünkü Türk Milleti hiç bir zaman kin beslememekte ve Ermenilerin Türk toplumu içindeki geçmiş hizmetlerini de takdir etmektedir.

Sowet?
Dünya?

K A Y N A K L A R

KİTAPLAR

- Anadol, Cemal : Ermeni Dosyası, Turan Kitabevi, İstanbul, 1982
Başgün, Neclâ : Türk Ermeni İlişkileri, Ankara San Matbaası, 1970
Çark, Y.G. : Türk Devleti Hizmetindeki Ermeniler, İstanbul, 1953
Deliorman, Altan : Türklere karşı Ermeni Komitecileri, İstanbul, Boğaziçi yayınları, 3.baskı, 1980
Gazigiray, A.Alper : Ermeni Terörünün Kaynakları, Gözen Kitabevi, İstanbul, 1982
Giritli, İsmet : Günümüzün Işığında Atatürk ve Atatürkçülük, 1984
Gürün, Kâmuran : Ermeni Dosyası, Ankara, 1983
Hocaoğlu, Mehmet : Tarihte Ermeni Mezalimi ve Ermeniler, İstanbul, 1976
Karabekir, Kâzım : İstiklâl Harbimiz, İstanbul, 1960
Kocuş, Sadi : Tarih Boyunca Ermeniler ve Selçuklulardan Beri Türk Ermeni İlişkileri, Ankara, 1970
Sterling, Claire : Terör Ağı
Taran, Kemâl : Ermeni İddiaları Tutarsızdır, 1984
Uras, Esat : Tarihte Ermeniler ve Ermeni Meselesi, Ankara, 1950
Ünal, Tahsin : Türk Siyasi Tarihi, Ankara, 1958
Yalçın, Ayhan : Belgelerin Işığında Türk Ermeni Meselesinin İçyüzü, İstanbul, 1975
Yaman, Abdullah : Ermeni Mes'elesi ve Türkiye, İstanbul, 1973
Yıldız Evrakı, Başbakanlık Arşivi
Yurtsever, Cezmi : Ermeni Terör Merkezi, Kilikya Kilisesi, Çukurova Tarihi Araştırmalar Serisi-2, 1983

GAZETELER

- Cumhuriyet, (1983-1985)
Hürriyet, (1984 - 1985)
Milliyet, (1983-1985)
The New York Times, (1982-1984)

MAKALELER

- Ataöv, Türkkaya : Ermeni Terörizminde Silâh Sağlanması
Gunter, M.Michael : Ermeni Terörizminin Çağdaş Görünümü
Herze, B.Paul B. : Ermeni Şiddetinin Kökeni
İtil, Turan : Türkiye'de Terörizm, Özellikle Ermeni Terörizmi
Mc Carthy, Justin : Ermeni Terörizmi : Zehir ve Panzehir Olarak Tarih
Somer, Tarık : Ermeni Terörü ve Uyuşturucu Madde Kaçakçılığı
Tamkoç, Metin : Uluslararası Terörizmin Rusya ile Bağlantısı